

—ADVOKATBLADET—

NR. 6 2019 99. ÅRGANG

Internadvokaters taushetsplikt under press

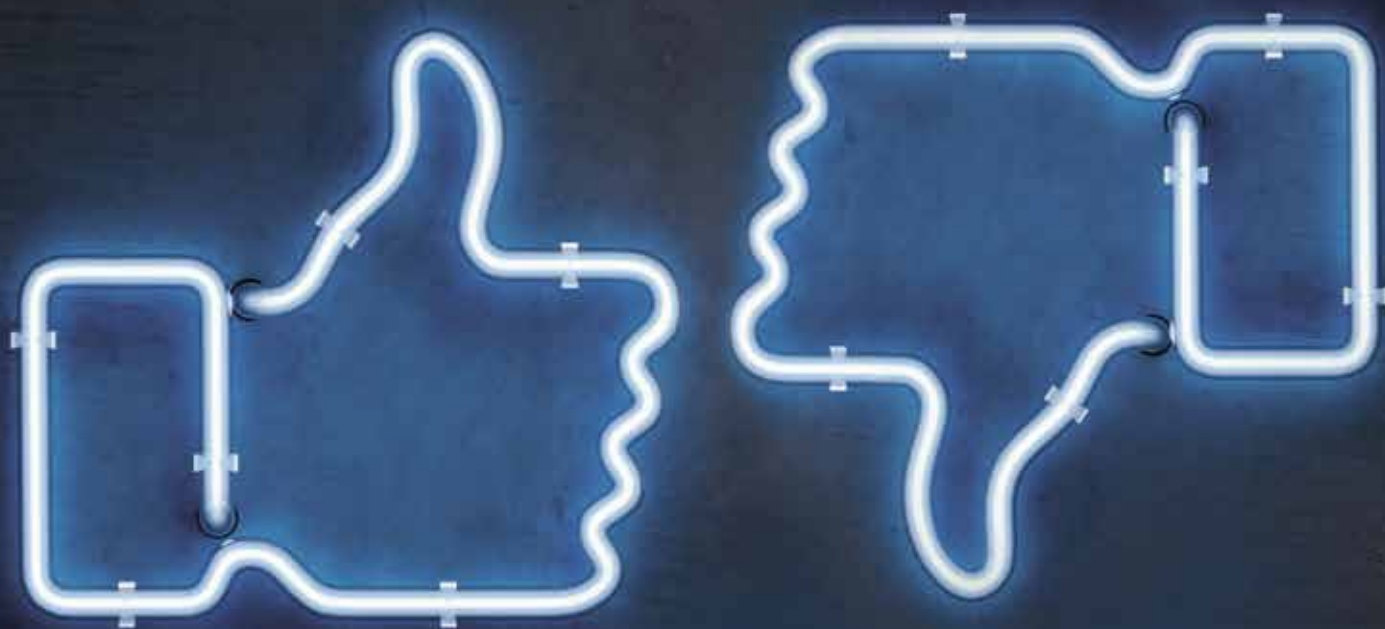
Ny NOU mener internadvokater ikke er
uavhengige nok

Slår ned på ulovlig isolasjon

Tre ferske dommer

Help felt for å drive advokat-virksomhet

Bryter uavhengighetsplikten, mener
Disiplinærutvalget

Hvor går grensen for advokaters ytringer i sosiale medier?

Aktuelle bøker fra Universitetsforlaget

Alf Petter Høgberg og
Jørn Øyrehagen Sunde (red.)

Juridisk metode og tenkemåte

Frode Elgesem og Njål Høstmælingen

Næringsliv og menneskerettigheter

Morten Kjelland

Erstatningsrett

- en lærebok
2. utgave

Olav Torvund

Opphavsrett for begynnere

2. utgave

Nicolay Skarning

Sykefravær

Nye arbeidsoppgaver,
omplussing eller oppsigelse
2. utgave

Johan Giertsen

Kontrakter

Ytelse og pris

Hans Chr. Bugge

Lærebok i miljøforvaltningsrett

5. utgave

Mads Andenæs og
Ida Andenæs Galtung

Grunnloven vår

16. utgave

Ole-Andreas Rognstad

Opphavsrett

2. utgave

Frederik Zimmer

Bedrift, selskap og skatt

Skattelegging av næringsdrivende,
selskaper og eiere
7. utgave

INNHold

Nr. 6 2019

SATSET I SOSIALE MEDIER, DOBLET SØKERTALLET

Sosiale medier er en viktig markedsførings- og rekrutteringskanal for små og store advokatfirmaer. Thommessen har ansatt egen sosiale medier-ansvarlig, og har doblet antall jobb-søkere. Les også om yringsgrensene for advokater i sosiale medier.

TEMA SIDE 16

Flokket til Arendal

Flere advokatfirmaer deltok i år for første gang på Arendalsuka, en viktig møteplass for næringslivet.

SIDE 8

Har laget kvinne-krav

Marit Berger Røslund i Equinor har utarbeidet nye mangfolds-krav til eksterne advokat-firmaer.

SIDE 30

Norges raskeste advokat

Advokatfullmektig Runa Skrove Falch i Codex er Norges beste kvinnelige maratonløper.

SIDE 61

FASTE SPALTER:

Bøker

SIDE 43

Lederens kommentar

SIDE 53

Debatt

SIDE 54

Månedens advokat

SIDE 56

Advokatansvar

SIDE 59

Medlemsnytt

SIDE 60

Nytt om navn

SIDE 64

Sosiale medier

SIDE 67

SAGT I DETTE BLADET

- Når dommerne klager over at meddommerne nå har klarere standpunkter, så spør jeg tilbake: Er ikke det bra? Er ikke det meningen?

Advokat Marius Dietrichson. SIDE 33

- Det er svært uheldig at utvalget som har utredet skatterådgiveres opplysnings- og taushetsplikt foreslår å uthule internadvokatenes stilling.

Advokat Siv Blanca Børge-Ask. SIDE 36

- I isolasjonssakene arbeider vi forsvarere nå sammen i felles front - og domstolene tar ansvaret sitt på strak arm. Det er vakkert.

Advokat Maria Hessen Jacobsen. SIDE 49

HER ER HØSTENS KURS!

Du kan velge blant over 100 kurs. Her er et utvalg.

ADVOKATASSISTENT DNA Det årlige ajourføringskurset for advokatassistenter DNA			17. OKT – 18. OKT
A JOURFØRINGSKURSET Det årlige ajourføringskurset i Bergen Det årlige ajourføringskurset i Oslo Det årlige ajourføringskurset i Tromsø			14. NOV – 15. NOV 21. NOV – 22. NOV 5. DES – 6. DES
ALTERNATIV TVISTELØSNING Meklingsakademi i regi av Advokatforeningen og JUS			6. NOV – 12. NOV
ANDRE JURIDISKE KURS Hvitvasking – praktisk kurs for advokater - Oslo			7. NOV
ANDRE KURS Writing Modern Legal English			12. NOV
ARBEIDSRETT EU/EØS-basert arbeidsrett i Brussel Sentrale arbeidsrettslige emner Kollektiv arbeidsrett Personopplysninger i arbeidsforhold Det årlige pensjonskurset			23. SEP – 24. SEP 15. OKT 24. OKT – 25. OKT 13. NOV 28. NOV
ASYL- OG UTLENDINGSRETT Det årlige kurset i asyl- og utlendingsrett			24. SEP
BANK, FINANSIERING OG VALUTA Finansdagen			18. SEP
BARNERETT Barnerettsdagen			8. NOV
BISTANDSADVOKATER Praktisk bistandsadvokatarbeid			17. OKT
BOLIG- OG EIENDOMSRETT Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset			17. OKT – 18. OKT
BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT Grunnkurs i byggekontrakter og entrepriserett			14. NOV – 15. NOV
BYGNINGS- OG REGULERINGSRETT Det årlige plan- og bygningsrettskurset			21. OKT – 22. OKT
COMPLIANCE Fagforum i compliance Det årlige kurset i compliance			4. SEP – 29. APR 17. OKT – 18. OKT
EKSPPROPRIASJONS- OG SKJØNNSRETT Innføring i ekspropriasjonsrett			2. DES – 3. DES
ENERGI - OG MILJØRETT Ettermiddagskurs i energi og miljørett			11. SEP
ERSTATNINGSRETT Det årlige personskadeerstatningsrettskurset			7. NOV – 8. NOV
FAMILIE-, ARVE- OG SKIFTERETT Det årlige Sandefjordkurset i familie- og arverett Kurs i praktisk skifterett (Bergen) Kurs i praktisk skifterett (Oslo – JUS Lab) Kurs i praktisk skifterett (Tromsø) Internasjonal privatrett i Madrid			24. OKT – 25. OKT 7. NOV 12. NOV 28. NOV 19. MAR – 22. MAR
FISKERI- OG HAVBRUKSRETT Det årlige kurset i fiskeri- og havbruksrett			21. NOV – 22. NOV
FORHANDLING Profesjonell forhandling – den gode forhandler			26. SEP – 27. SEP

Kontraktsforhandlinger – håndtering av kontraktsrisiko Profesjonell forhandling – vanskelige forhandlinger			31. OKT 28. NOV
FORVALTNINGSRETT OG STATSRETT Dagskurs i taushetsplikt Kurs i ny kommunelov			VENTELISTE 12. SEP 31. OKT
HELSE- OG TRYGDERETT Det årlige trygderettskurset Det årlige helseerettskurset			24. SEP 24. OKT – 25. OKT VENTELISTE
IKT-RETT Innføringskurs i IT-rett og det lokale stammespråket			18. SEP
KOMMUNIKASJON Stemmebruk			15. OKT
KONKURRANSE- OG STATSSTØTTERETT Det årlige konkurranserettskurset			19. SEP – 20. SEP
KONKURS, AKKORD OG PANTERETT Immaterielle rettigheter i konkurs			4. SEP
KONTRAKTSRETT Det årlige kontraktsrettskurset Drafting contracts in English Drafting and Negotiation International Contracts in English			12. NOV – 13. NOV 13. NOV 28. NOV – 29. NOV
LEDELSE Lederkonferansen			29. AUG
LEGAL TECH Når juss møter AI Oslo Legal Hackathon			28. AUG 20. SEP – 21. SEP
MEDIERETT Det årlige medie- og markedsrettskurset			25. SEP
MENNESKERETTIGHETER Det årlige kurset i menneskerettigheter			23. SEP
OFFENTLIGE ANSKAFFELSER Innføring i offentlige anskaffelser			24. OKT – 25. OKT
PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETT Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset			5. NOV – 6. NOV
PERSONVERN Innføring i personvern Det årlige personvernkurset Svalbardkurset 2020 – Personvern i helsesektoren			10. SEP 31. OKT – 1. NOV 12. MAR – 15. MAR
SELSKAPSRETT Den årlige selskapsrett- og transaksjonskonferansen			21. OKT – 22. OKT
SHIPPING OG OFFSHORE Det årlige shipping- og offshorekurset			23. OKT – 26. OKT
SIVILPROSESS Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett Det årlige sivilprosesskurset Argumentasjon og prosedyreteknikk Sivilprosess – gjennomføring av rettssaker			14. OKT 17. OKT – 18. OKT 1. NOV 4. DES – 12. DES
STRAFFERETT OG STRAFFEPROSESS Vitnepsykologi			6. NOV
TVANGSFULLBYRDELSE OG INKASSO Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse og inkasso			30. OKT

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRÅD

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Kast mobilen, bli innelåst, og se hva som skjer

GORRRRRRR!!! Unnskyld utbrudet, men hva skal man si, når staten i år etter år finner det for godt å låse folk inne på en celle, og holde dem der, mutters alene, i time etter time, døgn etter døgn, uten annen grunn enn at man mangler ressurser?

Ja, det er riktig at innsatte som isoleres er fengslet fordi de har gjort noe galt, eller er mistenkt for å ha gjort noe galt, eller fordi de er en fare for andre eller seg selv. Men gir det staten rett til å forsøke å bryte dem ned som mennesker? Til å stenge folk inne i seg selv, slik at de ikke får fri fra sine stressede tanker et aldri så lite minutt?

Hvordan ville du selv ha reagert, dersom noen hadde tatt fra deg mobilen, låst deg inn på en celle, og latt deg bli der, la oss si i seks uker?

Desperasjon ville nok ha kommet over deg. Og om du ikke var aggressiv fra før, kunne du fort ha blitt det. Isolasjon er svært skadelig, særlig for psykisk syke, og svært mange tåler det rett og slett ikke, viser undersøkelse etter undersøkelse.

Det er så prisverdig at advokater kjemper for å få slutt på den utstrakte bruken av isolasjon i Norge. Advokatforeningens glattcelleprosjekt førte til en dom i Oslo tingrett i juni 2014 som slo fast at isolasjon av arrestanter ikke er lovlig uten en konkret vurdering av om det faktisk er behov for isolasjon.

Etter at dommen falt, har bruken av glattcelle gått kraftig ned. Men fortsatt skjer det mye ulovlig isolasjon i norske fengsler. Derfor etablerte Advokatforeningen en egen isolasjonsgruppe i 2017 for å prøve lovligheten av isolasjon for retten.

Før sommerferien varslet gruppen, på vegne av en klient som urettmessig er blitt holdt isolert over flere perioder, at den vil ta ut søksmål mot staten for ulovlig isolasjon.

I mellomtiden gjør advokater sitt for å bekjempe uvesenet, og i tre saker i sommer har domstolene slått ned på ulovlig isolasjon av innsatte.

I den ene saken slo Bergen tingrett

fast at kriminalomsorgen ikke hadde hjemmel til å holde en varetektsinnsett i isolasjon, og at isolasjonen var en krenkelse av EMK art. 8. (Se side 48).

Sivilombudsmann Aage Thor Falkanger kom i år med en særskilt melding til Stortinget, etter tilsyn i 19 fengsler. En fjerdedel av alle som sitter inne, tilbringer mer enn 16 timer i døgnet alene på cella, ifølge Sivilombudsmannen, og over to hundre innsatte sitter isolert i mer enn 22 timer.

«Ved alle restriktive avdelinger vi har besøkt er de innsatte alene på cella i 23 timer i døgnet. (...) I Åna fengsel er jeg bekymret for et urovekkende høyt antall isolerte innsatte, inkludert personer med psykiske lidelser. (...) På Ullersmo fant vi innsatte med store psykiske lidelser og lavt funksjonsnivå som ble jevnlig isolert over lang tid i fengselets restriktive avdeling. (...) Ved avdeling G på Ila finnes en gruppe innsatte som er så psykisk syke at de sitter isolert under uverdige forhold over lang tid. (...) Ved Bergen fengsel er det også et høyt antall isolerte. Flere har store psykiske lidelser...», skriver Falkanger.

Sivilombudsmannen etterlyser tiltak, slik Advokatforeningen har gjort i en årrekke. Kriminalomsorgen har selv ropt varsku gjentatte ganger.

I 25 år har Norge fått internasjonal kritikk for ulovlig isolasjon. Nå må denne umenneskelige praksisen ta slutt! Det sies at et samfunns styrke kan måles i hvordan det tar seg av sine svakeste. Nå må politikerne forstå alvoret, og bevilge de ressursene som trengs.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Susanne Mysen
Foto: Gunn Brennhaugen

Nytt digitalt
jusbibliotek

I disse dager lanseres det nye digitale jusbiblioteket Rettsinfo.no. Hensikten med nettstedet er å gjøre litterære juridiske kilder, slik som artikler, lov-arbeider og bøker, lettere tilgjengelig i en komplett database.

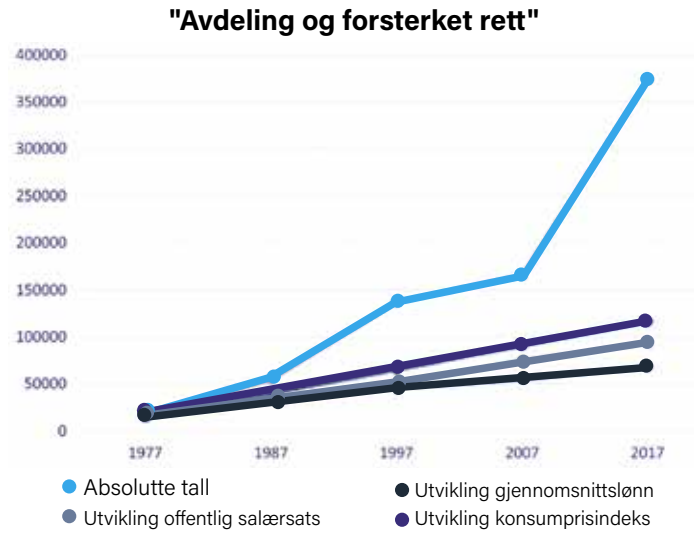
Nettstedet viser innhold i både åpne baser og betalingsbaser som Juridika, Rettsdata, Lovdata Pro, Nasjonalbiblio-teket og mange andre kilder.

— Ved å ha Rettsinfo slipper man å søke i flere ulike kilder for å finne det man trenger. Nettstedet er en samlende base for norsk juslitteratur og flere relevante nordiske tidsskrifter, sier daglig leder Susanne Mysen.

NYTT OM FOLK

NY DIREKTØR I
HØYESTERETT

Bente Johanne Kraugerud tar over etter Gunnar Bergby som direktør i Høyesterett. Kraugerud har jobbet både som privat-praktiserende advokat og jobber nå som forhandlingssjef for Hovedorganisasjonen Virke. I tillegg har hun erfaring fra både Justis- og beredskaps-departementet, samt fra Arbeidsgiverpolitisk avdeling i Kommunal- og moderniseringsde-partementet.

Advokaters sakskostnader
ØKTE KRAFTIG

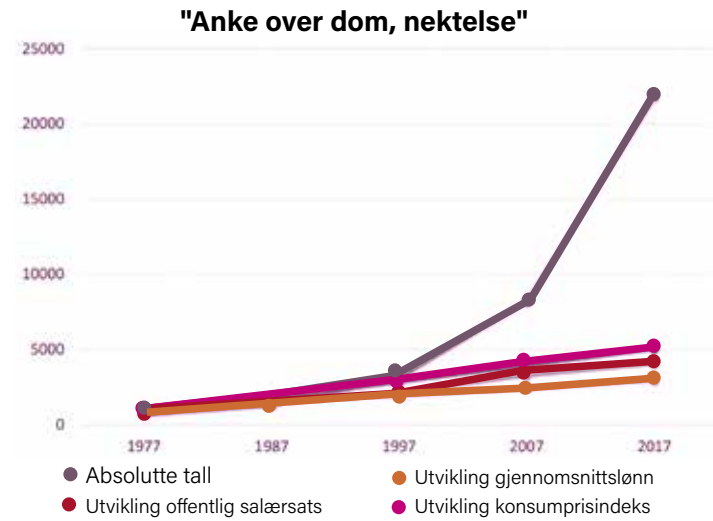
Høyesterettsdommer Clement Endresen har sammen med utreder Gjermund Aasbrenn sett nærmere på tilkjente sakskostnader for sivile saker i Høyesterett fra 1977 til 2017. Tilkjente sakskostnader i Høyesterett har økt betydelig, særlig fra 2007.

Ifølge artikkelen er det spesielt noen tidsperioder som skiller seg ut. For saker avgjort av Høyesterett i avdeling og forsterket rett, har tilkjente sakskostnader økt hele perioden, men fra 2007 til 2017 gjør advokatsalærene et stort hopp – fra et gjennomsnittsbetrag per sak på 165.600 til 373.609 kroner, en økning på 82 prosent, korrigert for prisutviklingen.

Også i saker hvor Høyesteretts kjæremålsutvalg nektet anke over dom, eller Høyesteretts ankeutvalg ikke samtykket til anke over dom, har gjennomsnittsbetraget økt fra 8157 til 21.788 kroner, som tilsvarer 114,7 prosent, korrigert for prisutviklingen.

For anker over kjennelser og beslutninger har også tallene økt gjennom hele perioden. Fra 2007 til 2017 steg kostnadene fra 6071 til 9529 kroner. Da den nye tvisteloven tredje i kraft i 2008, var noe av målet å presse sakskostnadene ned.

«Dersom nivået ikke reduseres, vil det være nærliggende å vurdere ytterligere skritt. Her kan det være mye å ta tak i både for lovgiver og domstoler. Vi lar det ligge.», skriver Endresen og Aasbrenn.

500
KRONER PER INNBYGGER
GÅR TIL DOMSTOLENE

I Norge går rundt 2,5 milliarder kroner direkte til domstolene. Det betyr om lag 500 kroner per innbygger, hvilket er blant de laveste andelene av bruttonasjonalprodukt i Europa, ifølge tall fra bransjemagasinet Rett på sak. Hvis man legger til kostnadene for forsvarere, tolker, bistandsadvokater, meddommere og offentlig betalt rettshjelp, ender summen på rundt tusenlappen per innbygger – noe som fremdeles er lavt i europeisk sammenheng, sammenliknet med tall fra EU-kommisjonen og Eurostat.

I en avtale som nylig ble underskrevet kommer det frem at Norge skal bidra med 13 millioner euro, altså i underkant av 130 millioner kroner, til å bedre rettsikkerheten i Kroatia. Avtalen er en del av EØS-tilskuddene Norge har forpliktet seg til å bidra med for å utjevne økonomiske forskjeller i Europa.

Midlene går blant annet til fire ulike prosjekter, som fram mot 2024 skal gi mer effektive domstoler, forsterke meklings som et alternativ til domstolsbehandling, gi nytt system for dommerevaluering og forbedre kriminalomsorgen.

VISSTE DU AT...

Sju av ti dommere i Oslo tingrett har fått psykiske belastninger etter tunge rettsaker, viser en spørreundersøkelse som ble gjennomført tidligere i år. I august startet et pilotprosjekt i Oslo tingrett hvor dommere skal lære strategier og teknikker for forebygging og bearbeiding av nettopp psykiske belastninger i jobbsammenheng.

webtop.no
Meglerløsning for advokater

- **Moderne teknologi:** Vår løsning er helintegrert, utviklet på siste tilgjengelige teknologi fra Microsoft. Det gjør at det ikke er nødvendig med apper, hele løsningen kan brukes på alle plattformer; mobil, pad og PC/Mac.
- **Dropp kostbare 3.partsleverandører:** Vi har utviklet funksjonalitet som erstatter mange 3.parter, og gjør vår løsning rimeligere i bruk.
- **Skiller mellom tvangssalg og bruk:** Vi skiller i pris mellom tvangssalg og bruk av hele løsningen. Mange advokater jobber med tvangssalg der oppdraget ofte blir avlyst etter kort tid.

Interessert i en demo?
Ring Morten D. Lie på 907 95 926 eller
e-post: mort@webtop.no.

webtop
solutions

Rosenborggata 19A, 0356 oslo | Tlf: 4761 4444

Advokatene inntok ARENDALSUKA

For første gang gjorde advokater seg godt synlige under Arendalsuka, Norges største møteplass for politikk, næringsliv og organisasjonsliv, da den gikk av stabelen for tiende gang i midten av august.

I ARENDAL: TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Advokatbladet samlet 23 advokater til et fellesbilde midt i det syden-de folkelivet i hjertet av Arendal. — Veldig gøy at så mange advokater kjenner sin besøkelsestid, og tok turen til Arendal i år, sier Berit Reiss-Andersen, advokat og partner i DLA Piper, og leder av Nobelkomiteen.

Selv er hun for veteran å regne, og har i flere år deltatt i Advokatforeningens rettssak-rollespill under Arendalsuka.

I et intervju med Advokatbladet i fjor, ba Reiss-Andersen flere forretningsadvokater om å engasjere seg i samfunnsdebatten, etter som juss berører utallige samfunnsspørsmål.

— Det kan være offentlige anskaffelser, ansvarlige investeringer, eller diskrimineringsstandarder i næringslivet. Forretningsadvokater vet mye om hva som fungerer, og hva som ikke fungerer. Men denne gruppen advokater er veldig anonyme i samfunnsdebatten, sa Reiss-Andersen, og oppfordret flere advokater til å delta på Arendalsuka.

Svært mange så ut til å ha tatt henne på ordet.

FØRSTEGANGSREISENDE

Flere advokatfirmaer deltok i år for første gang, og noen hadde egne arrangementer: Wikborg Rein og Deloitte om hvitvasking, Thommessen om digitalisering og klima, og DLA Piper arrangerte vorspiel før partilederdebatten, samt debatter om digitalisering, energi og industri, om utenlandske anlegg-sentreprenører og om hvordan det er å være kvinnelig leder i verdens mest likestilte land.

Advokatene ble lagt merke til.

— En trend i år er at advokatene har inntatt Arendalsuka. Et stort advokatkontor kjører arrangementer hver dag nede i Pollen, sa Øystein Djupedal under et frokostseminar i regi av Dagens Næringsliv.

Djupedal, som gjerne kalles «Mr. Arendalsuka», er en av initiativtagerne til arrangementet, og leder av hovedprogramkomiteen.

Advokatkontoret Djupedal siktet til, er DLA Piper, som leide en av de større restaurantene i Pollen, og dekorerte leveggene på uterestauranten med skilt der det stod «Nordens største advokatfirma».

»

! Arendalsuka skal være en årlig nasjonal arena hvor aktører innenfor politikk, samfunns- og næringsliv møter hverandre og folk, for debatt og utforming av politikk for nåtid og framtid. I år deltok om lag 500 arrangører av totalt 1250 arrangementer. Uka ble arrangert for første gang i 2012.

– Her ser du hvem som er «first movers»

Innenfor samtlige rettsgrener der det er store jobber, er det nå fokus på klima og miljø, forteller tre utsendte fra advokatfirmaet Kluge.

– Det vi ser som en særlig stor trend, i hvert fall blant våre klienter, er at det er et grønt skifte, også i jussen. Dette skjer innen plan- og bygningsrett, innenfor området skatter og avgifter, og innenfor offentlige anskaffelser; der det er et kjempestort marked på flere hundre milliarder kroner. Fokuset over hele linjen er på klima og miljøvennlige løsninger, sier Ove Vanebo, senioradvokat i Kluge og tidligere statssekretær i Justisdepartementet.

Å være tilstede i Arendal er helt essensielt, mener Vanebo, som deltok på Arendalsuka sammen med kollegene Helene Vestergaard Larsen, sjef for markedsføring og forretningsutvikling, og Mikkel Østhagen Hamar, som er advokatfullmektig og jobber innenfor områdene offentlige anskaffelser og teknologi i Kluge.

– Her ser du hvem som er «first movers», hvem som tar grep, og i hvilken retning utviklingen går, sier Ove Vanebo.

– Vi skal yte best mulig rådgivning til våre klienter, og da er det nyttig å være her for å fange opp hva som rører seg akkurat nå, og hvor utviklingen går i fremtiden, supplerer Hamar.

SAMARBEID MED ZERO

Han forteller at Kluge nylig har inngått en samarbeidsavtale med miljøstiftelsen Zero.

– Vi ønsker å være helt i fronten av det grønne skriftet, og skal bistå Zero med rettslige problemstillinger i deres arbeid opp mot politikerne. Slik vil vi få et godt innblikk i fremtidens miljøutfordringer, sier Hamar.

På Arendalsuka i år dreide godt over halvparten av arrangementene seg om klima eller digitalisering, forteller Vanebo.

Arendalsuka er også et sted for å bygge nettverk, sier de tre Kluge-kollegene.

– Vi skal heller ikke underslå at det er gøy å være her. Men min kjepphest som advokat, er at for å kunne lykkes, så holder det ikke bare å kunne jussen. Skal du klare å utvikle deg selv, må du finne ut om det er noen som kan noe du ikke kan. Det er minst like viktig, sier Vanebo.

Arendalsuka er ikke en salgsarena, men et sted for læring og nettverksbygging, sier fra v. Mikkel Østhagen Hamar, Helene Vestergaard Larsen og Ove Vanebo i Kluge.

GRØNT FORUM for advokater

Kluge har startet miljøprosjektet Grønt Forum i samarbeid med BAHF for å gjøre advokatbransjen mer miljøvennlig.

– Vi inviterer en rekke andre advokatfirmaer, og selskaper fra næringslivet for øvrig, til å bli med i prosjektet. Vi har hatt et møte for sommeren, og ønsker å ha jevnlig møter for å diskutere og inspirere hverandre til å gjøre våre bedrifter mer miljøvennlige, forteller Mikkel Østhagen Hamar.

– Eksempelvis kan vi samarbeide om å kjøpe flykvoter. Vi flyr jo masse mellom kontorene våre. Det er ikke så mange og store klimautslipp fra advokatbransjen, men vi må også bidra der vi kan, sier Hamar.

– Har dialog med klienter

Thommessens hovedformål i Arendal er å prate med folk, både klienter, politikere og næringslivsfolk, forteller partnerne Jens Naas-Bibow, Espen Werring og Baard Bale.

– Her er det masse beslutningstagere – både politikere og embetsverket er tilstede - og det er her viktige rammebetingelser diskuteres, spesielt i et valgkampår. Så bare å være her for å høre synspunkter, høre hva klientene er opptatt av, og hva de ser for seg at de skal gjøre fremover, er veldig morsomt og interessant, sier Baard Bale.

Advokatfirmaet Thommessen arrangerte debatten «Er teknologien som skal sikre vår fremtid i ferd med å bli vår verste miljøfiende», der partnerne Jens Naas-Bibow, som jobber med fornybar energi, og Espen Werring, som jobber med digitalisering, satt i panelet.

– Et hovedtema var å punktere myten om at Norge ikke trenger mer fornybar energi. Datasentre slipper i dag ut like store utslipp som den samlede, globale flytransporten, og utslippene øker med førti til femti prosent pr. år. Dette er en helt reell klimatrussel. Digitalisering skal redde fremtiden vår, samtidig kan utslippene øke enormt raskt dersom vi ikke får fornybar kraft til å drive den, sier Naas-Bibow.

Thommessen har jobbet med energi og infrastruktur siden den aller første vannkraftutbyggingen på slutten av forrige århundre, og har alltid hatt en egen avdeling som har jobbet med energi, forteller Naas-Bibow. Firmaet har også en stor avdeling som jobber med digitalisering.

– Arendalsuka har utviklet seg veldig, fra å være en ren politisk møteplass, til å tiltrekke seg næringslivet, og er blitt en happening i Norge. Her er alt fra de største selskapene til de små interesseorganisasjonene. Å være tilstede i Arendal for å ha dialog og bygge relasjoner med klienter, er utrolig viktig, oppsummerer Thommessen-advokatene.

– Dette er en kjempefin arena for å lytte til klientene våre, og forstå konteksten de opptrer i og deres rammevilkår, sier Bale.

– Det er mange muligheter for fornybar energi i et fremoverlent næringslivsperspektiv, sier fra v. Jens Naas-Bibow, event- og markedskonsulent Anne-Marthe Arnulf, Espen Werring og Baard Bale i Thommessen.

Arendal er blitt en mingleplass også for næringslivet, derfor ønsker Wikborg Rein å være tilstede, sier fra v. Dag Erik Rasmussen, Tormod Nilsen, Therese Trulsen og Elisabeth Roscher.

Lav terskel for politiker-samtaler

– Arendalsuka er en veldig fin møteplass, og alle er her. Terskelen er veldig lav for å snakke med andre næringslivsfolk, med politikere og NGO'er, sier Elisabeth Roscher, partner i Wikborg Rein.

Hun var i Arendal med kollegene Therese Trulsen, Tormod Nilsen og Dag Erik Rasmussen.

Under Arendalsuka arrangerte Wikborg Rein debatten «Hvite penger, mørke regimer og lille Norge» i samarbeid med Helsingforskomiteen og The Governance Group.

Roscher satt i panelet som diskuterte hvilke virkemidler som kan tas i bruk for å bekjempe hvitvasking.

Det er første gang Wikborg Rein deltar på Arendalsuka.

Partner Therese Trulsen, som leder Wikborg Reins kontor i Shanghai, satt i panelet i en debatt arrangert av BI og Argentum om hvordan Norge kan selges som innovasjonshub.

– Temaet var internasjonalisering og lokalisering, og hvordan vekstselskaper kan hjelpes frem når økonomien skal differensieres bort fra bare olje og gass. Da er Kina et veldig naturlig marked som drivkraft i Asia, og firmaet har kompetanse fra 17 år i Kina, sier Trulsen.

Arendalsuka er ikke lenger bare for frivillige organisasjoner og politiske bevegelser, påpeker Tormod Nilsen.

– Næringslivet er mye bredere representert nå enn i tidligere år, derfor er det blitt mer relevant for oss å være her, sier han.

– Hva håper dere å få ut av å være her?

Det skjer veldig mye spennende innenfor fornybar energi akkurat nå, med fokus på vindkraft og kraftbeskatning. Her i Arendal treffer vi politikere som har mange meninger om bransjen som det er viktig å få med seg, sier Nilsen.

Suksess for årets rollespill, som var et samarbeid mellom Advokatforeningen og Holocaust-senteret.

Er det greit å kalle noen en bavian?

Faller det innenfor ytringsfrihetens rammer å be noen reise tilbake til jungelen i Afrika? Det ba Advokatforeningen publikum om å ta stilling til på Arendalsuka.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Dette er det fjerde rollespillet vi setter opp i Arendal, og vi føler at vi nok en gang har valgt et svært aktuelt tema, sa Advokatforeningens leder, Jens Johan Hjort, da han ønsket publikum velkommen til foreningens rettssak-rollespill om hatkriminalitet på nett.

I ærverdige Gamle Rådhus hadde publikum strømmet til og fylt opp lokalet til randen.

I årets rollespill måtte publikum ta stilling til om en mann i trettiårene skulle straffes for å ha publisert en melding på en kvinnes Facebook-profil, eller om ytringen er beskyttet av ytringsfriheten, og han derfor måtte frifinnes.

BAVIAN I JUNGELN

Under et brudebilde av en afrikansk kvinne og en hvit nordmann, hadde mannen kalt kvinnen en bavian og en «jævla nigger», og bedt henne ta med seg familien sin og dra tilbake til jungelen i Afrika.

Rollespillet tar utgangspunkt i en rettssak fra virkeligheten, der en mann stod tiltalt for brudd på straffeloven § 185, 1.ledd, 1.punktum.

Etter rollespillet skulle publikum avsi sin dom anonymt via egne mobiltelefoner, mens et politikerpanel, bestående av politikere fra Høyre, Frp, Krf, Ap og Sp, stemte ved håndsopprekning.

ÉN POLITIKER FRIFANT

Av politikerne var juristen Emilie Mehl (Sp), medlem av Justiskomiteen, den eneste som stemte for frifinnelse. De øvrige politikerne i «juryen» var stortingsrepresentantene Geir Sigbjørn Toskeland (Krf), Maria Aasen Svendsrud (Ap), og Ingunn Foss (H), og Andreas Ingebretsen (Frp), leder av Agder FpU.

— Jeg synes det var vanskelig å ta stilling på så kort tid, men var ikke sikker på at krenkelsen var grov nok, eller at den var fremsatt med forsett, sa Mehl.

Blant publikum stemte en fjerdedel for frifinnelse, mens resten stemte for aktors påstand, som var 18 dagers

betinget fengsel, og 15.000 kroner i bot. I dommen som saken er basert på, ble mannen dømt til tretti dagers betinget fengsel, og fikk ingen bot.

RØRTE PUBLIKUM

Nærmere ett hundre publikummere overvar rollespillet.

— Det vi ønsker å vise med rollespillene, er at å sitte som dommer ikke er enkelt. Vi jobber for at domstolene skal ha høy tillit i befolkningen, og når man føler at man kjenner til domstolens arbeid, får man mer tillit, sa Merete Smith, generalsekretær i Advokatforeningen.

Politikerne var samstemte i sin ros av arrangementet.

— Advokatforeningen fortjener honnør for å ha satt opp dette rollespillet, og for å vise dilemmaene i en vanskelig sak. Jeg synes det nesten var umulig å bestemme meg for hva jeg mente, sa Ingebretsen fra FpU.

— Skuespillerne var helt fantastiske, jeg ble helt rørt underveis, sa Toskeland fra Krf. •

Help felt:

«Stor risiko for at advokatene kan bli farget av sin arbeidsgivers interesse»

Disiplinærutvalget for Oslo mener at advokater i Help forsikring ikke er uavhengige, og har ilagt en advokat i firmaet en irrettesettelse for å ha brutt uavhengighetsplikten.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Saken har sin bakgrunn i en reklamasjonssak ved et huskjøp i Akershus. De to klagerne hadde kjøpt rettshjelpsforsikring fra Help, og fikk i reklamasjonssaken bistand fra en advokat og en advokatfullmektig.

De to klientene anfører overfor disiplinærutvalget at advokatene ikke har den uavhengigheten som Regler for god advokatskikk krever.

Den innklagede advokaten i Help mener at bistanden som er gitt, omfattes av begrepet «integrrert rettshjelp».

«Forsikringsselskapets organisering har vært gjennom en lang og omfattende prosess, både i forhold til lovavdelingen og Tilsynsrådet», heter det i advokatens tilsvarende, der det påpekes at advokaten kun har jobbet to og en halv time med saken, og at vi «står overfor integrrert rettshjelp».

«Dersom motparten hadde bestridt kravet og klager da hadde ønsket å forfølge kravet videre, ville man vært over i ordinær advokatvirksomhet», heter det videre.

TEKKES TREDJEMANN

Men disiplinærutvalget deler ikke advokatens syn, og

mener at advokatene har utøvd advokatvirksomhet, blant annet fordi et brev som ble skrevet på vegne av klagerne ble undertegnet med «advokatfullmektig».

«At forsikringsselskapet ikke anser en sak som et forsikringstilfelle før motpartens har bestridt klientens krav, endrer ikke på dette», skriver utvalget (Disiplinærsak OSL-189-2018).

Utvalget viser til RGA som sier at «advokaten må unngå at hans uavhengighet svekkes, og han må ikke gå på akkord med sin profesjonelle standard for å tekkes ... tredjemann».

«En arbeidsgiver er en slik tredjemann», slår disiplinærutvalget fast. I avgjørelsen viser den til to liknende fellelser fra Disiplinærnemnden, DNM-114-2017 og DNM-115-2017.

«Her er advokatene ansatt i forsikringsselskapet og risikoen fremstår som stor for at advokatene kan bli farget av sin arbeidsgivers interesse og som mest sannsynlig ikke er sammenfallende med klientenes interesser. Advokatene er da — slik saken er opplyst — i en situasjon som er uforenlig med kravet til uavhengighet i RGA punkt 2.1.3.»

Mens advokaten ble ilagt en irrettesettelse, ble fullmektigen ikke felt. •

«En advokat må ikke organisere sin virksomhet på en måte som medfører at han ikke fritt og uavhengig kan rådggi og bistå sine klienter eller slik at hans uavhengighet på annen måte blir svekket.»

(Regler for god advokatskikk punkt 2.1.3.)

Help: – Ingen konsekvenser

– Vi er uenig i utvalgets tolkning av domstolsloven og reglene for god advokatskikk. Både de ansatte advokatene og Help er svært opptatt av at advokatene opptrer uavhengig i sitt virke. Virksomheten er også organisert slik at advokatene fritt og uavhengig kan rådggi og bistå sine klienter, sier Tore Strandbakken, viseadministrerende direktør og advokat i Help forsikring.

Avgjørelsen vil ikke få noen konsekvenser

for hvordan Helps advokater jobber, forteller han.

Han viser til at det foreligger en annen utvalgsavgjørelse, OSL-098-2018, som konkluderer motsatt av denne aktuelle saken.

– I OSL-098-2018 skriver utvalget: «Likevel innebærer ikke en ansettelse i seg selv noe brudd på Regler for god advokatskikk punkt 2.1.1 og/eller punkt 2.1.3. Det foreligger først brudd på reglene dersom

ansettelsen fører til begrensninger i advokatens faglige frihet og/eller uavhengighet i det aktuelle oppdraget». Utvalget konkluderer med at det ikke ble påvist noen begrensninger i det aktuelle oppdraget. Advokaten ble derfor frifunnet, sier Strandbakken.

Help mener det er riktig å foreta en slik konkret vurdering som utvalget gjør i sak OSL-098-2018, mener Strandbakken.

Store erstatninger kan gi økte forsikringspremier

Forsikringsselskapene blør når advokater dømmes til å betale erstatninger i mangemillionersklassen. Advokaters forsikringspremie kan øke, advarer bransjefolk.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Er økte utbetalinger i advokatansvarssaker en trend, eller vil utbetalingsnivået falle igjen? Det er umulig å svare på, forteller Cato Aamodt, som er Advokatforeningens forsikringsmegler i Lockton Companies.

— Vi kan bare spekulere i om det vi ser nå er tusenårsbølgen eller hundreårsbølgen, og om alt blir normalt igjen etterpå, sier Cato Aamodt.

— Det eneste som er sikkert, er at hvis de store advokatansvarssakene som har vært omtalt det siste året fører til utbetalinger, vil dette skape en underfinansiering på forsikringssiden i markedet. Og hvis ikke utbetalingstrenden viser en snarlig endring, så kan dette medføre til dels store premieøkninger, sier Aamodt.

UTBETALINGENE ØKER

— Totalt betaler advokater i vår forsikringsordning inn et sted mellom 75 og 80 millioner kroner i premier pr. år. Hvis skadeutbetalingene overstiger dette over flere år, så vil vi se en underfinansiering av ordningen, sier Cato Aamodt.

I år etter år har utbetalingene stått i stil med innbetalingene, forteller han.

— Men dersom vi nå ser et trendskifte, og at utbetalingene kommer til å ligge mye høyere enn normalt, så vil det være problematisk, sier han.

UNDERSLAG

Dersom skadeutbetalingene blir for store, vil det bli færre forsikringsselskaper som ønsker å tilby advokatforsikringer, advarer han.

— Dette vil kunne gi økte priser, alternativt redusert dekningsomfang, og det vil kunne bli vanskeligere å skaffe forsikringskapasitet til en

fornuftig pris. Selskapene kan også komme til å kreve mer compliance og risk-management-rutiner av kundene.

Advokat Margrethe E. Willoch i Advokatforeningen er ansvarlig for foreningens forsikringsordninger. Hun forteller at også uærlige advokater har ført til en økning i skadeutbetalingene.

— Vi har dessverre hatt flere skadesaker i det siste som skyldes at advokater rett og slett har underslått penger. Dette er svært uheldig og beklagelig, sier Willoch.

SER NORDEN UNDER ETT

Kundegrunnlaget for advokatforsikringen er ikke så fryktelig stort, understreker Aamodt.

— Utviklingen har også ført til at noen av forsikringsgiverne ikke vurderer det norske markedet alene, men som en del av Norden. Men i Sverige ser vi den samme utviklingen som i Norge, så da kan situasjonen bli enda vanskeligere, sier Aamodt.

Forsikringspremiene er lave i Norge, sammenlignet med andre land, forteller Aamodt.

— Dersom en selvstendig advokat omsetter for 2,5 millioner kroner, og betaler 7000 kroner i forsikringspremie, utgjør dette bare i underkant av 0,3 prosent av omsetningen. Generelt har kostnaden til forsikring for advokater i Norge vært langt under én prosent av omsetningen. Mens i andre land kan forsikringspremien utgjøre fra 5 til 9 prosent av omsetningen. I USA er premien enda høyere, helt opp mot 13 til 15 prosent, mens Sverige tradisjonelt har ligget på samme nivå som oss.

Forsikringsordningen som Advokatforeningen tilbyr, er en svært god forsikring med et bredt dekningsfelt, mener han. •

— Kreves mer bevissikring fra advokatene

— Mitt inntrykk er at advokater behandles relativt strengt i norske domstoler, og at tendensen er at de behandles strengere enn før.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Det sier advokat Jørgen Svartebekk i Advokatfirmaet Riisa i Oslo, et firma som i flere år på rad er kåret til landets ledende advokatfirma innen forsikrings- og erstatningsrett.

Han legger til at han som advokat ikke nødvendigvis ser det fulle utvalget av saker, og at hans inntrykk derfor er subjektivt. Svartebekk har i om lag ti år jobbet særlig med advokatansvarssaker på vegne av forsikringsselskaper.

— Vi ser en tendens til at det kreves en større grad av bevissikring fra advokatens side. Advokaten må sørge for å ha nedfelt hva som er oppdragets innhold på en tilstrekkelig tydelig måte. Dette kan være kortfattet beskrevet i innledende korrespondanse mellom advokat og klient, eller i oppdragsbekreftelsen. Dersom oppdraget ikke er tilstrekkelig spesifisert, kan det ramme advokaten, sier Svartebekk.

SI HVA SOM FALLER UTENFOR

Noen klienter kan ha urimelige forventninger til hva advokaten skal ta ansvar for, mener han.

— Vi ser det oppstår situasjoner der en klient i etterkant mener at en advokat skulle ha avklart eller sjekket forhold som kanskje ligger i grenseland for hva som faller inn under advokatoppdraget. Derfor er advokatens kommunikasjon med kli-

enten så viktig, også å tydeliggjøre hva som ikke faller inn under oppdraget, sier Svartebekk.

— Kravene som stilles til advokater, ser ut til å ha blitt strengere. Også der man beveger seg mot randsonen av advokatoppdraget, bør advokaten søke å avklare hva som er rammen for oppdraget, sier han.

Han råder advokater til å lagre all korrespondanse med klienter.

— Hvis man er flink til å oppbevare dette, vil det være enklere å huske hva som faktisk skjedde, når man flere år senere skal nøste i saksgangen.

SER MULIGHET

— Det ser ut til å være en økt grad av bevisstgjøring på kravtiller-siden; at man er mer oppmerksom på muligheten for å vinne frem med erstatningskrav ovenfor en advokat enn tidligere. Det kan ha en viss økende effekt på kravene.

Han mener at alle advokater bør sjekke forsikringssummen på sin ansvarsforsikring, og vurdere om denne er tilstrekkelig sett i forhold til den varsomheten som utøves.

— Jeg tror ganske mange jobber med tvistesummer som overstiger standarddekningen. Gjør en vurdering av oppdragene, og sjekk om verdiene som står på spill i de sakene som håndteres korresponderer med forsikringsdekningen, sier Svartebekk. •

— Mange krav mot advokater fører ikke frem. Om lag en tredel av alle ansvarssaker handler om fristoversittelser, forteller advokat Jørgen Svartebekk.

— Når en advokat blir dømt til å betale erstatning til en klient, går det over tid utover alle, sier forsikringsmegler Cato Aamodt.

DOKUMENTHÅNDTERING

Få orden på prosjekter og dokumenter. Bruk din verdifulle tid på annet enn å lete etter epost og dokumenter.

advisor
telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

SOSIALE MEDIER:

Verdifull møteplass og gråsonenes rike

Over halvparten av alle nordmenn er på sosiale medier. For advokater betyr det kort vei til stort nettverk, til potensielle klienter og kolleger, til verdifull eksponering – og til flere etiske fallgruver.

TEKST: THEA N. DAHL

Isommer har enkelte advokater uttrykt seg offentlig i sosiale medier på en måte som har fått mange til å reagere. I ett tilfelle, der en advokat i Twitter-tråden til en kvinnelig stortingspolitiker skrev «Jeg tror jeg har pult henne. Er ikke sikker», kom Advokatforeningens leder på banen.

Å benytte tittelen advokat i sosiale medier forplikter, uttrykte Jens Johan Hjort overfor NRK, og påpekte at advokaten i dette tilfelle trolig forbrøt seg mot saklighetskravet i Regler for god advokatskikk.

«Min personlig mening er at han opptrer i strid med standens og yrkets anseelse og at det derfor er anledning til å bringe han inn for disiplinærmyndighetene», sa Hjort til NRK.

De aller fleste advokater som ytrer seg i sosiale

medier, gjør det innenfor det advokatetiske regelverket, og er milevis fra ytringsnivået i den nevnte meldingen.

Men også advokater kan trå feil. Disiplinærmyndighetene har de siste årene felt flere advokater for brudd på Regler for god advokatskikk som følge av deres opptreden i sosiale medier.

— Et generelt problem er at det ofte er vanskelig å avgjøre om ytringene skjer som ledd i advokatvirksomhet eller som privatperson, sier Kåre I. Moljord, som er talsperson for alle landets disiplinærutvalg.

VURDERER RETNINGSLINJER

Advokatforeningens etikkutvalg diskuterte ytringer i sosiale medier på sitt siste møte før

sommerferien. Utvalget vurderer nå om det er behov for å utarbeide egne retningslinjer for hvordan advokater bør opptre i sosiale medier.

Sveriges advokatsamfund lagde slike i 2015, og innleder retningslinjene med at «sociala medier är et utmärkt verktyg i advokatverksamheten». International Bar Association (IBA) lagde egne retningslinjer i 2014.

Begges hovedbudskap kan kort oppsummeres slik: Ha alltid de advokatetiske retningslinjene i bakhodet, og vern om klientens interesser.

ETISKE GRÅSONER

Sosiale medier har totalt endret måten vi kommuniserer på, både privat og i jobbsammenheng, men advokater må være varsomme

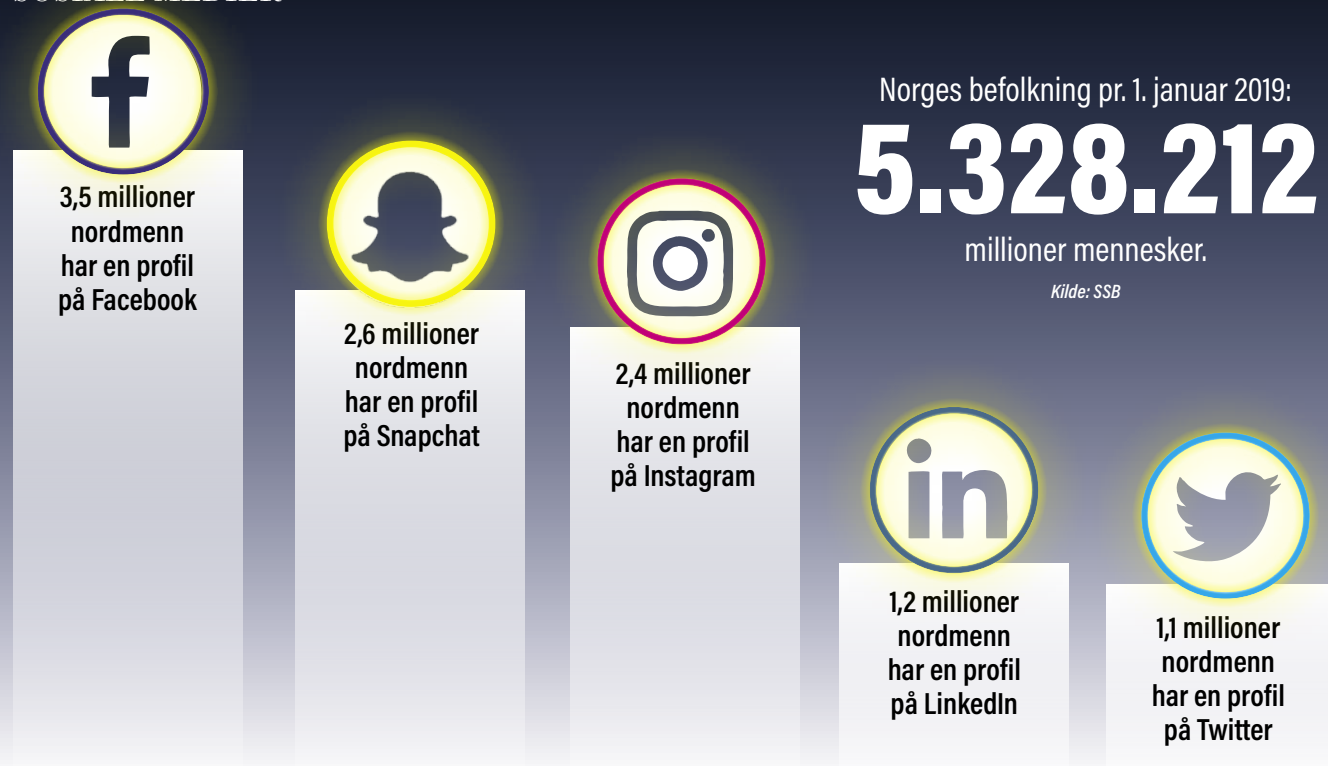
med hvordan de uttaler seg, mener Disiplinærnemnden.

I tillegg til å være plattformer hvor privatpersoner prater med hverandre, brukes sosiale »

EROBRER VERDEN: LinkedIn ble lansert som en nettbasert møteplass for nettverksbygging i 2003. I dag kan plattformen skilte med 630 millioner registrerte bruker fordelt på to hundre land.

Siden 2006 har Facebook vært åpen for alle, og regnes nå som et av verdens fire største og mest verdifulle teknologiselskaper, sammen med Google, Amazon og Apple. Samme år kom også mikroblogg-tjenesten Twitter, som i fjor hadde 321 millioner aktive brukere hver måned.

medier aktivt til nyhetsformidling, markedsføring og rekruttering, til politiske ytringer og til formidling av offentlig informasjon.

Den omfattende bruken av sosiale medier byr også på nye utfordringer. På tampen av fjoråret behandlet Disiplinærnemnden en sak de en advokat ble felt for å ha ytret seg kritisk på Facebook om en navngitt fylkesnemnd.

At uttalelsen ble gitt på Facebook, er skjerpende, mener nemnden, fordi «advokater må være mer forsiktig med hva de uttaler i det offentlige rom, og det er i denne saken lagt til grunn at advokatens Facebook-side er offentlig tilgjengelig.»

Tidligere i år forbød Borgarting lagmannsrett en mor å skrive om sin egen rettsforhandling på Facebook i forbindelse med en barnevernstvist. Tidligere hadde moren delt informasjon som lagmannsretten mente «utvilsomt utgjør en krenkelse av personvernet» til barnet. Barnets personvern måtte gå foran

morens ønske om å omtale saken i sosiale medier, mente lagmannsretten. Høyesteretts ankeutvalg var helt enig.

Sosiale medier er også mye omdiskutert, spesielt for å bidra til en overfladisk kultur, innsnevring av virkeligheten overfor brukerne og for å være en trussel mot de redaksjonelle mediene. Kritikkk til tross, de fleste er enige om at sosiale medier er verdifulle, også for advokater.

Mange norske advokater er svært aktive i sosiale medier. Noen bruker plattformen til å bygge merkevare, andre for å delta i samfunnsdebatten. Atter andre holder seg utenfor.

På de følgende sidene kan du lese mer om hvordan norske advokater bruker sosiale medier, om hvordan de store forretningsadvokatene har ansatt egne sosiale medier-ansvarlige for å tiltrekke seg de beste studentene, og om hvorfor noen advokater velger å stå over. •

Thommessen: Har ansatt video-ansvarlig

To tidligere journalister styrer Thommessens sosiale medier-profiler, en satsning som allerede har gitt resultater. Søkerantallet til Thommessen-akademiet ble i vår mer enn doblet!

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Vi har sett et behov for å inneha foto og videokompetanse internt, istedenfor å leie inn dette utenfra. Vi planlegger å satse mer på video fremover, og vil bruke dette i kommunikasjonen i våre ulike sosiale medier

Det sier tidligere journalist Marthe Kaasa Færø i markedsavdelingen i Thommessen, som er kommunikasjonsansvarlig i firmaet, og startet i jobben i fjor høst. Nylig startet Hans Ola Hevrøy i samme firma, også han med bred journalistefaring.

potensial i hva som kan gjøres med levende bilder.

— Instagram er en kanal der vi har mulighet til å være mer personlige, og gi de som følger oss en mulighet til å bli bedre kjent med oss. Med video vil man kunne komme tettere på advokatene. Vi planlegger å presentere arbeidsgruppene og fagområdene, og fortelle mer om hva det innebærer å jobbe som forretningsadvokat, sier han.

Mye av innholdet vil bli laget med mobilen, mens videoer tilpasset nettsiden vil bli gjort med mer profesjonelt utstyr. •

BRUKES I REKRUTTERINGEN

Mange studenter vet kanskje ikke helt hva det innebærer å arbeide som forretningsadvokat, noe Instagram kan bidra til å vise, forteller hun.

Hver tirsdag presenterer firmaet en av sine ansatte gjennom en bildeserie med tilhørende tekst på Instagram story.

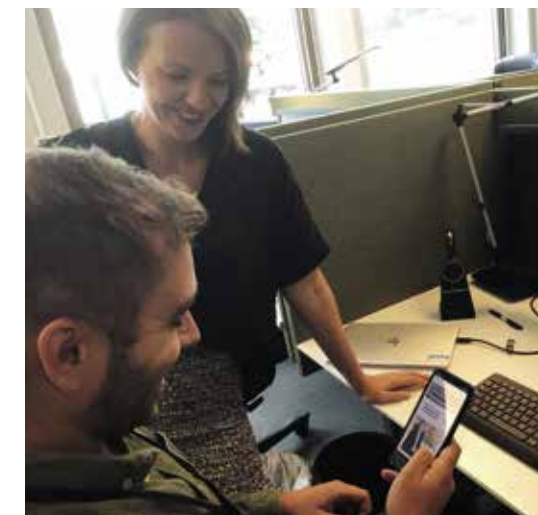
— Hittil har det vært lett å få ansatte til å stille opp, og by på seg selv. Vi håper det vil gjelde nå som vi skal begynne med video også, sier Færø.

Thommessen lanserer i disse dager ny webside, og jobber aktivt og målrettet med innholdet.

— Når vi intervjuer traineer får vi ofte høre av studentene at de har fulgt oss på sosiale medier i forkant av søkeprosessen.

KOMMER TETTERE PÅ

Kollega og innholdsprodusent Hans Ola Hevrøy, som har erfaring som videojournalist, ser et stort

— Da vi rekrutterte studenter til Thommessen-akademiet denne våren brukte vi sosiale medier aktivt, sier Marthe Kaasa Færø og innholdsprodusent Hans Ola Hevrøy.

RETNINGSLINJER FRA SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Opptre ansvarsfullt

En advokat må alltid forholde seg til gjeldende rett og de advokatetiske regler ved bruk av sosiale medier. En advokat må alltid være oppmerksom på at egne uttalelser og standpunkt ikke strider imot klientens interesser.

Vern om uavhengigheten

En advokat må unngå begrensninger av uavhengigheten, og alle kommentarer og

synspunkter delt i sosiale medier bør alltid gjennomgås av samme uavhengighet som kreves av advokaten i yrkessammenheng.

Taushets- og fortrolighetsplikten

Del ikke konfidensiell informasjon om oppdrag, klienter og liknende, og husk at taushetsplikten ikke er tidsbegrenset. Vær også obs på potensielle konsekvenser av elektroniske spor som sosiale medier

etterlater, slik som geografisk informasjon om hvor man befinner seg.

Bevar advokatstandens integritet og allmennhetens tillit

Opptre alltid hederlig og respektfullt.

Intern firmapolicy

Alle advokatvirksomheter burde ha egne retningslinjer for ansattes bruk av sosiale medier.

Skjermddumper fra Thommessens konto på Instagram.

Wikborg Rein lager Insta-stories om fag

– På Instagram når vi viktige målgrupper

Wikborg Rein håper humoristiske Instagram-poster om fagfeltene firmaet jobber med skal tiltrekke seg de aller dyktigste og mest interesserte studentene.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

William Westerveld Jensen har siden i fjor sommer vært prosjektleder i Wikborg Rein med ansvar for eksternkommunikasjon. Han publiserer innhold på firmaets LinkedIn-konto, og har overordnet ansvar for alle Wikborg Reins kontoer i sosiale medier.

– Vi har sett flere eksempler på at advokaters egen LinkedIn-aktivitet kan være direkte salgsutløsende, sier Jensen.

MER UFORMELT PÅ INSTA

I fjor sommer startet firmaet en konto på Instagram som i skrivende stund nærmer seg tusen følgere. Primærmålgruppen der er studenter.

– Der snakker vi gjerne til en annen generasjon enn det vi gjør på LinkedIn, hvor vi i større grad når ut til klienter og potensielle klienter. Instagram er en fin kanal for å nå en viktig målgruppe, studentene, fordi vi kan vi vise frem advokathverdagen fra en litt mer uformell side.

Wikborg Rein opplever suksess ved å tilby et innblikk i advokathverdagen og sakene advokatene jobber med forteller han.

Ettersom firmaet har kontorer flere steder i verden, og nylig ble belønnet med Advokatforeningens talentpris for sin digitale satsning, er firmaets internasjonale tilstedeværelse og arbeid med teknologi og digitalisering områder de satser ekstra på.

– Vi ønsker også å bruke sosiale medier til å fortelle studentene hvilke typer egenskaper og interesser som blir viktig i vår rekruttering fremover. Her er interesse for det digitale og å jobbe på tvers av landegrenser viktig for oss.

MYE FAG

Eksempelvis kan en LinkedIn-post om beaching eller vindkraft bli til en åtte bilder lang historie i Instagram story.

– Vi prøver å fortelle hva saken handler om på

en lettfattelig og relevant måte. Da gir du faktisk konkret innsikt i hva advokatene jobber med, og ikke bare bilder av advokater med teksten «Jeg jobber med XXX», påpeker Jensen.

– Vi prøver å være bevisste på at de aller flinkeste studentene kanskje er mer opptatt av fag enn gjennomsnittet. Vi ønsker å ta disse studentene på alvor ved å vise hvilke fagområder og saker vi jobber med.

DYRKER PROFILENE

Bilder av advokater studentene kjenner til, fungerer ifølge Jensen svært godt på Instagram.

– Gjenkjennelsesfaktoren er viktig. Advokatbransjen er ganske liten, og et bilde av for eksempel Ola Nisja kan fort gå tre ganger bedre enn en profesjonelt laget video, sier Jensen, og kommer med et annet tips: Man bør også ta seg tid til å skaffe et nytt bilde av advokater som skriver kronikker.

– Dette gir deg masse tilbake når du skal promotere en kronikk du har hatt på trykk, og det opprinnelig er blitt brukt et illustrasjonsbilde, sier Jensen. •

Skjermdumper fra Wikborg Reins konto på Instagram.

! Slik lykkes du med Instagram

- Sørg for at kontoen driver seg selv, får inn bidrag fra flere advokater, og ikke blir for personavhengig. De færreste firmaer har nok ressurser til at én person kan drive med sosiale medier på fulltid.
- Ikke vær for selvhøytidelige!
- Ta studentene på alvor – tør å være faglig hvis du ønsker tiltrekke deg de flinkeste studentene.
- Velg ut noen sosiale medier-kanaler – og gjør de kanalene bra!
- Facebook-annonser kan være effektive for å nå en målgruppe som ikke følger deg allerede.

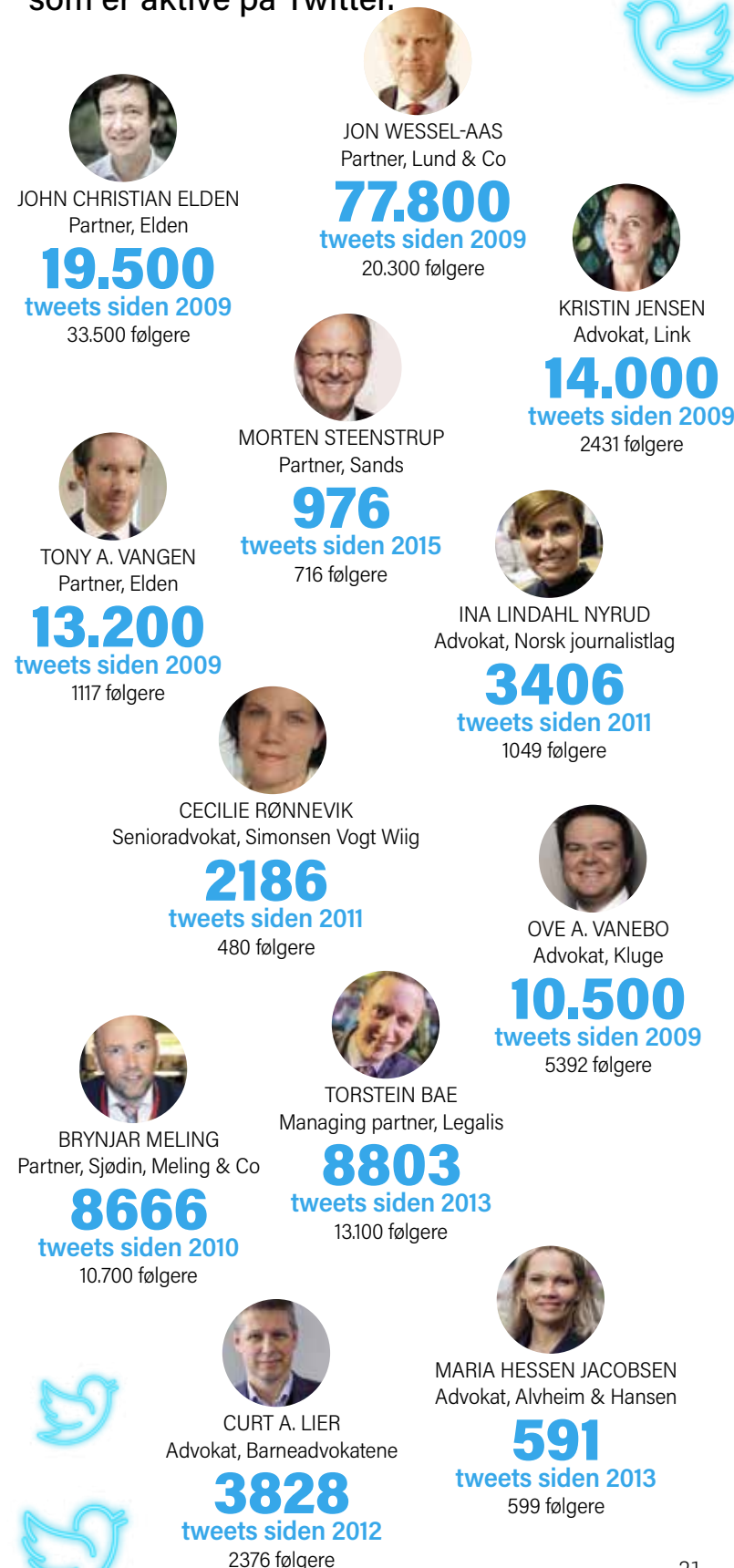
Tips til firmaets LinkedIn

- Tiden for lange kommentarer til lovtekster er forbi. Innholdet skal være faglig, men språket bør være tilgjengelig både for de som er ekstra interessert, men også andre. Ikke bare klipp og lim. Er det en sak om eksempelvis GDPR, forsøk å gjøre den interessant for ikke-jurister også.
- Snakk opp andre, særlig virksomheter du har en interesse av at skal dele sakene dine i sosiale medier.
- Oppfordre advokatene i firmaet til å bruke LinkedIn aktivt og ta eierskap til et fagfelt.
- Noen advokater vil alltid være mer ivrige enn andre, og det må man bare være glade for. Prøv likevel å skape balanse slik at alle fagområder blir profilert på sosiale medier.
- Dropp «partner»-tittelen i postene, bruk heller mer beskrivende titler som «Kina-ekspert» eller «energi-ekspert» – det gir leserne mer kontekst.

(Kilde: William Westerveld Jensen, ansvarlig for sosiale medier i Wikborg Rein)

Så mye twitrer de

Her er et lite utvalg av norske advokater som er aktive på Twitter.

Psssst! Som advokat er du ALDRI helt privat

– Sosiale medier er positive og gode kanaler for advokater, og flere advokater bør engasjere seg i samfunnsdebattene som pågår i sosiale medier.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Jeg er her

Det mener Wiersholm-partner Ronny Lund og Haavind-partner Johnny Johansen, som holdt kurs om advokaters bruk av sosiale medier under Advokatenes fagdager i vår.

Grovt sett er det tre grunner til hvorfor et aktivt liv i sosiale medier er meningsfullt for advokater, mener de: Markedsføring, deltakelse i samfunnsdebatten og privat eksponering. Men:

– I alle sammenhengene oppstår det noen grunnleggende spørsmål som vi advokater må ha et bevisst forhold til, med eller uten regler for god advokatskikk. Man må huske at man ikke kan legge igjen advokathatten på kontoret når man går for dagen. Selv om advokater også skal få være privatpersoner, har vi den fremdeles på når vi har fri, sier Lund.

«STOLT OG YDMYK»

Regler for god advokatskikk gjelder først og fremst for den rollen vi har og det vi gjør i vårt virke som advokat, men så blir utfordringen den uklare grensen mellom når man ytrer seg som privatperson og når man ytrer seg som advokat, fortsetter Johansen.

– Det er grensetilfeller som er særlig vanskelig i sosiale medier, hvor man ikke har helt kontroll på konteksten budskapet blir lest i, eller hvem og hvor mange det i realiteten når. Det gjør at man kanskje må være ekstra varsom. Det er vanskelig å vite rekkevidden av et innlegg, og plutselig blir noe lest med helt andre øyne lang tid etter publisering.

Lund trekker fram klientens samtykke i forbindelse med identifisering i markedsføring som et eksempel på en typisk gråsone knyttet til advokaters strenge fortrolighetsplikt.

– At man er stolt og ydmyk over å ha bistått X-selskap i Y-transaksjon. Hvor går grensen for slike klientopplysninger, og hvor langt går samtykke for at vi skal kunne gjøre det? Det er åpenbart en gråsone, sier han.

– Man bør også være forsiktig ved omtale av domstoler, selskaper eller motparter. Her er det mange nyanser, og det er forskjell på å kritisere den lange saksbehandlingstiden og å kritisere den faglige kvaliteten hos dommerne ved en gitt domstol.

FOTROLIGHETSPLIKT

Hvor aktiv man skal være, og hva som er liten eller stor eksponering, får være opp til hver enkelt å avgjøre, sier de to og mener en tydelig visshet før man trykker «publisér» er det viktigste.

– Det er masse vi absolutt ikke kan gjøre. Jeg vil ikke finne på å snakke nedsettende om en kollega, en part eller en motpart i sosiale medier – eller enkeltpersoner, mindre virksomheter eller andre former for avgrensede grupper. Det mener jeg ville vært helt utenfor, sier Johansen.

Lund er enig og legger samtidig til.

– Men det er klart – møter vi sterkt kritikkverdige forhold på jobb, har vi plikt til å melde fra, både av hensyn til klienten og av hensyn til at institusjonen skal fungere, men neppe ved å poste et innlegg på Facebook.

– Jeg tror den største utfordring for advokater i sosiale medier, er at ikke alle har de relativt strenge reglene for fortrolighetsplikt klart i mente når de omtaler ting som de selv eller kolleger har gjort, fortsetter Johansen.

MER ENGASJEMENT

Det er viktig at advokater ikke vegrer seg for å delta i samfunnsdebatten eller i diskusjoner om rettspolitiske spørsmål, mener de to forretningsadvokatene.

– Jeg tror det er et større problem at mange advokater unnlater å engasjere seg i samfunns- eller rettspolitisk debatt, framfor at de gjør det for mye. Jeg tror det ville være en fordel om flere, også advokater, gjør seg hørt og gjør seg til en aktør i samfunnsdebatten – og gjerne på sosiale medier. Det er en del, men kanskje altfor få, som engasjerer seg i diskusjoner, sier Lund.

Det er en god grunn til at vi bør være mindre forsiktige, supplerer Johansen.

– Jeg tror det er viktig at journalister, advokater, prester, snekkere og hva det måtte være deltar i samfunnsdebatten med de synspunktene de måtte ha. Vi må tørre å fremme våre standpunkter og meninger, men vi må alltid tenke på form og hvordan det oppfattes.

OMDØMME

Johansen og Lund tror også det er verdifullt at både advokater og virksomheter tør å by på seg selv og å vise en menneskelig side.

– Jeg tror det er fint for kundene å se litt hva man holder på med og hvem man er, og det er fint for dem som søker jobber å få et innblikk i de ulike virksomhetene. Hvis man ikke er synlig på sosiale medier, forteller det også noe, sier Johansen.

Selv om regler for god advokatskikk alltid er noe advokater har med seg, er Lund av den oppfatning at mye skal til før et matbilde eller en status om sykkelstur før frokost rammes av etikkreglene.

– Men selv om man ikke havner på kollisjonskurs med de etiske reglene, må man heller ikke glemme at man skal bli tatt seriøst av mange ulike mennesker i mange ulike sammenhenger. Det viktigste blir dermed at man har et bevisst forhold til hva man legger ut, hvor mye og hvordan det kan oppfattes, sier han. •

Ronny Lund

Johnny Johansen

! TRE RÅD TIL ADVOKATER

- Bruk gjerne sosiale medier for å delta i debatter og diskusjoner, men velg form og innhold med omhu.
- Det du sier på sosiale medier blir værende i lang tid og når mange personer som kanskje leser det i en annen kontekst enn deg.
- Glem ikke taushetsplikten og fortrolighetsplikten. Har du samtykke fra klienten før du omtaler en sak?

”
Det er vanskelig å vite rekkevidden av et innlegg, og plutselig blir noe lest med helt andre øyne lang tid etter publisering.

Dette er advokater felt for i sosiale medier

Flere advokater er felt i disiplinærsystemet for å ha opptrådt usaklig i sosiale medier. Det avgjørende for vurderingene er om advokaten har opptrådt i egenskap av å være advokat.

TEKST: NINA SCHMIDT

Advokater kan selvsagt starte eller delta i diskusjoner i sosiale medier, understreker disiplinærutvalget for Hordaland og Sogn og Fjordane krets i en klagesak der en advokat ble ilagt en irettesettelse for å ha brutt saklighetskriteriet.

«Utvalget bemerker at det fra et etisk ståsted ikke foreligger noe forbud med hensyn til advokaters adgang til å iverksette diskusjoner, delta i diskusjoner eller på annen måte være involvert i saker på sosiale medier. Dette må også gjelde temaer av juridisk art og selv om det er alminnelig kjent at vedkommende er advokat. Grensen går der advokatens rolle på de sosiale mediene må anses å være i egenskap av å være advokat, hvilket for eksempel er tilfelle dersom advokaten tar seg betalt for råd, fremmer synspunkter i saker hvor advokaten har oppdrag, eller gir eksplisitt uttrykk for at det er i kraft av advokatbevillingen han eller hun uttaler seg.»

TOK DIREKTE KONTAKT

Disiplinærutvalget avviste klagepunktet i saken som gjaldt advokatens personangrep mot klager i sosiale medier, men felte advokaten for å ha kontaktet en person direkte, via personlig melding på Facebook, som tidligere var representert av klager. «Formålet med henvendelsen oppfattes å være et ønske om å få utlevert / få tilgang til dokumenter fra sakene slik at advokaten kunne «eksponere» klager på nettet. Meldingen er undertegnet av advokaten som advokat», skriver utvalget.

«Utvalget er av den oppfatning at bruk av advokat-tittelen, bevisst eller ubevisst, for å få tilgang til

dokumenter til personlig bruk, er et klart brudd på regelen om saklig og korrekt opptreden», skriver utvalget. (Disiplinærsak HOS-020-2017.)

BESKYLDT FOR ROVDRIFT

I en annen sak er en advokat felt for usaklig nedrakking av et konkurrerende advokatfirma, etter å ha lagt ut følgende melding på Facebook:

«Follo tingrett i dag. Ny enebolig ble mare-ritt. Kommunen trakk ferdigattest pga fare for liv og helse. Selger har dratt tilbake til Litauen. (Forsikringsselskap X) representert av advokatfirma (klagers firma) bestrider alt ansvar og beskytter nok en gang svikaktig boligselger.»

Er denne ytringen innenfor advokatens grunnleggende ytringsfrihet, spør disiplinærutvalget for Oslo krets (Disiplinærsak OS-099-2017).

«Utvalget finner at Facebook-meldingen er over streken. Formen er usaklig, ved å beskyldte advokatfirmaet for rovdrift mot boligkjøpere i sin alminnelighet. En slik nedrakking av advokatfirmaet er også helt unødvendig for å ivareta klientens interesser i rettssaken. Publiseringen på Facebook gjør overtredelsen ytterligere alvorlig, selv om advokaten senere begrenset dette.»

Utvalget viser til at advokaten, etter varsel fra klager, endret innleggets status fra offentlig til privat, og fjernet omtalen av advokatfirmaet til klager. Men skaden var altså allerede skjedd, mener utvalget.

Advokaten som skrev Facebook-meldingen, ble også felt for ikke å ha vist «særsilt tilbakeholdenhet ved medieomtale av verserende rettssaker der han selv er involvert (RGA punkt 2.4.2), samt for brudd på regelen om kollegial tillit (punkt 5.1).

REFSET FYLKESNEMNDA

En advokat ble i november i fjor ilagt en advarsel fra Disiplinærnemnden etter å ha refset Fylkesnemnda for barnevernssaker på Facebook. Advokaten hadde, i seks ulike uttalelser, kritisert Fylkesnemnda og barnevernet.

Klager påpeker at advokaten har vært prosessfullmektig for far i sakene, og derfor ikke har opptrådt som privatperson.

Advokaten skrev blant annet dette:

«...TRAGISK at nemndsledere i Fylkesnemnda i X har vært med på å støtte lovbruddet Y kommune har begått via sine vedtak. Jeg har ført saker som gjør enhver av oss med en viss sans for rettferdighet og medmenneskelighet flau og trist...»

Akkurat denne uttalelsen mener Disiplinærnemnden er «på grensen til det usømmelige, men under tvil anses uttalelsen å være innenfor advokatens ytringsfrihet».

Han ble derimot felt for følgende uttalelse:

«Enda et nytt barn skal hjem til familien

etter 4,5 år i barnevernets terror — med en god porsjon støtte fra inkompetente nemndsledere i Fylkesnemnden i X. Både barnevern og nemndsledere har grunn til å skamme seg.»

Advokaten ble også felt for en uttalelse der han kom med karakteristikk som «sinnsløvhets», «manglende juridisk kompetanse», «akademisk hovmod» og «dypereleggende grandiose tanker om juridisk kompetanse» om en leder i Fylkesnemnda.

Advokaten ble felt på seks punkter i RGA: For usaklig oppførsel, for brudd på taushets- og fortrolighetsplikten, for å ha brutt reglene for omtale av saker og uttalelse til media, for ikke å ha opptrådt korrekt overfor retten, for dobbeltrepresentasjon og for å ha henvendt seg til motparten (DNM-146-2017).

LAGDE GRUPPE FOR MISFORNØYDE KLIENTER

En advokat som lagde en lukket Facebook-gruppe for klienter som var misfornøyde med et bestemt advokatselskap, slik at informasjonen kunne videreformidles til en journalist, ble frifunnet i Disiplinærnemnden (DNM-045-2015).

Nemnden viser til kommentarutgaven til Regler for god advokatskikk, og skriver at «...samtidig som advokaten skal opptre saklig og korrekt, må advokaten ha vide rammer for sin opptreden og ytringsfrihet. Det skal ikke legges andre bånd på advokatens ytringsfrihet enn de som følger av det generelle krav om at det utvises tilbørlig akt-somhet. Men advokaten skal ikke komme med karakteristikk eller omtale av motpart eller andre som er personlig krenkende og som ikke gjelder saken.»

Advokaten hadde deltatt i flere lengre diskusjoner i den lukkede gruppen, og «blant annet beskrevet klagers virksomhet. Klager har anført at innklagede skulle tatt opp saken direkte med klager og deres advokater, og ikke kritisert dem utad».

Men nemnden er ikke enig: «Innlegget er både i form og innhold innenfor rammene av kravet til advokatens ytringsfrihet. Klager er ikke presentert krenkende eller feil».

Og videre: «Kritikk av kollegaers arbeid er ikke i strid med saklig og korrekt opptreden. Det følger blant annet av RGA punkt 5.4, andre punktum, som sier at kritikk av kollegaers arbeid skal være saklig og korrekt. Det er tillatt å kritisere kollegaers arbeid, så lenge kritikken er saklig og korrekt.» •

” Advokaten skal ikke komme med karakteristikk eller omtale av motpart som er personlig krenkende.

– Dette vil jeg ikke utsette meg for

Strafferettsadvokat og leder av Forsvarergruppen i Advokatforeningen, Marius Dietrichson, er blant advokatene som ikke er tilstede på sosiale medier.

– Jeg synes kanskje det er litt kleint, og påtrengende, mye av det som skjer på sosiale medier, så nei. Jeg vil ikke det. Jeg opplever at hele konseptet er litt rart, at man fortløpende skal kringkaste til kanskje fem hundre kontakter, sine daglige gjøremål og meninger om til dels ganske så trivielle spørsmål. Og hadde jeg likevel gjort det, og valgt en aktiv profil på sosiale medier, så tror jeg ikke det hadde vært bra for psyken min. Jeg hadde

de nok blitt mye mer selvbevisst. Er det noen som har lest det jeg har postet, og blir det likt? Nei, det vil jeg ikke utsette meg for.

Dietrichson innrømmer at han nok er litt gammeldags, og tror vel rett og slett at sosiale medier ikke er så bra.

– Også skal det sies at jeg klarer meg veldig fint uten å være der. Jeg har vurdert om hensynet til arbeidet for Forsvarergruppen likevel krever at jeg må etablere en profil, men har funnet ut at så ikke er tilfelle. Vi har i foreningen gode kommunikasjonskanaler til våre medlemmer. Jeg trenger ikke å ha en egen.

Marius Dietrichson

– Må bruke teknologien for å henge med i svingene

Jon Wessel-Aas

Jon Wessel-Aas har markert seg som en tydelig stemme i sosiale medier.

– **Hvorfor er sosiale medier viktig for deg?**

– For meg handler det i utgangspunktet om å «henge med», både faglig og som borger. I min advokatvirksomhet er medierett sentralt, og da må jeg i størst mulig grad være fortrolig med de mediene som faktisk benyttes. Det er dette terrenget jusen skal anvendes på og i. Som borger i en stadig mer digitalisert verden, der både kommunikasjon og tjenester mellom både private og mellom offentlige myndigheter og borgerne foregår elektronisk, er det også vanskeligere å henge med i svingene om man ikke selv bruker teknologien. Begrepet «sosiale medier» er for øvrig lite dekkende i dagens virkelighet. I dag er disse mediene i stor grad integrert i den øvrige elektroniske infrastrukturen i samfunnet, og vice versa, sier Wessel-Aas, som er partner i Lund & Co.

– **Hvordan skiller du mellom når du er aktiv i sosiale medier som advokat og når du er aktiv som privatperson?**

– Nå opptrer man i utgangspunktet «som

advokat» kun når man utøver advokatvirksomhet, og i kommunikasjon utad først og fremst når man opptrer på vegne en klient. Mine konti/brukerprofiler i sosiale medier representerer meg som person. At jeg eventuelt kommuniserer om og diskuterer juridiske temaer - hvilket jeg ofte gjør - innebærer ikke at jeg opptrer «som advokat», selv om jeg uttaler meg om fag, sier han.

– Dersom jeg derimot kommuniserer om en sak som jeg har et advokatoppdrag i, vil det for det første alltid fremgå for omverdenen, og for det andre vil jeg i de tilfellene alltid forsøke å forholde meg til de advokatiske reglene - på samme måte som når man som advokat kommenterer saker i de alminnelige mediene. Advokaten skal i henhold til de advokatiske reglene også, når det er påkrevet, være klientens talsperson i media. I enkelte saker jeg har hatt, har det faktisk vært viktig for klienten at jeg har talt deres sak også i sosiale medier - fordi det er der den viktigste målgruppen for budskapet befinner seg. Det illustrerer i seg selv hvorfor også advokater kan ha behov for å være fortrolige med å være tilstede i slike medier.

– Vanskelig å avgjøre om ytringene skjer som advokat eller privatperson

Det er ofte krevende å slå fast om en advokat skriver i sosiale medier som et ledd i advokatvirksomheten eller ikke, mener talsperson for disiplinærutvalgene, Kåre Idar Moljord.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Ytringer i sosiale medier kan fremstå uformelle, og språkføringen kan være klisjepreget, noe som kan gi grunn til misforståelser om ytringens adressat, formål og innhold. Ytringer i sosiale medier kan derfor ligge i en gråson mellom private ytringer, og ytringer i advokatvirksomhet, sier Kåre Idar Moljord, som er talsperson for Advokatforeningens disiplinærutvalg.

Han opplyser at disiplinærnemndene ifølge databasen i Lovdata har behandlet om lag ti ulike saker som omhandler advokaters ytringer i sosiale medier, enten direkte eller indirekte.

– Det er relativt få saker foreløpig. Uttalelser i strid med god folkeskikk er ikke nødvendigvis i strid med god advokatskikk, tillegger Moljord.

TO YTTERPUNKTER

Ytringer i sosiale medier som LinkedIn, Facebook, eller i blogger kan bare rammes av Regler for god advokatskikk (RGA) dersom ytringene er et ledd i «advokatvirksomhet» (jf. RGA punkt 1), men ikke dersom ytringene skjer som «privatperson».

– Et generelt problem er at det ofte er vanskelig å avgjøre om ytringene skjer som ledd i advokatvirksomhet eller som privatperson. At ytringen signeres med «advokat» er ikke i seg selv tilstrekkelig for at ytringen kan rammes av RGA. Ytringen kan i slike tilfeller være ledd i en generell rettspolitisk debatt. Men dersom ytringen fremstår som rådgivning til en navngitt klient, omfattes ytringen klart av RGA. Man kan godt si at det er en gråson mellom disse to ytterpunktene, tillegger Moljord.

FLERE AKTUELLE PUNKTER

Dersom ytringen omfattes av RGA, kan ifølge Moljord flere regler være aktuelle:

- Ytringen kan være brudd på RGA punkt 1.3 om at en advokat skal opptre saklig og korrekt, for eksempel dersom advokaten kommer med usaklige personkarakteristikk.
- Ytringen kan være brudd på RGA punkt 2.3 om advokatens taushets- og /eller fortrolighetsplikt, for eksempel dersom ytringen direkte eller indirekte identifiserer et klientforhold eller inneholder personopplysninger, forretningshemmeligheter eller andre opplysninger som er betrodd advokaten, eller som advokaten har innhentet som ledd i advokatvirksomhet.
- Ytringen kan være brudd på RGA punkt 2.4 om advokaters reklame og forhold til media, for eksempel at advokaten uttrykkelig skal gjøre oppmerksom på at han har, eller har hatt, oppdrag i en rettsak advokaten uttaler seg til media om. Det samme gjelder plikten til å utvise særskilt tilbakeholdenhet når det gjelder medieomtale av forestående eller verserende rettsaker der advokaten er eller har vært engasjert («såkalt prosedyre for media»).
- Ytringen kan være brudd på RGA punkt 4.1 om plikten til å vise respekt for og høflighet overfor retten ved respektløse ytringer om dommere eller rettsavgjørelser.
- Ytringen kan være brudd på RGA 5.1 om kollegial tillit og imøtekommenhet.

– Å innføre noen generelle retningslinjer for advokaters bruk av sosiale medier, kan være en veldig god idé, mener Kåre I. Moljord.

»

«GALE NAV-AVSLAG»:
Faksimile fra
Osloadvokatenes
Facebook-side den
22. oktober 2018

PROTECTOR-PROBLEMER: Faksimile fra Osloadvokatenes Facebook-side den 26. september 2019.

«NORGES BESTE ADVOKATER»: Faksimile fra Osloadvokatenes Facebook-side den 12. januar 2019.

«KAN MAN STOLE PÅ BARNEVERNET?»:
Faksimile fra Osloadvokatenes Facebook-side den 14. september 2018.

Her er advokatfirmaet med flest følgere på Facebook

Advokatfirmaet Osloadvokatene, som har over åtte tusen følgere på Facebook, går ikke av veien for å kritisere ulike motparter i sosiale medier, så sant motparten er en stor instans.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

»
Det er ikke riktig at vi kritiserer NAV, Protector eller barnevernet på generelt grunnlag.

En av kjerneverdiene i Osloadvokatene er å stå opp for våre klienter som kjemper mot instanser med ubegrensede ressurser, sier managing partner Arne Heiestad til Advokatbladet.

«Osloadvokatene er det advokatfirmaet i Norge som er best likt. Ingen andre advokatfirmaer i Norge har like mange følgere på Facebook», reklamerer firmaet på sine hjemmesider.

«Det er ikke uten grunn. Osloadvokatene består av 28 advokater og vi har eksperter som kan nesten alt du trenger advokat til», skriver firmaet på Facebook.

Firmaet jobber med familierett, erstatningsrett, kontraktsrett og eiendomsrett, og legger vekt på å være lett tilgjengelige for klientene, og lover svar på henvendelser i løpet av samme dag.

Mens kjente advokatfirmaer som Elden har i underkant av to tusen følgere, og Advokatfelleskapet Mette Y. Larsen & Co. har 474 følgere, har

Osloadvokatene hele 8457 følgere på Facebook.

I et Facebook-innlegg som omhandler en sak firmaet vant mot barnevernet, spør de seg blant annet følgende: «Kan man stole på at barnevernet gjør en god jobb?».

I en annen post skriver de dette:

«Mange opplever at det er vanskelig å nå frem med krav ovenfor Protector forsikring på egenhånd når selger har tegnet eierskifteforsikring. I denne saken ble Protector dømt til å betale kr 1.700.000 til kjøperen. Vi tar gjerne en samtale med deg om du har problemer med Protector».

– KRITISKE I KONKRETE SAKER

I regler for god advokatskikk heter det i punkt 2.4.1 blant annet at «en advokats reklame skal i form og innhold være saklig og korrekt og følgelig ikke inneholde noe som er uriktig, misvisende eller villedende.»

Osloadvokatene bruker ofte Facebook for å

fortelle om saker de har vunnet. I ulike poster har de blant annet kritisert NAV, Protector og barnevernet. Men firmaet har ikke en strategi om å kritisere motparten på Facebook i saker de vinner, sier managing partner Arne Heiestad til Advokatbladet.

– Ser dere noen advokatetiske betenkeligheter med slike Facebook-oppdateringer?

– Det er ikke riktig at vi kritiserer Nav, Protector eller barnevernet på generelt grunnlag. Vi kan imidlertid være kritiske i forbindelse med en konkret sak. Som regel skal det en del til før vi uttaler oss kritisk i en sak. En av kjerneverdiene i Osloadvokatene er å stå opp for våre klienter som kjemper mot instanser med ubegrensede ressurser, sier Heiestad.

– Firmaet omtaler fortrinnsvis saker vi har hatt, eller saker vi oppfatter som prinsipielle, sier han.

Ifølge Heiestad benytter ikke Osloadvokatene Facebook som en rekrutteringskanal. Mens firmaet tidligere la ut meldinger hyppig, er siden kun blitt oppdatert en håndfull ganger siden mars måned.

– Hvorfor har dere sluttet å oppdatere Facebook så hyppig?

– Det har vært sommerferie, og vi har en svært hektisk periode for tiden.

– Ser dere noe behov for egne regler eller retningslinjer om hva advokater kan publisere i sosiale medier?

– Det er viktig at advokater har ytringsfrihet, og at denne brukes forstandig, sier Heiestad. •

»
Firmaet omtaler fortrinnsvis saker vi har hatt, eller saker vi oppfatter som prinsipielle.

ANNONSE

Kommer høsten 2019!

Les mer på Finansavisen.no

Vi lanserer også en ny Karriereportal!

Ta kontakt med **Caroline Smith-Meyer**
caroline@finansavisen.no – 900 15 283

Equinor med nye kvinne-krav til advokatfirmaene

Equinor skal i høst inngå nye rammeavtaler om innkjøp av advokattjenester, og har laget et nytt sett med mangfoldskriterier som betingelse for samarbeid.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Vi mener at mangfold er positivt for verdiskapning, og er opptatt av hvordan vi kan stimulere til mangfold hos advokatfirmaene, sier Hilde Alexandra Grønland Kuburic og Marit Berger Røsland, henholdsvis leder av juridisk direktørs kontor og medlem av ledergruppen i Equinor.

Advokatbladet møtte de to til en samtale om firmaets fokus på mangfold. Hans Henrik Klouman, som var juridisk direktør på intervju-tidspunktet, deltok via telefon fra London. Han er nå seniorrådgiver for konserndirektøren for finans og økonomi.

Marit Berger Røsland, som gikk av som EU-minister i Solberg-regjeringen i januar 2018, har vært hovedansvarlig for utformingen av Equinors nye mangfoldskriterier til anbudspussene.

Hun vil ikke spesifisere de nye kriteriene overfor Advokatbladet.

– Det vil vi gjøre direkte overfor firmaene. Men mangfold kommer til å være et tydelig kriterium; både knyttet til team, og til hvilke advokater som presenteres overfor oss. Vi vil se på mangfold i bred forstand. Selskapet vårt trenger rådgivere som representerer ulike erfaringsbakgrunn, kjønn og alder, og vi kommer til å vurdere hvilke rådgivere som tilbys, og hvilken utvikling selskapene

er i. Vi kjenner advokatbransjen og vet at mange har et stykke å gå, og vi ønsker å vite om de mener alvor når de snakker om mangfold, sier Røsland.

MÅ PRESENTERE ARBEIDET

– Er etnisk bakgrunn et kriterium?

– Vi har et bredt mangfoldsbegrep, det kommer forventningene våre til å gjenspeile. Vi er spent på hvordan våre kriterier vil bli mottatt, men vårt inntrykk er at temaet tas på alvor. Vi registrerer at mye har skjedd i år, at flere kvinner er blitt utnevnt til partnere, og at temaet er høyt på agendaen hos mange advokatfirmaer, sier Røsland.

– Equinor kommer i høst til å sende ut anbudsforespørsler til de firmaene vi ønsker å invitere inn i en rammeavtaleprosess, forteller Hilde A. G. Kuburic.

– Deretter vil vi ha møter der firmaene får anledning til å presentere sitt arbeid for å øke mangfoldet.

Forrige rammeavtaleprosess med advokatbransjen var i 2014, og mye er endret siden da.

– Kompetanse vil alltid være inngangen og et hovedkriterium for samarbeid med Equinor. Men vi tror at mangfold skaper kreativ tenkning, innovasjon og bedre inntjening. Vi tenker mangfold når vi selv setter sammen team, og forventer det samme av eksterne samarbeidspartnere, sier Hans Henrik Klouman.

Han forteller at juridisk avdeling har nesten femti prosent kvinner i ledergruppen, og litt over femti prosent kvinner totalt.

ØNSKER VOLUM

Equinor vil se på advokatselskapenes målsetninger og strategier, forteller han.

– Vi ønsker å se hvordan advokatselskapene følger opp for å få bedre kjønnsbalanse og mang-

– Førti prosent av Equinors jurister jobber utenfor Norge, og vi har mange internasjonale jurister som jobber her i Norge, forteller Marit Berger Røsland og Hilde Alexandra Grønland Kuburic i Equinor.

! Ny styreleder i NIM

Stortinget utnevnte i juni Marit Berger Røsland til ny styreleder i Norges institusjon for menneskerettigheter.

– Et spennende og meningsfylt oppdrag. Det å ha sterke, nasjonale institusjoner som skal sikre menneskerettighetene, er viktig, sier Røsland.

Hun var EU- og EØS-minister i en kort periode i Solberg-regjeringen, og har også vært statssekretær i Utenriksdepartementet, så vel som i Justis- og beredskapsdepartementet og ved Statsministerens kontor. I tillegg har hun vært advokat i Wiersholm, samt dommerfullmektig i Oslo tingrett.

Ny juridisk direktør

Siv Helen Rygh Torstensen er ny juridisk direktør i Equinor fra 1. august. Hun er født i 1970, og har jobbet i Equinor i 21 år, og har hatt en rekke stillinger i selskapet, sist som leder for konsernsjefens kontor. Hun har tidligere jobbet i Advokatfirmaet Cappelen og Krefting og hos kommuneadvokaten i Stavanger.

Siv Helen Rygh Torstensen er utdannet jurist fra UiB, og har advokatbevilling.

fold, og ser at enkelte advokatfirmaer har sagt at de skal ha et minimumsnivå av kvinnelige partnere. Vi er ikke de rette til å avgjøre hvilke tiltak firmaene skal iverksette, men vi vil altså bruke vår innflytelse som stor innkjøper til å velge firmaer som jobber aktivt for å bedre mangfoldet, sier Klouman.

Equinor vet ikke hvor mange advokatfirmaer de skal inngå rammeavtaler med i år.

— Vi må ta en strategisk beslutning om vi skal inngå avtaler med mange firmaer, eller bare ha noen få rådgivere som vi har et tettere forhold til og vil bruke mye. Det er to ulike modeller som har sine fordeler og ulemper, sier Kuburic.

— Vi har et ganske stort antall avtaler utenfor Norge, men arbeider med å redusere antallet. Vi ser at for å kunne utvikle et godt samarbeid, må vi kunne tilby advokatfirmaene spennende oppgaver i et visst volum, og da kan vi ikke ha for

mange. Men vi er en stor aktør, med et betydelig volum, sier Klouman.

Equinor er involvert i en rekke rettssaker i Norge og i utlandet, med en betydelig økonomisk eksponering, forteller han.

RISIKO KREVER BREDDE

— Mens vi som internadvokater tidligere i større grad ga råd begrenset til det strengt rettslige, for eksempel om det juridiske knyttet til en kontraktsbestemmelse, gjør vi nå bredere vurderinger av juridisk risiko, forteller Hans Henrik Klouman.

— Vi har også ansvar for forretningsintegritet og compliance, og våre vurderinger må ta hensyn til hvilke globale trender som driver forventningene, til politiske strømninger, og til hva samfunnet forventer. Denne kompleksiteten viser hvor utrolig verdifullt det er at saker håndteres med bredde, og av folk med ulike erfaringsbakgrunner, sier Klouman. •

Fra olje og gass til fornybar energi

Equinor arrangerte før sommeren et såkalt Legal Forum for juridisk avdeling, der 120 av Equinors advokater fra hele verden deltok.

Temaet i år var Equinors utvikling fra å være et olje- og gasselskap til å bli et bredt energiselskap, med fokus på inter-

nasjonalisering og advokatenes rolle.

Også menneskerettigheter stod på agendaen i London.

— Vi har en forpliktelse til å følge opp FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Equinor jobber i krevende land, så hele det juridiske miljøet i firmaet må ha et tett forhold til risiko, til hva vi som advokater gjør, og til at Equinor skal overholde forpliktelsene, forteller Marit Berger Røslund.

Selskapet har bidratt til å endre forholdene for ansatte i leverandørbedrifter, forteller hun.

— Mennesker blir berørt av vår aktivitet; det kan handle om livsgrunnlag og miljø, om lokalbefolkningen og urfolk, eller om ytringsfrihet. For oss handler det konkret om å sikre trygge og gode arbeidsvilkår i selskapene i leverandørkjeden vår, sier Røslund.

Også fornybar energi og klima var tema.

— Vi anerkjenner fullt ut at klimaet er et fundamentalt, verdensomspennende problem, forteller Kuburic.

— Som selskap ønsker vi å være en del av løsningen på klimaproblemet og satser ganske offensivt på fornybar energi. Vi er opptatt av at debatten blir kunnskapsbasert, og ønsker å bidra i debatten, og gjøre vårt som selskap. Vi har en viktig rolle i nasjonal sammenheng. Så å si alle opplever at de har en eierandel i oss, noe de også har, og derfor må vi være lydhøre.

Når Equinor går inn i et nytt land, vurderer internadvokatene blant annet korrupsjonsrisiko, menneskerettighets-situasjonen, sanksjonsregimet, rettssystemet, om kontrakter respekteres, og om selskapet har mulighet til å ivareta sine rettigheter, forteller de. •

Forsvarergruppen:

– Bekymringsfullt at dommerne mener deres mening skal telle mer

Borgarting lagmannsrett mener ordningen med fem meddommere og to fagdommere har uheldige konsekvenser, og ber Regjeringen om å reversere reformen. Forsvarergruppen er helt uenig.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

I sommer sendte dommerne i Borgarting lagmannsrett et brev til Justis- og beredskapsdepartementet med et ønske om å reversere 5+2-reformen, fordi de mener den svekker rettssikkerheten og fornærmes rettsvern.

I brevet fortelles det om uheldige grupperinger, oppmerksomhetstyver, svekket kompetanse, «ny gruppedynamikk» og meddommere som «mentalt trekker seg tilbake».

Marius Dietrichson, leder av Forsvarergruppen i Advokatforeningen, har lite til overs for dommernes kritikk.

— Denne lovendringen har vært grundig behandlet, hvor de ulike synspunktene og potensielle utfall har blitt avveid mot hverandre. Hva bygger de bekymringen på? Når dommerne hevder at rettssikkerheten svekkes med den nye ordningen, hadde jeg forventet et grunnlag som underbygget det, men det finnes altså ikke. Det er kun en mening som ligger bak, sier han til Advokatbladet.

«MEGET UHELDIG»

I de alvorligste straffesakene er juryen nå erstattet med to fagdommere og fem meddommere. I bevisanker i saker med lavere strafferamme enn seks år, er den tidligere ordningen med tre fagdommere og fire meddommere erstattet med to fagdommere og fem meddommere.

Dommerne mener reduksjonen av antall fagdommere er «meget uheldig», særlig «i saker som er mer krevende, langvarige, kompliserte eller komplekse».

— Vårt inntrykk er at den nye ord-

ningen fungerer bra, også i de store sakene, sier han.

STØRRE SKILLE

Borgarting lagmannsrett mener dynamikken i domskonferansen har endret seg, og at det har blitt et tydeligere skille mellom fagdommerne og meddommerne, som blir spesielt synlig når fagdommerne er uenig.

Videre hevdes det i brevet fra Borgarting at engasjementet blant meddommerne har dalt etter at de ble flere, og at det i større grad «danner seg uheldige grupperinger innenfor lekdommerne nå enn da de var fire».

Dommerne mener også at det har blitt mindre tid til dialog mellom meddommerne og fagdommerne underveis, og advarer mot dommernes ulike «oppmerksomhetstyver».

– DRAMATISK

I realiteten ber de om at en meddommer skal ut og en fagdommer inn. Det er vi imot, sier Dietrichson.

— I Norge er det en over hundre år gammel tradisjon for at vanlige folk skal være representert i straffettspleien med et kvalifisert flertall. Uten et betydelig innslag av vanlige folk, vil strafferetten kunne miste noe av sin legitimitet.

Det er de store spørsmål og de store prinsipper lagmannsretten her rører ved, mener han.

— Når dommerne klager over at meddommerne nå har klarere standpunkter, så spør jeg tilbake; er ikke det bra? Er ikke det meningen? Et betydelig

innslag av lekdommere betyr jo at de i prinsippet også skal kunne avgjøre sakene. Borgarting lagmannsretts tilnærming til dette gir inntrykk av at de reelt sett mener at fagdommerens mening teller mer enn vanlige folks meninger. Det er bekymringsfullt.

– ALTFOR TIDLIG

Frøde Sulland, tidligere leder av Forsvarergruppen, reagerer kraftig på at dommerne ber om at 5+2-ordningen evalueres nå.

— Dette er altfor tidlig. Argumentene som kommer fra Borgarting, var dessuten velkjente da lovgiver traff sin beslutning om 5+2-løsningen, sier Sulland. Dersom antall fagdommere skal økes fra to til tre, må også antallet lekdommere utvides, slik at en klar majoritet av lekfolk beholdes, mener han. •

Det er bra med klare meninger fra meddommere, mener Marius Dietrichson.

Equinor driver Sheringham Shoal vindpark utenfor kysten av Norfolk, England. Foto: Alan O'Neill

Nytt lovforslag:

- **Freder taushetsplikt i skattesaker**
- **Fratar internadvokater taushetsplikt**
- **Innfører opplysningsplikt ved skattepakker**

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Et regjeringsoppnevnt utvalg foreslår å frede advokaters taushetsplikt i skattesaker, men går samtidig inn for å endre rettstilstanden for internadvokater, slik at disse ikke skal være underlagt advokaters sterke taushetsplikt. Det foreslås også å innføre opplysningsplikt for advokater og klienter om skattepakker.

— Det mest sentrale i utredningen, er at utvalget enstemmig går inn for ikke å innskrenke advokaters taushetsplikt i skattesaker, sier Cecilie Amdahl og Kaare Andreas Shetelig.

De to advokatene, som er partnere i henholdsvis Schjødt og Wikborg Rein, har sittet i det regjeringsoppnevnte utvalget som før sommeren leverte NOU 2019: 15 Skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt — forslag til opplysningsplikt om skattearrangement.

Regjeringen Solberg bestilte utredningen i 2017 etter et skatteforlik mellom seks politiske partier på Stortinget. Etter to års arbeid ble ekspertutvalgets utredning overlevert til Finansdepartementet i slutten av juni.

— Vår taushetsplikt skal respekteres. Alle råd fra advokater er underlagt taushetsplikt, og skattemyndighetene kan ikke titte oss i kortene. Det er tilfredsstillende at et enstemmig utvalg, etter å ha gjort et bredt og grundig arbeid, ser nytten av advokaters taushetsplikt i skattesaker, og forstår at uavhengige advokater er en viktig brikke i rettstaten, sier Kaare Andreas Shetelig.

Utvalget fikk også i mandat å klargjøre grensen for advokaters taushetsplikt og hva som faller innenfor begrepet «egentlig advokatvirksomhet», ettersom det er når advokater utøver egentlig advokatvirksomhet at taushetsplikten utgjør en innsynshindring for skattemyndighetene.

FINANSIELL RÅDGIVNING UTENFOR

Skatteetaten ønsket særlig å få klarlagt hvordan taushetsplikten skal slå inn når advokater bistår

klienter med finansrådgivning, formuesforvaltning, eiendomsmegling og annen rådgivning som ikke er egentlig advokatvirksomhet, heter det i utredningen.

Utvalget peker på at typiske eksempler på oppgaver som faller utenfor begrepet, vil være formidling av eiendom, oppdrag som kunstforhandler eller lignende, bistand med gjennomføring av transaksjoner, og finansiell rådgivning.

«Den rene juridiske rådgivningen — kjernen i advokatens virksomhet — er klart omfattet. Innhentning og systematisering av faktum vil imidlertid også etter forholdene kunne være «egentlig advokatvirksomhet», i alle fall dersom formålet er å vurdere om det har skjedd et lovbrudd. Oppdrag som ikke gjelder juridisk bistand og rådgivning, vil ikke regnes som egentlig advokatvirksomhet», heter det i NOU-en.

«Når et oppdrag ikke er å anse som egentlig advokatvirksomhet, må det derfor vurderes konkret om oppdraget likevel har elementer som må regnes som egentlig advokatvirksomhet. Dersom dette er tilfellet vil disse elementene være underlagt sterk taushetsplikt».

Utvalget presiserer at det i hvert tilfelle må gjøres en konkret vurdering av om oppdraget uansett kan ha elementer som er underlagt taushetsplikt.

INTERNADVOKATER UNNTATT

I mandatet ble utvalget bedt om å vurdere «situasjoner hvor advokaten opptrer i egenskap av å være styremedlem eller er ansatt hos klienten (internadvokat)».

Utvalget har brukt mye tid på å vurdere internadvokatenes forhold til taushetsplikten, forteller Cecilie Amdahl.

Utvalget konkluderer enstemmig at internadvokater ikke skal være underlagt sterk taushetsplikt.

— Hovedbegrunnelsen for utvalgets anbefaling har sammenheng med at internadvokater ikke har den uavhengigheten til klienten som

kjennetegner en ekstern advokat, sier Amdahl.

Hun forteller at utvalget ikke fant noen tungtveiende begrunnelse for hvorfor skattyter skal kunne påberope taushet om opplysninger av betydning for skattefastsettelsen, dersom opplysningene for eksempel fremkommer i en e-postutveksling med en ansatt advokat.

— Tilsvarende vurderinger er gjort i våre naboland, sier Amdahl.

I utredningen heter det at det etter utvalgets vurdering er «problematisk at internadvokater som følge av sitt ansettelsesforhold hos klienten ikke vil ha mulighet til å oppfylle kravet til fullstendig uavhengighet.»

Forslaget er ikke oppsiktsvekkende, mener Shetelig.

— Det er denne løsningen EU-domstolen har lagt opp. EU-retten anerkjenner ikke taushetsplikt påberopt av internadvokater. Det fremstår som litt fremmed at en internadvokat, som ikke er uavhengig, skal kunne påberope seg taushetsplikt om forhold knyttet til sin arbeidsgiver, sier Shetelig.

I Sverige og Danmark kan ikke internadvokater bli medlemmer av sine lands advokatforeninger, påpekes det i utredningen.

— Vårt forslag om internadvokater berører bare taushetsplikten, ikke noe annet. Vi sier ingen ting om internadvokater skal kunne beholde advokat-tittelen eller ikke, sier Shetelig og Amdahl.

SKATTEPAKKER

Utvalget fikk også i mandat å vurdere om Norge bør innføre opplysningsplikt om såkalte skattepakker, eller aggressiv skatteplanlegging.

— Vi foreslår at den som tilbyr et skattearrangement, definert ut fra en del konkrete kjennetegn, skal ha opplysningsplikt. Det viktige for advokater i denne sammenhengen er at denne særskil-

– Ikke dokumentert

Skatteadvokat Bettina Banoun er av den oppfatning at behovet for særskilt opplysningsplikt for rådgivere ikke er dokumentert, men at det viktigste er at det ikke fremsettes forslag om å endre reglene om advokaters taushetsplikt.

Hun viser til at en forutsetning for den særskilte opplysningsplikten er at "en av hovedfordelene ved arrangementet" er å "gi noen en skattefordel".

— Et slikt vilkår vil kunne virke som «catch 22», da et sentralt vilkår for gjennomskjæring, både etter ulovfestet rett og etter lovforslaget, er om transaksjonen hovedsakelig

er skattemessig motivert. Gir du opplysninger, blir det lett gjennomskjæring. Hvis du ikke mener det er grunnlag for gjennomskjæring, gir du ikke opplysninger.

Som skatteadvokat har Banoun mange ganger avverget forsøk på skatteunndragelser eller skatteomgørelser, forteller hun.

— Når jeg gir råd som sier at den eller den handlingen vil innebære unndragelse, eller vil skape skattemessige problemer, så vil nittini av hundre klienter følge rådet om å avstå fra transaksjonen. Dersom det hadde blitt gjort innhugg i advokaters taushetsplikt og innført en sank-

Cecilie Amdahl, partner i Schjødt, forteller at utvalget var enstemmig i forslaget om at internadvokater ikke skal være underlagt advokaters sterke taushetsplikt.

te opplysningsplikten ikke gjelder for advokater med taushetsplikt.

— Men advokater må veilede sine klienter om omfanget av de nye pliktene, dersom forslaget blir gjennomført. Det som skiller seg fra den tidligere opplysningsplikten, er at man skal gi opplysninger uavhengig av om man faktisk har gjennomført et såkalt skattearrangement eller ikke, sier Amdahl.

Dette forslaget kommer til å bli gjeldende rett i hele Europa, påpeker Shetelig. •

Les mer på våre nettsider!

Bettina Banoun er tidligere leder av Advokatforeningens lovutvalg for skatterett.

sjonert opplysningsplikt for advokaten om å melde fra uansett, ville jeg selvsagt ha kviet meg for å gi råd. Det man da vil miste, er at skatteyter får råd som faktisk får skattyter til å følge regelverket, sier Banoun.

(Les et lengre intervju med Banoun på våre nettsider.)

Et unødvendig
forslag, mener Siv
Blanca Børge-Ask.
Foto: Monica Kvaale

Utvalget for internadvokater:

– Reagerer sterkt

– Det er svært uheldig at lovutvalget som har utredet skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt foreslår å uthule internadvokatenes stilling, sier Siv Blanca Børge-Ask, leder av Advokatforeningens utvalg for internadvokater.

TEKST: NINA SCHMIDT

Forslaget overrasker Siv Blanca Børge-Ask, som til daglig er juridisk direktør i Union Gruppen.

– I Norge har vi lenge hatt tradisjon for at advokater ansettes i virksomheter de rådgir, og også for å sidestille internadvokater med eksterne advokater, for eksempel i forhold til Regler for god advokatskikk, sier Børge-Ask.

Lovutvalget som har utredet skatterådgiveres opplysningsplikt og taushetsplikt mener at internadvokater «ikke har den uavhengigheten til klienten som kjennetegner en ekstern advokat», og at Advokatlovutvalget, som i sin innstilling foreslår å videreføre dagens ordning med å sidestille internadvokater og eksternadvokater, ikke drøftet spørsmålet i tilstrekkelig grad.

Dette er Siv Blanca Børge-Ask helt uenig i.

– Advokatlovutvalget vurderte denne ordningen, og internadvokatenes uavhengighet, og kom til at det ikke var grunn til å gjøre endringer – til tross for at utvalget selvsagt var kjent med at andre land har vurdert dette annerledes. Utvalget var snarere opptatt av å befeste internadvokatenes stilling ved å forslå noen særreguleringer, sier Børge-Ask.

MÅ LIKESTILLES

– At dette nye utvalget nå, i strid med den vurderingen Advokatlovutvalget gjorde, foreslår å endre internadvokatenes stilling – noe som vil innebære at de ikke lenger er sidestilt med ek-

sterne advokater – er svært uheldig. Hvorvidt det er en intern eller ekstern advokat som har gjort en vurdering, må være uten betydning når det gjelder å respektere advokatens taushetsplikt, sier Børge-Ask.

Også i vurderingen av hva som faller inn under begrepet «egentlig advokatvirksomhet» må interne advokater likestilles med eksterne advokater, mener hun.

– Vi er advokater, uansett om vi er eksterne eller interne. Vi som er internt ansatt er svært opptatte av å hegne om vår uavhengighet som advokater. Derfor reagerer jeg veldig sterkt på dette som nå foreslås, sier Børge-Ask.

Også skatteadvokat Bettina Banoun har reagert på forslaget om at internadvokater ikke skal ha den samme taushetsplikten som eksterne advokater.

– Utvalget foreslår å gjøre innhugg i reglene om internadvokatens taushetsplikt. Det tror jeg er uheldig. En slik endring synes heller ikke å være nødvendig, når selskapet selv uansett vil ha opplysningsplikt om sine transaksjoner, sier Bettina Banoun.

Børge-Ask er helt enig.

– Å uthule de privileger og plikter advokater er underlagt, er ikke nødvendig for å oppnå det skattemyndighetene ønsker, sier Børge-Ask.

Utvalget for internadvokater vil avgi en høringsuttalelse i saken, når NOU-en sendes på høring, forteller Børge-Ask. •

— JU§NYTT —

Nr. 6/2019

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Lovendringer

7. JUNI 2019

Utenriksdepartementet:

LOV-2019-06-07-19 om endringer i straffeloven og straffeprosessloven (tvungen forsvinning). **TVUNGEN FOR-SVINNING** betyr at en person forsvinner fra offentligheten. Straffeloven **NY § 175 A FØRSTE LEDD** bestemmer:

«Den som på vegne av en stat eller med statens tillatelse, støtte eller samtykke bidrar til en tvungen forsvinning, straffes med fengsel inntil 15 år. Med tvungen forsvinning menes en pågrepelse, fengsling, bortføring eller annen frihetsberøvelse, når frihetsberøvelsen nektes vedgått, det forties hva som har skjedd med den frihetsberøvede eller det forties hvor den frihetsberøvede befinner seg, slik at den frihetsberøvede unndras fra lovens beskyttelse.»

Endringene er en oppfølging av ratifikasjon av FNs internasjonale konvensjon av 20. desember 2006 om beskyttelse mot tvungen forsvinning. Konvensjonen fastsetter en ufravikelig rett til ikke å bli utsatt for tvungen forsvinning. Den pålegger statspartene å kriminalisere tvungen forsvinning med strafferammer og foreldelsesregler som reflekterer forbrytelsens grovhet, samt å straffeforfølge og yte hverandre gjensidig strafferettslig bistand i saker om tvungen forsvinning.

1. JULI 2019 (se også nr. 4/5)

Nærings- og fiskeridepartementet:

LOV-2019-06-14-23 om endringer i konkurranseloven. Endringene skal oppfylle Norges folkerettslige avtaler med fremmede stater eller internasjonale organisasjoner. Loven endrer blant annet § 7 om overlevering av taushetsbelagte opplysninger til fremmede staters konkurransemyndigheter og internasjonale organisasjoner og § 25 om bevissikring. Endringene har sammenheng med ratifikasjon av avtale av 8. september 2017 mellom

Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om samarbeid i konkurransesaker.

Landbruks- og matdepartementet:

NY: LOV-2019-06-21-63 om forbud mot hold av pelsdyr. Det er ikke tillatt å holde dyr utelukkende eller primært for at dyrene eller deres avkom skal avlives med sikte på salg eller annen utnyttelse av pelsen. Avviklingsperiode frem til 1. februar 2025. Forskriftshjemmel om kompensasjon og omstillingsmidler.

Samferdselsdepartementet:

LOV-2019-06-21-67 om endringer i yrkestransportloven (oppheving av behovsprøvingen for drosje mv.), delt ikraftsetting. LOV-2019-06-21-69 om endringer i postloven (antall omdelingsdager), delt ikraftsetting.

Arbeids- og sosialdepartementet:

LOV-2019-06-21-25 om endringer i folketrygdloven, samordningsloven og enkelte andre lover, delt ikraftsetting. **LOV-2019-06-21-27** om endringer i folketrygdloven (gradering av pleiepenge og økt kompensasjonsgrad for sykepenger til selvstendig næringsdrivende), delt ikraftsetting, 1.7. og 1.10.2019.

Finansdepartementet:

LOV-2019-06-21-36 om endringer i skattebetalingsloven, delt ikraftsetting. **LOV-2019-06-21-41** om endringer i verdipapirhandeloven mv. (prospekt, markedsmissbruk, tilsyn og sanksjoner), delt ikraftsetting. **LOV-2018-12-20-107** om endringer i tolloven, delt ikraftsetting. **LOV-2018-12-20-110** om endringer i skatteforvaltningsloven, delt ikraftsetting.

Klima- og miljødepartementet:

LOV-2019-06-21-54 om endringer i forurensningsloven, produktkontrollloven, naturmangfoldloven og svalbardmiljøloven mv. (innføring av overtredelsesgebyr og heving av strafferammer), delt ikraftsetting.

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2019-06-21-43 om endringer i pasient- og brukerretsloven og tannhelsetjenesteloven (styrking av pasient- og brukerombudsordningen mv.), delt ikraftsetting.

1. AUGUST 2019

Nærings- og fiskeridepartementet:

LOV-2019-06-14-22 om endringer i skipsarbeidsloven mv. Endringene har sammenheng med innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv (EU) 2115/1794 om arbeidsrettigheter for sjøfolk.

Kunnskapsdepartementet:

LOV-2019-06-21-60 endringer i opplæringslova, folkehøgskolelova, friskolelova m.m. (plikt til å tilby skoletur med overnatting, skolebyte for elever i vidaregåande opplæring, opplæring i kvensk, samansetjing av yrkesopplæringsnemnder, politiattest i vidaregåande skole m.m.). **LOV-2019-06-21-61** om endringer i universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven (studentombud, trakassering og tilrettelegging).

Kulturdepartementet:

LOV-2018-12-20-120 om endringer i åndsverkloven mv. (portabilitet av nettbaserte innholdstjenester mv.). Abonnenter av portable nettbaserte innholdstjenester har nå tilgang til disse tjenestene uavhengig av hvor i EØS de befinner seg. Norske forbrukere vil kunne se på sine favorittserier også når man oppholder seg midlertidig i utlandet.

1. SEPTEMBER 2019

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2019-06-21-44 om endringer i abortloven (fosterreduksjon), ny § 2 a. Det kreves tillatelse fra abortnemnd ved alle fosterreduksjoner, uavhengig av når i svangerskapet begjæringen om abort fremsettes eller inngrepet utføres.

Barnerett: Flytting med barn til utlandet

Høyesterett avsa 26. juni 2019 enstemmig dom – **HR-2019-1230-A** – som gjaldt om moren til to barn på fem og seks år kunne flytte til Italia, og ta med seg barna. Hun og barnefaren var separert, men hadde felles foreldreansvar og faren et omfattende samvær. Det følger av barneloven **§ 40 andre ledd** første punktum at når foreldrene har felles foreldreansvar, kan den ene ikke flytte ut av landet med barna uten samtykke fra den andre. Men etter barneloven § 56 første ledd tredje punktum (i kraft 1. juli 2016) kan en av foreldrene reise sak om flytting med barn ut av landet, uten at det samtidig blir krevd at vedkommende skal ha foreldreansvaret alene, slik man måtte gjøre tidligere hvis foreldrene ikke var enige. Dommen gir retningslinjer for vurderingen av barnets beste i saker om flytting til utlandet, se særlig avsnitt 28-39 om de rettslige utgangspunktene. Hva som er barnets beste, må vurderes konkret ut fra alle relevante momenter, jf.

Rt. 2010 side 216 avsnitt 26. Det er tale om en bred fremtidsrettet vurdering av de alternativene som foreligger. Vurderingen av om flytting blir bedre må veies opp mot risikoen for at det blir verre. Man kan ikke se bort fra konkrete risikofaktorer selv om de er mindre sannsynlige. Det er viktig å merke seg at det ikke er noen rettslig presumsjon for eller mot flytting (avsnitt 38). Avsnitt 39: «Avgjerda av kva som er til beste for barnet, vil ... måtte takast ut frå kva for eit av dei alternativa som ligg føre, som best vil tryggje oppveksten og utviklinga til borna, etter ei konkret vurdering av alle dei relevante momenta i saka.» I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at det var best for barna å flytte med mor til Italia. Risikoen for miljøskifte var svært liten, og barna som uansett skulle bo fast hos mor, ville få den mest robuste omsorgsbasen med mor i Italia. Det var risiko for at morens

omsorgsevne ble redusert hvis hun og barna skulle bli boende i Norge. Barna ville også kunne opprettholde en god og sterk tilknytning til faren etter flytting.

Dommere: Høgetveit Berg, Falch, Bull, Kallerud og Webster.

”

Hun og barnefaren var separert, men hadde felles foreldreansvar og faren et omfattende samvær.

Tingsrett: Regulering av festeavgift Øvre Ullern Terrasse

Høyesteretts enstemmige dom 24. juni 2019 – **HR-2019-1206-A** – gjaldt krav om regulering av festeavgift ved forlengelse av feste av tomt til bolighus, jf. tomtefesteloven **§ 33**. Hovedspørsmålet var om bortfester hadde krav på en oppregulering av festeavgiften ut over begrensningen som følger av høyestebeløpet i tomtefesteloven **§ 15** fjerde ledd, for å unngå krenkelse av EMK P1-1, jf. tomtefesteloven **§ 15** niende ledd. Høyesterett kom til at bortfester ikke hadde rett til oppregulering av festeavgiften. Etter EMDs dom i Lindheim-saken, ble det foretatt endringer i tomtefesteloven **§ 15** m.m. med sikte på å unngå fremtidige krenkelser av EMK P1-1. Lovendringene gikk bl.a. ut på at bortfester fikk adgang til å regulere festeavgiften ved forlengelse av festeavtaler etter tomtefesteloven **§ 33** til to prosent av tomteverdien, men oppad begrenset til et høyestebeløp pr. dekar tomt, med senere adgang til regulering etter endringer i konsumprisindeksen. Høyestebeløpet utgjorde i dette tilfellet kr 11 724 pr. dekar tomt, og festeavgiftens størrelse medførte at den ikke ble oppregulert. Høyesterett kom til at lovgiver hadde foretatt en bred og sammensatt vurdering av interessene til både festerne og bortfester, og at begrensningen ikke kunne anses uforholdsmessig og dermed konvensjonsstridig.

Dommere: Kst. dommer Lindsetmo, Østensen Berglund, Møse, Bergsjø og Indreberg.

Trygderett: Folketrygdens grunnbeløp

Grunnbeløpet i folketrygden (G) har fra 1. mai 2019 øket fra 96 883 kroner til 99 858 kroner, det vil si en økning på 2 975 kroner eller 3,07 prosent. Dette innebærer blant annet at minstearven til gjenlevende ektefelle nå er henholdsvis 399 436 kroner (4 G) og 599 148 kroner (6 G), jf. arveloven **§ 6**, samt at samboeres arverett etter arveloven **§ 28 b** også er 399 436 kroner (4 G). Den beløpsmessige grense for pliktdelsarven i ny arvelov (15 G), jf. § 50, ville vært kr 1 497 870 kroner. Videre følger det av skatteloven **§ 5-10** bokstav e) at erstatning for ikke-økonomisk skade for usaklig oppsigelse eller urettmessig avskjed er skattefritt inntil 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp, det vil si i dag inntil 149 787 kroner. Grunnbeløpet har også betydning i andre sammenhenger utenom pensjoner, trygd og sosiale tjenester.

Erstatningsrett: Skadelidtes krav om revisjon av avtale om forsikringsoppgjør etter trafikkulykke

Høyesteretts enstemmige dom 18. juni 2019 – **HR-2019-1153-A** – gjaldt krav basert på avtaleloven **§ 36** om tilsidesettelse av avtale mellom et forsikringsselskap og en privatperson om erstatning for tap i inntekt forårsaket av en trafikkulykke. Høyesterett kom i motsetning til lagmannsretten at det ikke var grunnlag for avtalerevisjon. Dommen gir veiledning om kriteriene for å sette til side avtaler om forsikringsoppgjør på grunn av etterfølgende omstendigheter. Skadeserstatningsloven **§ 3-8** gir bare grunnlag for revisjon av skadeoppgjør hvis skadelidtes helse har forverret seg. En endring av ervervsmessig uførhet uten at dette skyldes forverring av helsetilstanden, gir ikke grunnlag for revisjon etter **§ 3-8**, jf. avsnitt 44. Men bestemmelsen innskrenker ikke anvendelsesområdet for avtaleloven **§ 36**, jf. **Rt-2013-769** avsnitt 46. Det at **§ 3-8** bare gjelder der skadelidtes helsetilstand er forverret, har følgelig ikke betydning for vurderingen av om vilkårene for avtalerevisjon etter avtaleloven **§ 36** er til stede på annet grunnlag, for eksempel endring i ervervsmessig uførhet. Når det gjelder anvendelsen av avtaleloven **§ 36** på forsikringsoppgjør for tap i fremtidig inntekt (fremtidig erverv), se **Rt-2013-769** særlig avsnitt 47-48, hvor Høyesterett gav sin tilslutning til de tre kumulative vilkårene for å kunne fremme et krav om tilleggserstatning etter at forutsetningsvis endelig erstatningsoppgjør har funnet sted, som Frostating lagmannsrett oppstilte i RG-2005-968: **"1.** Skaden må ha forandret seg vesentlig til ugunst for skadelidte siden avtalen ble inngått, enten med hensyn til medisinsk eller ervervsmessig invaliditet. **2.** Forandringen må ligge utenfor det begge parter regnet med da avtalen ble inngått. **3.** Den inngåtte avtalen må i ettertid fremstå som urimelig og ubalansert i forhold til et riktig oppgjør." Det vil imidlertid unntaksvis kunne være rom for avtalerevisjon selv om ikke alle de tre vilkårene er oppfylt. Terskelen for å sette en avtale til side etter en helhetsvurdering må under disse omstendigheter ligge ekstra høyt, jf. **HR-2019-1153-A** avsnitt 65.

Dommere: Thyness, Bergh, Matheson, Bull og Endresen.

”

Skadeserstatningsloven § 3-8 gir bare grunnlag for revisjon av skadeoppgjør hvis skadelidtes helse har forverret seg.

Trygderett: Uførepensjon i Statens pensjonskasse – karens

Høyesteretts dom 18. juni 2019 – **HR-2019-1154-A** – gjaldt gyldigheten av Trygderettens kjennelse i en sak om uførepensjon fra Statens pensjonskasse. Kvinnen ble diagnostisert med MS kort tid etter at hun ble medlem av pensjonskassen. Sakens hovedspørsmål var om et symptom på sykdom som har medført uførhet etter tiltredelse i stillingen, men som

”

Kvinnen ble diagnostisert med MS kort tid etter at hun ble medlem av pensjonskassen.

ikke var aktivt på tiltredelsestidspunktet, fører til at retten til uførepensjon faller bort på grunn av karensbestemmelsen i lov om Statens pensjonskasse, **§ 27 fjerde ledd**, som lyder slik: «Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon inntrer ikke når inntektsevnen blir nedsatt innen to år etter at medlemmet tiltrådte stillingen, og nedsettelsen skyldes en sykdom eller et lyte som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tiltredelsen, og som det må antas at han eller hun da kjente til. Det samme gjelder dersom et medlem som har deltidsstilling, får økt stillingsprosenten. Det kan likevel gis hel eller delvis pensjon når særlige grunner taler for det.» Dommen er avsagt under dissens 4-1. Den aktuelle personen hadde et par år før hun ble medlem av pensjonskassen, hatt en betennelse på synsnerven som kan være en forbigående sykdom, men som også kan være et symptom på begynnende MS. Hun var den gangen ikke klar over sammenhengen med MS. Høyesterett kom enstemmig til **§ 27 fjerde ledd** skal forstås slik at karens kan foreligge selv om symptomene på sykdommen ikke var aktivt ved tiltredelsen (avsnitt 27). Et symptom kan over tid tape sin utsagnskraft, men behøver ikke gjøre det.

Flertallet (Bull, Thyness, Kallerud og Matheson) kom til at kvinnen ikke hadde rett til uførepensjon på grunn av karensregelen. Flertallet mente at det var tilstrekkelig at symptomet ble opplevd som en sykdom utover dagliglivets plager (avsnitt 35), og dette hadde kvinnen forstått (avsnitt 40). Mindretallet (Endresen) kom til at det er et vilkår for karens at medlemmet opplevde den aktuelle sykdom eller tilstand som et symptom på noe fremtidig, eller i hvert fall, basert på en objektiv vurdering, burde ha opplevd det slik (avsnitt 65). Pensjonskassens konkrete skjønn om at det ikke forelå «særlige grunner» for å gi pensjon, kunne ikke overprøves av domstolene (avsnitt 43). Domstolene kan kun kontrollere om skjønnnet er tilstrekkelig saklig og bredt.

»

Strafferett: Straffansvar for formuesforringelse før konkurs

Høyesteretts enstemmige dom 27. juni 2019 – **HR-2019-1234-A** – gjaldt grov formuesforringelse under insolvens og reiste flere spørsmål knyttet til rekkeviddene av den aktuelle straffebestemmelsen, straffeloven **1902 § 283 første ledd** bokstav b:

««Med bøter eller fengsel inntil 3 år straffes en skyldner som foretar en handling som er egnet til å hindre at et formuesgode tjener til dekning for en eller flere av fordringshaverne, dersom

b) skyldneren er, blir, eller står i påtakelig fare for å bli insolvent ved handlingen, og handlingen er uforsvarlig. Det fritar ikke for straff at vilkåret om insolvens mv. ikke lar seg fastslå, dersom dette skyldes at skyldneren forsettlig eller grovt uakt-

somt har overtrådt regnskapsbestemmelser i lov eller forskrift.»

Det følger av **§ 287 første ledd** at straffansvaret også gjelder den «som til fordel for eller på vegne av skyldneren» foretar en handling som nevnt i **§ 283**. Ansvar for medvirkning følger av **§ 287 andre ledd**. Straffeloven **2005 § 404** viderefører straffeloven **1902 § 283 første ledd** bokstav b uten realitetsendringer.

Tre personer med ulike roller i insolvente selskaper som senere ble slått konkurs, hadde overført produksjonstegninger benyttet i virksomheten til et annet selskap. De ble i lagmannsretten domfelt for grov formuesforringelse. Anken til Høyesterett over lovanvendelsen førte ikke frem.

Det som var overført, var kopier av tegningene. Originalene var i behold, men hadde som følge av overføringen redusert verdi. Høyesterett kom til at straffebestemmelsen også rammer verdi-forringelse. Lagmannsretten hadde ikke tatt stilling til om produksjonstegningene var eid av de insolvente selskaper eller av et datterselskap. Dette var ingen feil. Det var tilstrekkelig for domfellelse at overføringen av produksjonstegningene, dersom datterselskapet var eier, var egnet til å redusere verdien av morselskapets aksjer i datterselskapet.

Dommere: Bergh, Møse, Ringnes, Høgetveit Berg og Øie.

Entrepriserett:

Krav om tilleggsvederlag for plunder og heft

Høyesteretts enstemmige dom 26. juni 2019 – **HR-2019-1225-A** – gjaldt tvist om sluttoppgjør i et entrepriseforhold og reiste spørsmål om tilleggsvederlag for nedsatt produktivitet – plunder og heft – og forsering. Spørsmålet i saken var hvilke krav som må stilles til bevisene for årsakssammenheng mellom byggherrens forhold og entreprenørens meromkostninger. Høyesterett uttalte at det i utgangspunktet er entreprenøren som må påvise konkret hvilke arbeidsoperasjoner som ble påvirket av byggherreforholdene, og beregne de merkostnader dette har medført. Årsakssammenhengen må underbygges med konkrete bevis, men beviskravene kan ikke settes så høyt at det i praksis blir umulig eller urimelig tyngende for entreprenøren å føre bevis for plunder og heft.

Lagmannsretten hadde tilkjente 5 millioner kroner i tilleggsvederlag for plunder og heft og 2,5 millioner kroner for forsering. Disse beløpene var utmålt etter skjønn. Lagmannsretten hadde ikke forankret utmålingen i de rettslige kravene til årsakssammenheng for plunder og heft, og hadde ikke foretatt en konkret vurdering av årsakssammenhengen for forseringskravet. Dette var feil rettsanvendelse, og dommen ble opphevet så langt den var påanket. Dommen er viktig da praksis fra lagmannsrettene har vært sprikende.

Dommere: Ringnes, Møse, Noer, Thyness og Indreberg.

Trygderett:

Virkningstidspunktet for uføretrygd

Vilkårene for rett til uføretrygd står i folketrygdloven kapittel 12. I **§ 12-8** er det fastsatte at uføretidspunktet er det "tidspunktet da inntektsevnen ble varig nedsatt". Virkningstidspunktet for uføretrygd er regulert i **§ 22-12**. Etter denne bestemmelsens første ledd første punktum, jf. **§ 22-10 tredje ledd** følger det at uføretrygd "utbetales vanligvis fra og med måneden etter den måneden vedkommende fyller vilkårene for rett til ytelsen". På nærmere bestemte vilkår kan man ha rett på utbetaling av uføretrygd tilbake i tid (etterbetaling). Folketrygdloven **§ 22-12 tredje ledd** bestemmer at "[u]føretrygd utbetales ikke for perioder hvor medlemmet har mottatt arbeidsavklaringspenger". Det skal ikke foretas en samordning av uføretrygd og arbeidsavklaringspenger ved utbetaling.

Sivilombudsmannen publiserte 19. juni 2019 uttalelse – **SOM-2018-52** – og ombudsmannen kom til at NAV ikke har hjemmel til å sette virkningstidspunktet for uføretrygd frem i tid, og dermed la vedtaket om arbeidsavklaringspenger løpe inn i en periode etter at det er konstatert at vilkårene for uføretrygd er oppfylt. Det har her oppstått et spenn mellom regelverket og den praksisen som Arbeids- og velferdsdirektoratet mener er nødvendig i slike saker. For å få løst dette må man imidlertid gå veien om lovendring. Direktoratet har fått frist til 30. september 2019 med å orientere ombudsmannen om hvordan de vil forholde seg til ombudsmannens anbefaling.

Strafferett: Samfunnsstraff eller fengselsstraff for grov narkotikaovertrredelse av hensyn til domfeltes barn?

Høyesteretts enstemmige dom 27. juni 2019 – **HR-2019-1236-A** – gjaldt spørsmålet om det av hensyn til domfeltes barn kunne idømmes samfunnsstraff for grov narkotikaovertrredelse, innførsel av 645 gram kokain. Kvinnen hadde eneomsorgen for fem barn i alderen 15 år til 3 måneder. Høyesterett opprettholdt lagmannsrettens dom på fengsel i to år, hvorav ett år betinget.

Dommen gir god veiledning om hvordan hensynet til barnets beste skal avveies mot andre hensyn ved straffutmåling. Høyesterett har vært meget tilbakeholden med å idømme samfunnsstraff ved grove narkotikaovertrredelser. Det må foreligge klare og sterke rehabiliteringshensyn eller andre spesielle og tungtveiende grunner (avsnitt 20). I saken var det kun hensynet til barna som kunne tilsi samfunnsstraff. Det var klart at de fem barna måtte plasseres hos fosterforeldre dersom moren måtte sone, og det ville neppe være mulig å plassere alle fem i samme fosterfamilie. Prinsippet som er nedfelt i Grunnloven **§ 104 andre ledd** og barnekonvensjonen artikkel 3 om at hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn, gjaldt naturlig nok, men det er ikke nødvendigvis utslagsgivende. Allmennpreventive hensyn tilsa i denne saken fengselsstraff fremfor samfunnsstraff. Det ble lagt vekt på de virkemidler Kriminalomsorgen har for å gjøre foreldrenes soning mindre belastende for barna (avsnitt 36-40), og at ett år av straffen på fengsel i to år var gjort betinget.

Dommere: Bull, kst. dommer Lindsetmo, Høgetveit Berg, Matheson og Webster.

Strafferett: Opphevelse

av bostedsforbeholdet

Salærforskriften **§ 9 tredje ledd** gir retten mulighet til å oppheve bostedsforbeholdet i spesielle tilfeller. Det skal blant annet ses hen til sakens art, omfang, viktighet for klienten og vanskelighetsgrad, jf. **Rt-2001-957**. Tidligere klientforhold kan være av betydning, og størrelsen av merutgiftene ved en eventuell opphevelse bør tillegges vesentlig vekt ved vurderingen. Selv om en sak er av alvorlig karakter, med høy strafferamme, tilsier ikke dette at bostedsforbeholdet nødvendigvis må oppheves.

I Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse – **HR-2019-1119-U** – av 13. juni 2019 kunne lagmannsrettens premisser forstås slik at det var uten interesse for vurderingen etter **§ 9 tredje ledd** at forsvareren behersket klientens språk. Dette var i så fall uriktig lovforståelse. Hensynet til felles språk kan være av betydning fordi en sikket kan ha et sterkt ønske om å kommunisere med forsvareren på sitt eget språk. Det kan også føre til reduserte tolkeutgifter ved at klientsamtaler blant annet kan foretas uten tolk.

Erstatningsrett:

Ansvarsnormen for takstmenn i forbindelse med salg av bolighus

Høyesteretts enstemmige dom 7. juni 2019 –

HR-2019-1079-A – gjaldt krav mot to takstmenn og deres forsikringsselskap etter taksering av bolighus. Kravet var begrunnet med at det ikke gikk frem av verdi- og lånetakstene at det takserte huset var oppført med multitur, som er en uheldig løsning fordi den er svak for fukt-påkjenning. Selgeren av boligen – ankende part i Høyesterett – hadde i en tvist med kjøperen blitt dømt til å betale ca. 521 000 kroner i prisavslag for dette. Unnlåtelsen av å omtale i taksten at det var multitur, eller opplyse om at en slik mur var en nærliggende mulighet, var en manglende opplysning som falt inn under avhendingsloven **§ 3-7**. Selgeren av eiendommen ble i den forbindelse identifisert med takstmannen som hadde taksert boligen i forbindelse med salget. Den andre takstmannen hadde taksert boligen da selgeren i sin tid kjøpte huset. Lagmannsretten la til grunn at det gjelder et strengt profesjonsansvar for takstmenn, men at aktsomhetskravet må være normen i avhendingsloven **§ 3-7** – "kjente eller måtte kjenne til". Dersom takstmannen følgelig bare hadde utvist alminnelig uaktsomhet, ville det ikke være grunnlag for ansvar. Dette var Høyesterett ikke enig i (avsnitt 39-42). Det er ikke grunnlag for å oppstille et annet skyldkrav for takstmenn enn det alminnelige profesjonsansvaret. Uttalt at det gjelder et strengt, ulovfestet aktsomhetsansvar for profesjonsutøvere. For takstmenn gjelder dette ikke bare overfor oppdragsgiveren, men også overfor andre brukere av taksten, jf. **Rt-1995-1350** på side 1356. Men det er likevel et "visst spillerom før atferd som kan kritiseres, må anses som erstatningsbetingende uaktsomt", jf. også **HR-2018-1234-A** avsnitt 41. Høyesterett uttalte også at det ikke uten videre er fullt sammenfall mellom selgerens ansvar over kjøperen, og hvilke krav selgeren kan gjøre gjeldende overfor den takstmann som blir engasjert i forbindelse med salget.

I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at ingen av takstmennene hadde opptrådt uaktsomt (avsnitt 44-59). Det ble blant annet lagt vekt på hvilke berettigede forventninger brukerne kan ha til den informasjonen "verdi- og lånetakst" gir om bygningens tekniske tilstand. Anken ble forkastet.

Dommere: Kallerud, Noer, Bull, Thyness og Endresen.

Konkursrett:

Konkursboets adgang til å gjøre selvstendige krav etter foreldelse på selskapets hånd

Høyesterett avsa 6. juni 2019 enstemmig dom - **HR-2019-1073-A** - som gjaldt spørsmålet om et konkursbo kan gjøre gjeldende krav mot daglig leder etter aksjeloven **§ 3-8 tredje ledd**, jf. § 3-7 andre ledd, i en

”

I visse situasjoner kan formålet med et kravsgrunnlag og reelle hensyn likevel tilsa at konkursboet gis et selvstendig krav.

situasjon der kravet er foreldet på selskapets hånd. Retten slo fast at en konkursbo ikke på ulovfestet grunnlag kunne gjøre et slikt krav gjeldende. Førstvoterende (Matheson) oppsummerte rettstilstanden slik - avsnitt 68-71: "Den ytre rammen – nemlig foreldelseslovens positiv-rettslige karakter – virker svært begrensende på adgangen til på ulovfestet grunnlag å fravike de løsninger som ellers følger av loven. Hensynet til at foreldelsesregler må være klare og forutsigbare tilsier dette. Også i lys av den lovendringen som fant sted i 1979, der konkursboets tilleggsfrister ble avviklet, bør det utvises tilbakeholdenhet med å utvikle ulovfestede regler som etter sitt resultat vil virke fristforlengende for boet.

I visse situasjoner kan formålet med et kravsgrunnlag og reelle hensyn likevel tilsa at konkursboet gis et selvstendig krav. Etter Sedal-dommen avsnitt 47 krever dette at «selskapets interesser ikke har kunnet bli ivaretatt». Tilsvarende er lagt til grunn i Finance Credit I-dommen avsnitt 72.

Dersom selskapets interesser ikke har kunnet bli ivaretatt, kan krav som etter sin art har som hovedformål å verne selskapskreditorenes interesser, gi grunnlag for et selvstendig krav for konkursboet. Dette vil i alle fall kunne gjelde der kravsgrunnlaget har et garantipreg.

I mer uoversiktlige og sammensatte situasjoner kommer andre hensyn inn med større tyngde. Avveiningen av slike hensyn med tanke på et utvidet vern for krav som er foreldet på selskapets hånd, vil etter Finance Credit I-dommen kreve lovgivning. Dette synes å være særlig aktuelt for krav som bygger på culpa-ansvar."

I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til konkursboet ikke kunne gjøre krav gjeldende (avsnitt 72-87).

Dommere: Matheson, Bergsjø, Arntzen, Ringnes og Indreberg.

Odelersrett:

Odelssløsning

og samodling mellom samboere

Høyesterett avsa 6. juni 2019 enstemmig dom - **HR-2019-1074-A** - som gjaldt krav om odelssløsning og knyttet seg til bestemmelsen om samodling mellom samboere i odelssloven **§ 15 fjerde ledd**, som trådte i kraft i 2009. Konkret var det spørsmål om perioden hvor samboerne eide eiendommen sammen, skulle telle med ved beregning av hevdstiden når samboerforholdet opphørte før ikrafttredelsen av endringsloven. Fakta: En mann eide eiendommen sammen med samboeren fra 1996 til 2006. Han ble eneeier da samboerforholdet opphørte i 2006. Tvangssalg i 2017, og mannen fremmet krav om odelssløsning. Høyesterett kom til at samboertiden skulle telle med, selv om samboere først fikk rett til samodling i 2009. Det ble vist til prinsippet i odelssloven **§ 79 første ledd**, og at uttalelser i forarbeidene til bestemmelsen trakk i retning av at samboertiden måtte telle med i beregningen av odelstiden. Løsningen bidro til å realisere odelsinstituttets formål om å bevare gårdsbruk i den slekten som har opparbeidet tilknytning til det, og til å oppfylle hensynet til likestilling mellom ekteskap og samboerforhold (avsnitt 38).

Dommere: Bergsjø, Thyness, Arntzen, Matheson og Indreberg.

Skatterett:

Bevissikring i skattesaker

Skatteforvaltningsloven ny **§ 10-15** om bevissikring i skattesaker trådte i kraft 1. juli 2019. Reglene innebærer at skattemyndighetene kan kreve adgang til lokaler med videre for å sikre bevis til bruk i skattesaker. Det er et vilkår for bevissikring at det foreligger rimelig grunn til mistanke om at den skattepliktige har overtrådt reglene om tilleggsskatt. Ved bevissikring i bolig og hos tredjeparter, kreves det i tillegg at det er særlig grunn til å tro at bevis oppbevares der. Bevissikring kan bare foretas når det er tilstrekkelig grunn til det, og ikke når det etter sakens art og forholdene ellers ville være et uforholdsmessig inngrep. Bevissikring skal besluttes av tingretten, og er gjenstand for anke. De nye reglene skal gjøre skattemyndighetene i bedre stand til å avdekke alvorlige skatteunndragelser.

Ny forsinkelsesrente-sats fra 1. juli 2019

Fra 1. juli 2019 er satsen for renter ved forsinket betaling fastsatt til 9,25 %, en økning på 0,50 prosentpoeng fra 1. januar 2019.

- Advokater mangler kunnskap om krisehåndtering

Ifølge advokat og tidligere politiker Ove Vanebo kan mediehåndtering ofte være vel så viktig som jussen når man havner i en krise.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Kluge-advokat og tidligere statssekretær i Justis- og beredskapsdepartementet, Ove Vanebo, er i høst aktuell med *Krisehåndboka*, en bok han i stor grad bygger på egne erfaringer som ledende politiker i Framskrittspartiet (Frp).

I boken kommer Vanebo med tips om hva det er lurt å gjøre, og hva man definitivt ikke bør gjøre, når kollegaer, lederen din eller du selv havner i en krise.

Også advokater kan ifølge Vanebo ha nytte av boken.

— Advokater som skal håndtere kritesituasjoner blir ofte fanget i egen systemtenkning, og blir fort fort både passive og avventende i kommunikasjonen, mener han.

— Jeg tror det kommer av at advokater er vant til forhandlingssituasjoner der de kan vente på motparten, og der den mest tålmodige gjerne vinner. Dermed får de fort en re-aktiv tilnærming til kommunikasjonen, når de burde ha vært pro-aktive.

Advokater er stort sett veldig rasjonelle mennesker, understreker han.

— De blir fort veldig fokusert på selve hendelsen, og glemmer at i krikekommunikasjon er det gjerne aktørbildet som er det mest spennende. Hvem vil reagere på dette? Hvem er klienten i tvist med? Og hvem har gjort det gale? Denne typen spørsmål bør få større betydning enn det rent juridiske, sier Vanebo.

- MEDIEBILDET AVGJØR

Dersom en sak eksempelvis havner hos Likestillings- og diskrimineringsombudet, er ikke det viktigste for firmaet hvorvidt noen rettslig sett har trukassert noen.

— Mediebildet vil være avgjørende for om det går bra for din klient eller ikke. Skal man lykkes med krisehåndtering, med både nettaviser som publiserer gjennom hele døgnet og stor aktivitet på sosiale medier, må man ha en mer flerdimensjonal tilnærming. Løsningen er ikke bare juridisk, men ligger også i kommunikasjonen, sier Vanebo.

I håndboken kommer Vanebo med eksempler på kriser som burde ha vært løst bedre, deri-

blant fra da han selv var med å håndtere Trond Birkedal-saken, som omhandlet ulovlig filming av unge gutter i dusjen.

— Vi prøvde å løse saken på en veldig formell måte, slik advokater gjerne gjør. Det ble henvist til et etisk regelverk, som vi hadde fulgt. Men dette løste jo ikke problemet! Det var folk i partiet som kjente dem som hadde vært utsatt for urett, og som selv var forbannet. At de fikk til svar at vi hadde fulgt regelverket, løste ikke noe. Vi glemte å analysere hva slags krise dette var.

MÅ FORSTÅ MEDIA

Mange advokater hadde ifølge Vanebo også hatt nytte av å forstå mediedynamikken bedre.

— Det er gjerne ikke slik at saken eksploderer med et pang, forklarer Vanebo, og bruker Trond Giske-saken som et eksempel der det stadig kom nye drypp.

— Hadde Arbeiderpartiet vært mye tidligere ute, kunne de ha klart å redusere skadene. Giske burde skjönt at det potensielt var mye annet som kunne komme ut. Kanskje hadde det vært best å trekke seg med en gang, sier Vanebo.

VÆR I FORKANT

I boken skiller han mellom to typer kriser:

- Kobra-slangekrisen, altså en krise som plutselig angriper.
- Pyton-slangekrisen, altså en krise som gradvis kveler deg.

— Forskning jeg har sett på viser at tre av fire kriser er i sistnevnte kategori. Om det plutselig oppstår en varslersak, finner man gjerne ut at saken ofte strekker seg mange år tilbake i tid, og oppdager gamle faresignaler man burde ha plukket opp tidligere.

Gjennom arbeidet med boken har Vanebo blitt oppmerksom på hvor dårlig man gjerne er til å håndtere egne kriser.

— Når krisen oppstår, har man ofte begrenset informasjon, og ender opp med ikke å få gjort noe, fordi man er usikker på hva som faktisk har skjedd. Mange undervurderer hvor stor krisen kan bli, og glemmer at det ikke er de selv som avgjør om saken utvikler seg til en krise eller ikke, sier Vanebo.

KRISEHÅNDBOKA

Forfatter:

Ove Vanebo

Forlag: Gyldendal

2019

Sider: 282

Pris: 299 kroner

Svært mange kriser kunne vært forebygget eller redusert hvis man hadde gjort mer i forkant, mener advokat og tidligere toppolitiker Ove Vanebo.

Forfatter:
Jørn Jacobsen,
Forlag:
Fagbokforlaget
2019
Sider: 340
Pris: 499 kroner.

Valdtektsstraffebudet. Gjeldane rett og spørsmålet om reform.

Professor Jørn Jacobsen ved UiB ønsker med boken å bidra til en bedre debatt om straffereguleringen av voldtekt og en eventuell reform. Mens den svenske debatten om samtykke ble supplert av rettsvitenskapelige bidrag, har den norske debatten om reform vært preget av steile fronter og av mangel på kunnskap om de rettslige dimensjonene av emnet, påpeker Jacobsen i bokens forord. Boken ser på rekkevidden av straffeloven av 2005 § 291 og tilhørende paragrafer. Til slutt gir forfatteren noen skis-

semessige tanker om en mulig reform, og spør om det er mulig å legge vekk et så etablert begrep som «voldtekt» og erkjenne at det finnes et bredere sett av seksuelle krenkelser som er så alvorlige at de hører hjemme i samme kategori.

Forfatter:
Alf Petter Høgberg
og Jørn Øyrehagen
Sunde (red.)
Forlag: Universi-
tetsforlaget 2019
Sider: 800
Pris: 899 kroner.

Juridisk metode og tenkemåte

«Det største metodeprosjektet i norsk rettshistorie, presentert i nærværende bok», skriver forlaget om boken, der 25 bidragsyttere – 24 professorer og én advokat (Knut Bergo i Schjødt) har fått ansvar for hver sin del. Boken er delt

i fire – første del er en introduksjon til juridisk metode og tenkemåte. I del to er temaet tradisjonell rettskildelære. Del tre omhandler metodeprinsipper i enkeltfag som strafferett, statsrett og forvaltningsrett, mens boken fjerde del er den mest teoretiske, og tar for seg ulike perspektiver på juridisk metode, for eksempel rettslig pluralisme og polysentri i norsk rettsvitenskapelig metode.

Forfatter:
Ingvild Bruce og Geir
Sunde Haugland
Forlag:
Universitetsforlaget
2019
Sider: 384 sider
Pris: 649 kroner.

Skjulte tvangsmidler, 2. utg.

Gir oversikt over materielle og prosessuelle vilkår for bruk av skjulte tvangsmidler. Oppdatert pr. 15. april 2018, og er revidert

etter lov av 17.juni 2016 ble implementert. Boken, som er bygget på Metodekontrollutvalgets utredning, tar også for seg betydningen av Grunnloven § 102 og dataavlesning som politimetode.

Forfatter:
Bjørn Edvard
Engstrøm (red)
Forlag:
Universitetsforlaget
2019
Sider: 928
Pris: 1599 kroner.

Vegtrafikkloven. Lovkommentar, 6. utg.

«Samlet kommentar til vegtrafikkloven, trafikkreglene og skiltforskriften», ifølge forlaget. Denne utgaven er oppdatert pr. januar i år med ny rettspraksis. Enkelte av tekstene er forbedret og omskrevet. I boken finnes også loven av 2015 om intelligente transportsystemer og loven av 2017 om selvgående kjøretøyer.

Forfatter: Anne Cathrine Røed
Forlag: Cappelen Damm Akademisk
Sider: 2019, bind I har 617 sider, bind II har 1352 sider,
Samlet pris: 2750 kroner.

Foreldelse av fordringer, bind I og II, 4. utg.

Kommentarer til foreldelsesloven og foreldelsesbestemmelser i spesiallov-givningen
«Et uunnværlig verk for alle som arbeider med fordringsforeldelse eller har behov for kunnskap om foreldelsesreglene», skriver forlaget. Siden forrige utgave er boken betydelig ajourført og omskrevet, og det er innarbeidet nye kilder. Forfatteren er advokat og en av Norges fremste eksperter på foreldelse.

JUS – Juristenes utdanningscenter

I høst kan du velge blant over 100 kurs!

De årlige JUS-kursene er faste samlingspunkter for bransjen. Her blir du oppdatert innen fagområdet og treffer både nye og kjente fagfeller. Her er et utvalg:

FINANSDAGEN

Kurset er relevant for deg som jobber med bank- og finansjuss. Du får en oppdatering på de viktigste nyhetene, herunder relevant EU regelverk og rettspraksis. På kurset belyses også ulike problemstillinger knyttet til hvitvaskingsregelverket og grenseoverskridende finansieringer.
18. september, Oslo
Pris: 3850 kroner

DET ÅRLIGE KONKURRANSERETTSKURSET

Gir en oppdatering på rettsutviklingen innen konkurranserettsområdet i Norge og EU/EØS. Konkurransetilsynet, Nærings- og fiskeridepartementet og EFTAs overvåkningsorgan vil orientere om dagsaktuelle konkurransepolitiske utfordringer. Her møter du internasjonale foredragsholdere med bred kompetanse innen fagfeltet.
19. – 20. september, Sandefjord
Pris: 5450 kroner

DET ÅRLIGE MEDIE- OG MARKEDSRETTSKURSET

Gir oppdatering av medie- og markedsretten, samt en gjennomgang av utvalgte varemerketvister som har versert det siste året. Diskusjonen om ytringsrommet og aktuelle temaer.
25. september, Oslo
Pris: 3850 kroner

DET ÅRLIGE KURSET I COMPLIANCE

Kurset favner bredt og er relevant for alle som jobber innen compliance-området. Du blir oppdatert på de viktigste trendene og nyhetene, med foredrag fra Norges fremste og mest erfarne ledere og fageksperter. Kurset omhandler blant annet cyberrisiko og IT-sikkerhet samt compliance-rollens funksjon og ansvar.
17– 18. oktober, Larkollen
Pris: 5450 kroner

DET ÅRLIGE SHIPPING- OG OFFSHOREKURSET

Gir oppdatering på rettsområdet, både nasjonalt og internasjonalt. Årets kurs er delt i tre hovedtemaer, med en case som knyttes til temaene. Kursformen er aktiv og involverende – du får teoretiske innlegg, casestudy og gruppearbeid
23. – 26. oktober, Hurtigruten MS Nordlys Tromsø
Pris: 6900 kroner

Gjermund Mathisen, direktør for ESAs konkurranse- og statsstøtteavdeling, er foredragsholder på konkurranserettskurset.

ANNONSE

Foto: Mario Travani

Gaven som redder liv

En gave til Leger Uten Grenser kan være et godt og livsviktig alternativ i forbindelse med **bryllup**, **bursdag** eller **jubileum**.

Det er flere måter å støtte Leger Uten Grenser på:
Du kan vippe et valgfritt beløp til 2177, eller benytte kontonummer: 5005 06 36728.

Merk innbetalingen med navn på jubilar/brudepar, samt navn på giver(e) av gaven.
Mer informasjon på www.legerutengrenser.no.

upartisk // nøytral // uavhengig

Kunstig intelligens: Juridisk upløyd mark

Hva er risikomomentene dersom du skal kjøpe et kunstig intelligent system som skal utvikle seg selv, for eksempel en juridisk chat-bot? Og hvem har ansvaret dersom roboten slår seg vrang, og gir helt gale svar?

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

NÅR JUSS MØTER AI
Forfatter:
Christian Bendiksen og
Eirik Norman Hansen
Forlag: Gyldendal, 2019
Sider: 208
Pris: 429 kroner

Dette er blant problemstillingene som teknolog og foredragsholder Eirik Norman Hansen og Brækhus-partner, advokat Christian Bendiksen, drøfter i den ferske boka «Når juss møter AI».

Boken har som mål å forklare hva kunstig intelligens (AI) er, og gi praktiske råd til dem som vil ta i bruk kunstig intelligens, samt å skape en bevissthet rundt risikoen som følger med. Boken er også rettet mot jurister som engasjerer seg i hvordan tradisjonelle kontraktsrettslige prinsipper kan brukes på nye, foreløpig ganske uoppdagede, områder.

— Hvordan unngå å søkke et tonn med penger ned i et system som ikke greier å lære, fordi dataene dine er for dårlig, er kanskje den mest utfordrende problemstillingen, sier advokat Christian Bendiksen.

En annen stor, juridisk fallgrube er hvordan man skal definere hva som er akseptabel ytelse, mener han.

— Og så må man sørge for at vedlikeholdsavtalen er presis nok til at man faktisk får den ytelsen man har bestilt, sier Bendiksen.

INGEN RETTSPRAKSIS

En utfordring er at svarene fremdeles er få, både når det kommer til hvordan AI i realiteten skal defineres, og om hvordan AI kan brukes innenfor lovens rammeverk.

— I fjor kom det flere rapporter fra offentlige myndigheter om kunstig intelligens. Ingen av dem klarte å definere hva AI er. Men alle var enige om at det er snakk om en form for mimikk, eller duplisering, av menneskelig atferd. Altså at atferden fremstod menneskelig, eller gjorde ting mennesker kan gjøre, sier advokat Bendiksen.

— Kontraktsretten kan utmerket vel brukes på helt nye områder og nytt faktum. Men vi må gjøre en opprydning i det eksisterende lovverket. Og så er det jo spørsmålet om at vi trenger egne regler for autonom AI. Det må jeg innrømme at jeg synes er vanskelig, sier Bendiksen.

De to forfatterne mener at vi står overfor en interessant diskusjon om hvordan lover og regler skal utformes fremover.

— Det finnes ingen rettspraksis. Man har aldri hatt ting, som ikke er mennesker, som tar beslutninger, sier Eirik Norman Hansen.

Hansen mener det byr på problemer at lover og regler er lite tilpasset den teknologiske virkeligheten vi lever i.

— Slik som for eksempel bilansvarsloven, som forutsetter at føreren er et menneske. Vi måtte derfor få en egen lov om

utprøving av selvkjørende biler. Dette er forferdelig komplisert, mener Hansen.

KRIMINELL AI

Kunstig intelligens byr på utfordringer når ansvar skal fordeles juridisk.

La oss si at du bedriften din vurderer å kjøpe et IT-system basert på kunstig intelligens. Dette er systemer som lærer opp seg selv basert på erfaring og data, såkalt selv-lærende nevralt nettverk. Hva bør man da huske å ha med i kontrakten med selger? Hvem er det som har ansvaret for å følge opp at systemet utvikler seg på en hensiktsmessig måte?

Ifølge Bendiksen vil de fleste kjøpere ha en implisitt garanti om at produktet opererer innenfor lovens rammer, men det er ikke gitt at det er mulig å gi noen slik garanti. Selv-lærende AI-systemer forstår ikke at en handling er ulovlig, eller uetisk, av seg selv.

— Mitt klassiske eksempel på mulig kriminell AI er prisroboter. Hvis man for eksempel har fire store aktører i et marked, hvor alle har prisroboter, vil disse kunne gi konkurrentene full oversikt over alle prisene til enhver tid. Da kan man — i hvert fall teoretisk — ha skapt et stilltiende prissamarbeid, ved å innføre et lovlig verktøy, sier han.

Boken er delt i fire hovedkapitler: Om kunstig intelligens. Hvordan AI lærer — rettslige utfordringer ved læringsprosessen. Hvilke regler styrer anskaffelse og bruk av AI? Og Hvem har ansvaret når AI-en ikke virker etter hensikten.

«Ettersom kunstig intelligens tas i bruk på stadig flere områder, vil flere og flere måtte forholde seg til juridiske konsekvenser av at AI tar beslutninger. Dette er en bok for dem», heter det i bokens forord. •

Advokat Christian Bendiksen og teknolog Eirik Norman Hansen har gitt ut en bok i fellesskap.

SLAKT
Forfatter:
Espen Skjerven
Forlag: Pitch forlag, 2019
Sider: 492
Pris: 349 kroner

Dommer med krim om menneskehandel

Tingrettsdommer Espen Skjerven debuterer i høst med en krimbok der handlingen starter med en dobbelt-drapsak i Jæren tingrett.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Da jeg sluttet som advokat i Schjødt hadde jeg en tanke om å frigjøre tid til å skrive. Nå, etter seks år som dommer, har jeg klart å prioritere skrivingen ved siden av jobben, det har vært en veldig lærerik prosess, forteller Espen Skjerven, som er tingrettsdommer i nettopp Jæren tingrett.

Før han jobbet som forretningsadvokat i Schjødt, jobbet han i Økokrim og i Kripos, blant annet med internasjonale forbrytelser.

I boken er hovedpersonen politibetjent Tom Grayston fra Sandnes. Andre karakterer er en statsadvokat med kort fartstid og en forsvarsadvokat fra Oslo.

— Intensjonen har vært å skrive en realistisk krim som kan være en tankevekker. Det er underholdning og fiksjon, men det underliggende temaet er menneskehandel og grov utnyttelse av de mest sårbare i samfunnet, sier Skjerven.

Han tror at mange jurister vil kjenne seg igjen i beskrivelsene fra rettssalen, og lover «sjokkerende detaljer». •

— Å skrive skjønnlitterært har vært givende og lærerikt, sier Espen Skjerven.

Sverige: 3 måneders fengsel for voldtekt

Selv om minstestrafen for voldtekt i Sverige på papiret er to års fengsel, får flere unge lovbyrtere langt mildere straffer. Nå vil svenske politikere heve straffene.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

En gjennomgang av fem relativt like voldtektssaker den svenske avisen Expressen har gjort, viser at minstestrafen på to års fengsel for voldtekt i Sverige ofte bare gjelder på papiret. Dersom offeret har drukket alkohol, og voldtekten har skjedd av en person under 21 år, i et tilsynelatende trygt miljø, som en hjemmefest, kan voldtektsmannen få en straff helt ned i tre måneders fengsel i tillegg til prøvetid, skriver avisen.

I sakene avisen viser til tar domstolene utgangspunkt i en dom i svensk Høyesterett fra 2015 der det fremgår at domstolen i visse tilfeller kan gi en betydelig strafferabatt, og at andre straffealternativer har forrang fremfor fengsel.

I praksis betyr dette at fengselsstraffen kan kuttes ytterligere utover ungdomsrabatten, som halverer fengselsstraffen for en 18-åring.

I den nevnte saken fikk gjerningspersonen, som var 18 år og to måneder gammel, ett års fengsel i første rettsrunde. Høyesterett omgjorde så straffen til tre måneders fengsel.

Dømmes man i en sovevoldtektssak i Norge som inkluderer samleie, må man etter hva Stortinget har bestemt, og en prinsippavgjørelse i Høyesterett fra 2013, regne med fire års fengsel. Minstestrafen er tre års fengsel.

- STØTENDE

Den svenske justisministeren Morgan

Johansson omtaler tre måneders fengsel for voldtekt som støtende.

— Derfor har vi varslet at vi vil gå inn for en strengere straff for voldtektsforbrytelser av normal grad, sier sosialdemokraten til Expressen.

Partiet ønsker nå å øke minstestrafen for voldtekt til tre års fengsel — det samme nivået som i Norge.

- NORGE I UTAKT

Advokat Henrik Blikrud i Advokatfirmaet Elden har lang erfaring som forsvarer i voldtektssaker.

— Dette sier noe om at nivået på straffene for sovevoldtekter i Norge er veldig høyt, og i utakt med nivået i Sverige, sier Blikrud til Advokatbladet.

Han er også kritisk til den norske minstestrafen på tre års fengsel, og til at fire års fengsel er normalstraff, og mener loven gir domstolene altfor liten fleksibilitet til å gjøre en individuell vurdering av hver sak.

Norske domstoler slår ned på ulovlig

ISOLASJON av innsatte

Norske domstoler har i tre ferske saker, to fra Bergen og en fra Oslo, slått fast at innsatte er blitt ulovlig isolert. Bergen fengsel får sterk kritikk for å ha isolert innsatte på usaklig grunnlag. I Oslo ble en varetektsfange løslatt etter ulovlig isolasjon, selv om retten mente det var fare for gjentakelse.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Isolasjonssakene arbeider vi forsvarere nå sammen i felles front — og domstolene tar ansvaret sitt på strak arm. Det er vakkert. Det er forsvarergjerningen og tredje statsmakt slik de i sin reneste form er satt til å verne de svakeste mot overgrep fra staten, sier Maria Hessen Jacobsen.

Hun har vært forsvarer i de to sakene fra Bergen fengsel, der domstolen har avgjort at innsatte har sittet for lenge isolert, og brutt EMK art. 8. 1.

I Oslo har advokat Haakon Åsli Skogstad i Advokatfirmaet Sulland fått medhold i at en 22-åring skulle løslates fra varetekt, til tross for at det forelå sterk fare for ny, alvorlig kriminalitet, etter at mannen var utsatt for ulovlig isolasjon i Oslo fengsel.

ALVORLIG URETT

Men ifølge Maria Hessen Jacobsen vil neppe praksisen bli endret, med mindre mer midler blir bevilget.

Begge isolasjonssakene gjaldt innsatte i Bergen fengsel, der isolasjonen ble begrunnet med at fengselet manglet ressurser til å la de innsatte delta i fellesskapet. En av sakene gjaldt en lettere psykisk utviklingshemmet mann som høsten 2017 ble sittende isolert i mer enn 21 timer hvert døgn i løpet av en tidagers periode.

I en annen sak ble en mann sittende isolert i opp til 23 timer i døgnet i løpet av en tolv dagers periode.

— Dommene er en svært viktig stadfestelse av den faktiske situasjonen i Bergen fengsel slik den har vært i flere år. For de to domfelte representerer dette en anerkjennelse av en alvorlig urett begått mot dem, og en kompensasjon for dette i form

Advokat Maria Hessen Jacobsen er sterkt kritisk til isolasjonsbruken i norske fengsler.
Foto: Tor Erik H. Mathiesen

av fradrag i straffen, sier advokat Jacobsen til Advokatbladet.

– MANGEL PÅ FORSTÅELSE

Ifølge advokaten er situasjonen i Bergen overførbar til svært mange andre norske fengsler.

I juni kom Sivilombudsmannen med en rapport som ga Bergen fengsel sterk kritikk for isolasjonsbruken. I fengselet har flere av de innsatte blitt innelåst i opptil 23 timer i døgnet — selv om de ikke utgjør en sikkerhetsrisiko eller faller under andre restriksjoner.

— Denne praksisen med faktisk, uhjemlet isolasjon på økonomisk grunnlag har vært kritisert over altfor lang tid uten at noe har skjedd. Jeg tror ikke politikerne har en reell forståelse av hvor inngripende isolasjon egentlig er, sier Jacobsen.

ROPER VARSKU

Sammen med Frode Sulland i Advokatforeningens isolasjonsgruppe og Heidi Wittrup Djup i Psykologforeningens menneskerettsutvalg, skrev hun

nylig et innlegg i Aftenposten om den utstrakte isolasjonsbruken i norske fengsler.

«Økonomiske hensyn er en helt uakseptabel begrunnelse for isolasjon, og kan aldri legitimere et så alvorlig inngrep i en persons liv og integritet», skriver de tre, og viser til at selvskading, forhøyet selvmordsrisiko og utvikling av alvorlig psykiske lidelser og økt aggresjon er kjente følger av isolasjon, følger som ofte kan opptre etter kort tid i isolasjon.

Staten feiler alvorlig i å tilrettelegge for alvorlige inngrep mot borgere, påpeker de, og skriver at for enkelte innsatte, vil isolasjonen ha frarøvet dem deres mellommenneskelige ferdigheter.

VARSLER SAK

Advokatforeningens isolasjonsgruppe har varslet Justisdepartementet om at den kommer til å ta ut stevning mot staten for brudd på menneskerettighetene, og har valgt en sak der en kvinnelig innsatt ble holdt isolert i flere perioder. Saken er foreløpig ikke berammet.

Jacobsen har likevel ingen tro på at dagens

isolasjonspraksis i fengslene vil bli endret før politikerne bevilger mer midler til soningen.

— Vi vil få flere og flere saker om dette, med fradrag i straff og løslatelser grunnet uforholdsmessighet. Det er lov å håpe at dette kan motivere til lov- og budsjettendringer, kanskje mer enn kritikken for isolasjon har.

Hun forventer at staten ganske umiddelbart adresserer kjernen i saken: Mer midler til fengslene.

— Noen enkle regelendringer må også til. Staten klarte å endre sin praksis med politiarrest etter glattcelledommen, og bør komme på banen her også.

Overfor Bergens Tidende beklager Bergen fengsel behandlingen mannen i advokat Jacobsens sak fikk i fengselet.

— Uten at vi har foretatt en grundig gjennomgang av denne saken, tar Bergen fengsel til etterretning de momentene som fremkommer av dommen og beklager følgene dette har medført, sier assisterende fengselsleder Ivar Solhaug Jensen til avisen. •

Tre ferske isolasjonsdommer

ISOLERT PÅ GRUNN AV RESSURSMANGEL: En 50 år gammel mann ble ulovlig isolert i Bergen fengsel. Tingretten fant at kriminalomsorgen ikke hadde hjemmel til å holde en varetektsinnsatt i isolasjon, og at isolasjonen var en krenkelse av EMK Art 8. Isolasjonen skjedde i realiteten av budsjettmessige grunner. (TBERG-2018-153795-2)

UHJEMLET ISOLASJON: En 33-åring ble ulovlig isolert i Bergen fengsel. «Det er på det rene at Kriminalomsorgen ved Bergen fengsel ikke fattet vedtak om bruk av isolasjon/utelukkelse av fellesskap, at de ikke informerte domfelte om beslutningen, ikke orienterte om klageadgang, ikke førte vedtaket opp i hentesjournalen osv. At dette fremstår som en bevisst unnlatelse fordi det var «enormt ressurskrevende», er etter rettens syn kritikkverdig. På denne bakgrunn finner retten at utelukkelsen fra fellesskapet og bruken av isolasjon var uhjemlet og ikke i samsvar med lov.» (18-164558MED-SOFT)

LØSLATT PÅ TROSS AV GJENTAGELSESFARE:

En 22-åring ble løslatt etter ulovlig isolasjon i Oslo fengsel: Lagmannsretten fant at fortsatt fengsling frem til berammet hovedforhandling ville være uforholdsmessig. Det ble lagt avgjørende vekt på at siktede over en periode på 6 uker ufrivillig hadde vært utelukket fra ordinært fellesskap med andre i mer enn 22 timer i døgnet, 4 dager i uken. Selv om isolasjonen ikke hadde vært kontinuerlig og fullstendig, måtte den anses som en vesentlig krenkelse av siktedes rettigheter og brudd på EMK art.5 nr. 1 bokstav c, EMK art.8 nr. 2 og Grunnloven § 94 første ledd 1. punktum. (LB-2019-113010)

HILS PÅ NOEN AV LANDETS BLIDESTE ADVOKATER!

I sommer har Advokatbladet intervjuet en rekke advokater over hele landet om karriereliv, rettspolitik og ferieplaner. Her får du et lite gjensyn med noen av dem.

NB! Svarene er forkortet. Les intervjuene i sin helhet på Advokatbladet.no!

FRYKTER AT FÆRRE VIL TA FRI RETTSHJELP-OPPDRAK

NAVN: Veronica Lorentzen
Drivstuen (43)
ARBEIDSSTED: Advokat, advokatfirmaet Welde
BOSTED: Stjørdal
SIVIL STATUS: Gift, tre barn på 19, 17 og ni år.

Du sitter i kommunestyret for Høyre i Stjørdal. Byr det på noen spesielle utfordringer å kombinere advokatrollen med et verv i politikken?
— Jeg personlig har opplevd det utfordrende å ta et klart standpunkt i spesielt kontroversielle saker fordi jeg har vært redd for å skyve fra meg potensielle klienter.

Hva opptar advokater i ditt distrikt akkurat nå?
— Uansett hvem man kommer i prat med er den offentlige salærsatsen et tema, herunder også halvering av timeprisen for reisetiden. Det er ikke særlig oppløftende å være nødt til å fakturere 520 kroner per time for tre timer reisetid til og fra retten, når alternativet er å sitte på kontoret å arbeide for 1800 kroner per time. Jeg er redd dette fører til at man kvier seg mer og mer for å ta på seg oppdrag med fri rettshjelp.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

– Harvey Specter

DET MINST ATTRAKTIVE VED ADVOKATYRKET

NAVN: Erik Thyness (58)
ARBEIDSSTED: Dommer, Høyesterett
BOSTED: Oslo
SIVIL STATUS: Skilt, kjæreste og tre voksne barn

Du har ganske nylig gått fra å være Wiersholm-partner til å bli dommer i Høyesterett. Hvordan har overgangen vært?
— Det er stor overgang fra en tilværelse som advokat med hovedvekt på transaksjoner til en hverdag som dommer med full fagkrets. Det er rett og slett ekstremt lærerikt — og ganske krevende.

Nå som du har trådt ut av advokatbransjen og ser den fra en annen side. Hva skulle du ønske var annerledes?
— Jeg har hatt veldig stor glede av mine mange år som advokat. Det minst attraktive ved yrket var likevel mangel på forutsigbarhet med hensyn til egen tid.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

– Nei, vet du hva!

– INTERNETT HAR KOMMET FOR Å BLI!

NAVN: Finn Eide (55)
ARBEIDSSTED: Partner, Deloitte
BOSTED: Stavanger
SIVIL STATUS: Gift, to døtre og tre bonusbarn, i alderen 18 til 28 år

Hvilken lov bør endres raskest mulig og hvorfor?
— Det må bli bokføringsloven — fordi EDB og Internett har kommet for å bli!

Hva er det viktigste for å lykkes på ditt fagfelt?
— Jeg tror formelen er slik: (God faglig innsikt + Kontroll på faktiske omstendigheter + Kreativitet) X Empati = Integritet.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

– Nelson Mandela.

– HADDE ALDRI BLITT NOE AV I KRAGERØ

NAVN: Jenny Sveen Hovda (33)
ARBEIDSSTED: Partner, Bull & Co
BOSTED: Oslo
SIVIL STATUS: Gift, en sønn på fire år

Hvilken sak i nyhetsbildet har hittil engasjert deg mest?
— Åpningen av gruven i Repparfjord, der planlagt dumping av gruveslam i fjorden vil drepe alt marint liv. Her i Oslo driver vi og kildesorterer, sykler til jobb, kutter ut engangsplass og det som er, samtidig som vi forgifter fjorder ellers i landet. Jeg er sikker på at om den gruven lå i Kragerøfjorden og ikke «langt oppi Finnmark» hadde det aldri blitt noe av.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

– Amal Clooney. Ikke bare fordi hun har kapret George, men fordi hun bruker sine evner og innflytelse til å fremme viktige menneskerettighetssaker både i og utenfor rettssystemet.

VIKTIG Å JOBBE IN-HOUSE

NAVN: Line Coll (46)
ARBEIDSSTED: Partner, Wikborg Rein
BOSTED: Oslo
FAMILIE: Henrik (10), Ida (8), hunden Fant (1) og katten Finn

Har din karriere hatt et vendepunkt?
— Jeg valgte å jobbe in-house noen år og det var veldig viktig for meg. Erfaringen ga meg trygghet og et fundament som igjen ga meg muligheten til å gå tilbake til Wikborg Rein og bidra her. Jeg mener at den erfaringen gjør mine bidrag til klienter mer praktisk, relevant og tilpasset deres behov.

Hvilken sak i nyhetsbildet hittil i år har engasjert deg mest?
— At Facebook lanserer kryptovaluta! Med 2,38 milliarder brukere per måned vil en digital valuta fra Facebook muliggjøre finansielle transaksjoner for de uten tilgang til tradisjonelle finansielle plattformer, og i et omfang som vil kunne få stor innvirkning på det tradisjonelle globale finansielle markedet. Personvernrettslig er det jo nærmest «mind blowing»!

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

Ville ikke svare

– KAN BIDRA MED MER ENN KUN SNEVER JUSS

NAVN: Thomas K. Svensen (46)
ARBEIDSSTED: Managing partner,
BAHR
BOSTED: Oslo
SIVIL STATUS: Samboer og to barn
(jente på ti år og gutt på sju år)

Hvis du skal trekke frem en sak fra din advokatpraksis som har hatt stor betydning for din karriere, hvilken sak er det?

— Sammenslåingen av Statoil og Norsk Hydros petroleumsvirksomhet tilbake i 2006-2007 var en kompleks og omfattende transaksjon av stor betydning for norsk petroleumsvirksomhet, som stilte store krav til prosjektgjennomføringen, også fordi alt arbeidet måtte skje i hemmelighet. Prosessen lærte meg at advokater kan bidra med mye mer enn den snevre jussen, hvor viktig det er å fokusere på de relativt få tingene som i praksis er avgjørende, samt hvor viktig fokus og planlegging er for å sikre god prosjektgjennomføring.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

– Ingen. Det finnes ingen reelle advokat-kjendiser.

– HAR LÆRT MEST AV MINE FEIL

NAVN: Nadia Christina Hall (47)
ARBEIDSSTED: Partner,
advokatfirmaet Elden
BOSTED: Oslo
SIVIL STATUS: Gift, to barn

Har din karriere hatt et vendepunkt?

— Jeg husker særlig én sak som gjaldt tiltale for voldtekt. Det var en helt absurd tiltale, og jeg så ikke for meg at det kunne ende med dom, men det gjorde det og jeg gikk på et stort nederlag. Jeg ser i etterkant at jeg da ikke var erfaren nok til å håndtere den saken på riktig måte i retten. Den ble et vendepunkt for meg hva gjelder forberedelse til saker i retten. Nå ser jeg på nederlaget som en positiv byggestein i min karriere, og det gjorde meg til en bedre advokat.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

– John Christian Elden fascinerer meg. Det er raskere å spørre han enn å søke på Lovdata.

– BLIR «STAR- STRUCKED» OM JEG TREFFER CARSTEN SMITH

NAVN: Siri Teigum (58)
ARBEIDSSTED: Partner,
Thommessen
BOSTED: Nordberg, Oslo
SIVIL STATUS: Gift, to barn

Hvem er ditt faglige forbilde og hvorfor?

— Vår kollega Kim Dobrowen, som dessverre døde altfor tidlig, var en uvanlig reflektert og dyktig advokat som nøyte stor tillit hos mange, og var en læremester for oss alle. Jeg blir fortsatt litt «starstrucked» om jeg treffer Carsten Smith. Gjennom arbeidet som advokat, får man også gleden av å arbeide med folk som har annen faglig bakgrunn enn jussen. Det har beriket prosjektene vi har arbeidet i mye, og minnet meg om betydningen av helhetlige perspektiv.

HVEM ER DIN FAVORITT ADVOKAT-KJENDIS?

Ville ikke svare

Rettsstatspolitikk i bompengenes tidsalder

Det politiske året har sitt kick off i andre helg i august i Arendal. I valgår spisser politikerne formen slik idrettsutøvere gjør det inn mot store mesterskap. Jeg var en av mange som fulgte partilederdebatte i Arendal. Vi hørte om skolepolitikk, miljøpolitikk og ikke minst bompengpolitikk, men jeg savnet et tema: Rettsstatspolitikk.

Trenger vi en rettsstatspolitikk, vil noen spørre. Vi har jo en justispolitikk. Er ikke det det samme? Svaret er nei. Justispolitikken er en del av rettsstatspolitikken, men den mangler et overordnet syn på rettsstaten. Legene er opptatt av folkehelse. På samme måte bør vi som advokater være opptatt av rettsstatspolitikk i profylaktisk øyemed.

Advokater har til alle tider vært aktive i samfunnsdebatten. Advokatforeningen skal være en sentral premissleverandør til debatten om hva slags samfunn vi skal ha. Hva fungerer? Hvilke endringer bør vi foreta for å sikre en stabil rettsstat også i fremtiden? Det som fungerer i dag vil ikke nødvendigvis fungere i et fremtidig samfunn. Derfor er det avgjørende at vi har en løpende debatt om rettsstaten.

Internasjonal forskning viser at en velfungerende rettsstat er med på å forbedre folkehelsen og øke gjennomsnittlig levealder. Jo høyere uttelling på rettsstatsindeksen, desto bedre gjør et land det når det gjelder alle kvaliteter man ønsker i et samfunn. Rettsstaten beskytter mot overgrep, korrupsjon og myndighetsmisbruk. Den motvirker sosiale forskjeller, skaper trygghet, og sikrer menneskeverd og velstand.

Norge er en velfungerende rettsstat. Nettopp dette faktum gjør det paradoksalt nok vanskelig å få øye på hvorfor rettsstaten er så viktig for oss. Verdien i en velfungerende rettsstat handler nemlig i første rekke om de hendelsene som ikke skjer. Verdien er den bygningen som ikke kolliderer fordi en inkompetent entreprenør ikke kunne bestikke seg til å bygge den. Eller de personkrenkelser og menneskerettsbrudd som aldri finner sted, fordi rettsstaten virker oppdragende på de fleste av oss, og straffefølger resten.

Det er nedslående å se at det stort sett blir forbigått i stillhet når Norge gang etter gang kommer på pallen i kåringen av de best fungerende rettsstater i verden, mens hele kongeriket er i ekstase hver gang vi tar et gull i langrenn eller på friidrettsbanen. Vi

som bryr oss om rettsstaten har kanskje ikke vært flinke nok til å kommunisere i hvilken grad den former samfunnet vi bor i, og de verdiene vi er stolte av. Og når vi først gjør det, møtes vi ofte med historier om unntakene — de få tilfellene der ting ikke fungerer som de skal. Vi skal ta disse tilfellene på største alvor, men ikke nødvendigvis som et symptom på at alt er galt.

I Norge har vi en tydelig politikk for det meste, men altså ikke for rettsstaten. Dette til tross for at

”

Justispolitikken er en del av rettsstatspolitikken, men den mangler et overordnet syn på rettsstaten.

den er helt avgjørende for et velfungerende samfunn. For å bøte på dette skal Advokatforeningen denne høsten arrangere et seminar om rettsstatspolitikk. Vi ønsker å samle advokater, politikere og organisasjoner som er interessert i å diskutere rettsstaten og hvordan vi kan sikre den

med god rettsstatspolitikk. Målet er at vi skal forbli høyt oppe på listen over land med velfungerende rettsstater. For å fortsette i idrettsanalogien; ingen idrettsutøver har noen gang blitt verdensmester på ny ved å hvile på laurbærene.

Dette kommer for sent for valgkampen 2019. Den er dedikert bompenger. Mitt håp for valgkampen 2021 er så se Fredrik Solvang åpne partilederdebatte fra Arendalsuka med å spørre partilederne om hva de har gjort for rettsstaten de siste fire årene — og hva de har tenkt å gjøre de fire neste. En god rettsstat er vårt beste forsvar i en omskiftelig tid der majoriteten av verdens rettsstater er på vikende front.

Rettsstaten trenger en advokat. Den trenger flere. Og den trenger oss nå!

Jens Johan Hjort

JENS JOHAN HJORT,
leder av Advokatforeningen
hjort@advrp.no

ADVOKATPRØVEN FOR HØYESTERETT – TIL BISTAND ELLER BESVÆR?

Av ANDERS RYSSDAL, partner i Glittertind, tidligere leder av Advokatforeningen (2004 – 2008)

Justisdepartementet har lagt bort tanken på tvungent medlemskap i et nytt advokatsamfunn utfra behovet for å verne den enkelte advokats uavhengighet. Det er riktig tenkt. Advokaters uavhengige samfunnsoppdrag taler også for å avskaffe advokatprøven for Høyesterett. Advokatlovutvalgets innstilling NOU 2015: 3 s. 87-91 inneholder en nyansert drøftelse av prøven, men lander feil ved å foreslå at den tross alt beholdes.

Svakhetene er velkjente: Prøven griper inn i klienters frie advokatvalg, og påtvinger mange parter ny advokat og økte kostnader hvis saken går til Høyesterett. Dette rammer særlig privatpersoner og småbedrifter. Prøven gir også advokaten en egeninteresse i å stå til prøven, og arbeidet legges opp deretter – kanskje for forsiktig eller for omfattende. To advokatprøver er heller ikke like; det er så stor forskjell på saker og dommere at advokatene reelt sett ikke bedømmes etter samme mal. Som lovutvalget skriver:

«Selv om dommerne søker å korrigere for dette, er det vanskeligere å overbevise om at man er egnet for prosedyre i Høyesterett, når den jussen man fremstiller, ikke er god.»

Ekstra problematisk er det at fasiten med henhold til hvilken «juss» som er

«god», som kjent skrives først etter at Høyesterett har bestemt seg. Den kan ikke leses på forhånd.

De argumenter som vant fem i lovutvalget var, nå som før, Høyesteretts behov for grundige forberedelser og en viss kvalitetskontroll med advokater. Problemet er at tiden har løpt fra denne begrunnelsen. Det stilles andre krav til forberedelsen av en sak for en ren prejudikatomstol, som Høyesterett nå har blitt, enn det advokatprøven kan bidra til å oppfylle.

For det første bør et opplagt utgangspunkt ved prejudikatsdannelse være at dommerne bibringes full oversikt over

Den advokat som ikke er oppe til prøve, er heller ingen generaladvokat som skal opplyse saken objektivt. Hun skal i henhold til vårt kontradiktoriske system tvert om fremme sin egen klients – ikke motpartens eller rettsutviklingens – interesser. Advokater skal være ensidige, og selv den mest ordentlige advokat som ikke underslår juss eller «jukser med faktum», vet at valgfriheten med henhold til hvordan en sak kan legges frem i et innlegg, er tilnærmet ubegrenset.

Prøven motvirker altså balansert opplysning fordi den mest drevne av de to advokater kun skal fremme én side av saken.

I tillegg kommer at advokatprøven er en kvalitetskontroll som først iverksettes i siste ledd – etter muntlige forhandlinger. På en måte er dette naturlig, gitt at vår muntlige prosessform følges også i Høyesterett. Som virkemiddel for å fremme gode juridiske leveranser til en prejudikatomstol er imidlertid slik sisteleds kontroll uegnet. Når den muntlige fremføringen er over, er det for sent å beklage at nødvendige kilder og øvrig materiale ikke er på plass. For at Høyesterett skal få sakene unna, og hindre at dommerrotasjonen går i stå, går dommerne etter den muntlige høring rett i beslutningsmodus – til rådslagning og domsavsigelse.

Dette programmet følges selv om den muntlige fremføring har vært så svak at advokaten stryker. Tas prøven på alvor, er den logiske konsekvens at Høyesterett i slike saker skriver prejudikater på grunnlag av en saksforberedelse som per definisjon har vært utilstrekkelig.

At advokatprøven griper inn i det frie advokatvalg, og påfører klienter økte kostnader, er ille nok. Når den i tillegg motvirker slik fullstendig og balansert forberedelse som Høyesterett som

”
At advokatprøven griper inn i det frie advokatvalg, og påfører klienter økte kostnader, er ille nok.

de rettslige argumenter som står mot hverandre i en sak. Dette krever symmetri og balanse. Prøven bidrar ikke her. Den er tvert om grunnleggende asymmetrisk. Normalt kan det være bare én prøveadvokat i hver sak. Dette innebærer – som premiss for selve systemet – at en av partene har en mer erfaren advokat enn den andre, nemlig en som gjennom egen bestått prøve presumptivt vet bedre hva Høyesterett trenger. Dette er det motsatte av Equality of Arms.

prejudikatomstol trenger, er tiden inne til å tenke nytt.

Mulighetene er mange. Økt bruk av saksforberedende møter er ikke tilstrekkelig til å rette opp svakhetene. De endrer ikke selve prosessrammen, og er også av sterkt varierende kvalitet. Man må se på nye virkemidler for å legge bedre til rette for åpenhet om rettens behov og vel forberedt symmetrisk advokatrespons når tiden kommer for den muntlige høring:

Høyesterett kan for eksempel utarbeide saksgrunnlag – «terms of reference» - som sendes begge advokater før saksforberedelsen er avsluttet. Eventuelt kan sekretariatet skrive sammendrag av anførsler som dommerne og advokatene får som veikart på forhånd. Man kan også ansette rene generaladvokater. Høyesterett har allerede et stort sekretariat som kan omstruktureres. Nye lovregler kan vedtas som del av advokatlovreformen.

Uansett er tiden moden for endring. Det skal svært gode grunner til for å forsvare ordninger som legger andre interesser på advokatene enn hensynet til deres klienter. Advokatprøven støttes ikke av grunner som er gode nok.

Denne artikkelen ble først publisert i Lov og Rett nr. 6/2019.

Høyesterett kommenterer:
Svært viktig å beholde advokatprøven. Les på Advokatbladet.no.

ETTERLYST: PENSJONERTE ADVOKATER MED VERGEOPPDRAG

Av MIE STAVELIN REIERSEN, pensjonert advokat, Risør

Jeg er en pensjonert advokat som har vergeoppdrag (tidligere hjelpeverge) etter oppnevning av tingretten i medhold av gammel vergemålslov av 1927. Jeg mener at mitt oppdrag fortsetter på samme betingelser som tidligere hva angår timegodtgjørelse, også etter at Fylkesmannen overtok ansvaret for vergemål i medhold av ny vergemålslov (som trådte i kraft 1.juli 2013).

Mitt krav på godtgjørelse er 600 kroner pr. time, som ble avtalt med Overformynderiet, og som var en betingelse for at jeg påtok meg oppdraget. Det er ikke inngått ny avtale med Fylkesmannen.

Sivilombudsmannen har gitt meg

medhold i uttalelse av 4. april 2017, sak SOM-2015-2842, se merknad i Lovdata til vergemålsloven § 101 nr. 2 av lagdommer Per Racin Fosmark.

Fylkesmannen etterbetalte meg godtgjørelse i henhold til Sivilombudsmannens uttalelse, men bare for siste halvår av 2013, som min første klage omfattet. Jeg har klaget hvert år. For senere år har jeg mottatt 200 kroner pr. time.

Jeg anmodet Sivilombudsmannen om tilleggsuttalelse, for å få fastslått hvorvidt mitt krav på timegodtgjørelse gjelder så lenge jeg er verge for denne vergetrengende. Årene går, og ganske nylig fikk jeg beskjed fra Sivilombudsmannen om at saken er for gammel og krever for mye arbeid, så han kan ikke avgi tilleggsuttalelse.

Jeg vurderer å prøve saken for domstolene, og søker derfor kontakt med andre (pensjonerte) advokater i tilsvarende situasjon. Kanskje vi kan gjøre felles sak? Er du interessert, eller har du noe å bidra med, vennligst kontakt meg på telefon 41 44 44 90 eller e-post mie.reiersen@online.no.

ANNONSE

20

VOGT ADVOKATFIRMA

ESPAÑA SL 1999 - 2019

- Fast eiendom
- Arv/Skifte
- Skatt
- Forretningsjuss
- Regnskap & Selvangivelser
- Skatte representant

Vogt Advokatfirma España S.L
Ricardo Soriano 65 · 2º-3 // 29601 Marbella · Spania
Telefon: (+34) 952 776 707
E-post: info@vogtlaw.com //www.vogtlaw.com

– Vårt soleklare ansvar å være kritisk til politiets arbeid

Advokat Vibeke Hein Bæra gikk fra å være strafferettsadvokat til å være leder i politiet – og tilbake igjen i advokatrollen. Aller mest kjent er hun trolig fra jobben som forsvarer i 22.juli-saken – en erfaring hun daglig tar med seg inn i advokatjobben.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

”
Det viktige for min klient nå er å få svar på hvordan denne handlingen kunne skje.

Advokat Vibeke Hein Bæra ble for alvor profilert da hun sammen med Geir Lippestad var en av to hovedforsvarere til massemorderen Anders Behring Breivik etter 22.juli-angrepene i 2011. I sommer har hun vært aktuell i en sak der hun representerer om lag femti elever som sier de er blitt mobbet i Drangedal over flere år.

I dag fordeler den erfarne advokaten saker og arbeidstiden sin mellom kontorer i Skien og i Oslo. Nylig ble Bæra begjært som bistandsadvokat til mannen som er far til terrorstiktede Philip Manshaus og stefar til den drepte jenta i terrorangrepet i moskéen i Bærum. Nylig kunne Budstikka melde at Asker og Bærum tingrett ikke godtok oppnevningen.

– Stefaren ville hatt rett til bistandsadvokat dersom han var biologisk far eller adoptivfar. Som stefar til avdøde gjennom 16 år har han selvsagt samme behov for oppnevnt bistandsadvokat som alle andre som opplever å miste et barn på denne måten. At han i tillegg er far til han som er siktet for drapet, forsterker behovet for juridisk bistand i en meget kompleks og vanskelig situasjon. Dette

må nå lagmannsretten ta stilling til, sier Vibeke Hein Bæra, som anket avgjørelsen.

Hvordan går du frem når du skal bistå en familie i krise som denne?

– Jeg kan ikke kommentere innholdet i hva vi snakker om, det er selvsagt omfattet av taushetsplikten. Men generelt vil man som advokat for mennesker i kriser, enten det er som forsvarer eller bistandsadvokat, etter beste evne analysere situasjonen, og klientens behov for bistand. For å kunne ivareta vedkommendes rettigheter, er det nødvendig å forstå dennes behov til enhver tid. Min oppgave er å være en profesjonell aktør, men i dialogen med mennesker er det alltid viktig å ha evnen til å lytte, og forsøke å forstå.

– Samtidig er det viktig å inneha en god rolleforståelse, og å ha respekt for øvrige aktørers roller og ansvar. Helt konkret jobber jeg akkurat nå med anken over Asker og Bærum tingretts avslag på min begjæring om oppnevning som bistandsadvokat i saken.

Hvilke ekstraordinære utfordringer ligger i saken?

– Dette er en sak som er krevende for de pårørende og øvrige fornærmede i saken, og medietrykket er stort. Felles for de fleste er ønsket om å forstå hvordan dette kunne skje. Jeg vil likevel løfte frem det ekstraordinære håpet som ligger i denne saken i den forsonende kommunikasjonen mellom de berørte i Al-Noor-moskéen og familien til siktede. Det har gjort inntrykk på veldig mange, og betyr mye for min klient.

Den siktede ble avbildet og profilert i media i forbindelse med fengslingen.

Hvordan opplevdes dette for familien? Hva »

Forsvarerteamet Geir Lippestad og Vibeke Hein Bæra under 22.juli-retts-saken.

Foto: Lise Åserud, NTB Scanpix

VIBEKE HEIN BÆRA (55)

TITTEL:

Advokat og daglig leder i Advokatfirmaet Hein Bæra

OPPRINNELIG FRA:

Porsgrunn

BOSTED:

Skien

SIVILSTATUS:

Gift med Per Åge, to barn, Emilie (f. 1992) og Elise (f. 1996).

synes du om at media viser bilder av ham fra retten?

— Det kan jeg ikke si noe om nå. Det viktige for min klient nå er å få svar på hvordan denne handlingen kunne skje.

Du arbeidet lenge i Oslo, men valgte flytte tilbake til Skien. Hva skyldtes dette?

— Jeg flyttet til Skien i 1999 med familien etter seksten år i Oslo, men har nå en leilighet i Oslo som jeg bruker ved behov. I perioden 2012 til 2016 ledet jeg Advokatfirmaet Lippestad med et kontor i Skien og et i Oslo. Nå driver jeg i eget navn med kontor i Skien sammen med advokat Hans Marius Graasvold og advokat Steinar Jessen, og i kontor-fellesskap med Advokatene Graasvold & Stenvaag på St. Olavsplass i Oslo. Jeg har regelmessig saker i Oslo-området, så denne løsningen fungerer utmerket for meg. Jeg trives godt begge steder.

Hva var det viktigste du lærte som advokat i 22.juli-saken? Gjorde du deg noen erfaringer i den saken som andre advokater kan ha nytte av å høre om?

— Jeg tar hver dag med meg erfaringene derfra om hvor viktig en god rolleforståelse er. Det gjør seg selvsagt ekstra gjeldende i store kriser, men også i min daglige forståelse av advokatoppdraget, og samhandlingen og profesjonaliteten til andre i prosessene, som domstolene, påtalemyndigheten, politiet, og pressen. Det er et grunnleggende kriterium for den grunnleggende rettsikkerheten.

Med over ti års erfaring fra politi- og påtalemyndighet, hvilke erfaringer har du tatt med deg videre til advokatyret? Og ser du noen utfordringer med å «skifte side»?

— Min erfaring er at det er mange dyktige, engasjerte mennesker som jobber i politi — og påtalemyndigheten. Det skal vi være glad for — det er grunnleggende for ivaretagelsen av rettsikkerheten, og kvaliteten i straffesaksarbeidet. Likevel ser vi at det er viktig at vi som advokater er aktivt kritiske til det arbeidet politiet gjør. Det er vårt soleklare ansvar i alle straffesaker — små og store.

Du har i sommer vært advokat i en sak der over

Jeg tar hver dag med meg erfaringene derfra om hvor viktig en god rolleforståelse er.

femti personer mener de er blitt utsatt for mobbing i Drangedal. Hvilke utfordringer ligger i en sak med så mange aktører?

— Det ble en utfordring å kommunisere med alle klientene så raskt som alle fortjener, og samtidig besørge fremdriften i sakene med hensyn til innhentning av dokumentasjon og lignende. Jeg ansatte derfor to dyktige studenter for å bistå meg i dette arbeidet — det var viktig. I tillegg har jeg avholdt et større informasjonsmøte for å kommunisere med flest mulig samtidig. Lørdag 17. august ble det arrangert en stor markering i Drangedal under mottoet «Retten til å ha det bra». Denne saken synliggjør hvor stor skadeevne mobbing har på den enkelte, og på samfunnet.

Hva er det viktigste valget du har tatt i din karriere som har ført deg dit du er i dag?

— Åpenbart at jeg valgte å studere jus. Jeg skulle egentlig studere journalistikk, men som følge av en hendelse i sørstatene i USA da jeg var på rundreise som 18-åring, endret jeg kurs og begynte på jusstudiet i Oslo. Vi skulle feire bursdagen til en venninne, og som takk for at hun lånte meg alle sine klær da jeg mistet bagasjen på vei til USA, skulle jeg span-dere middag på henne. Hennes hudfarge er mørk. Da vi ankom restauranten vi hadde bestilt bord på, ble hun avvist, mens jeg kunne bli, fordi min hud er hvit. Det var første gang jeg opplevde rasisme på nært hold. Jeg tenkte da at det beste verktøyet for å kunne hjelpe mennesker som utsettes for overgrep, er å studere jus. Og slik ble det!

Jeg trives med å bistå mennesker som utsettes for urett.

Hvis du skal gi et råd til unge advokater på starten av sin karriere, hva vil det være?

— Vær nysgjerrig, våg å spørre og våg å gjøre feil. Husk å behandle alle dine klienter med respekt!

Hva inspirerer deg?

— Modige mennesker som tør å ta modige valg, og mennesker som kjemper for det de tror på — på vegne av andre, eller for fellesskapet.

Hvor aktiv er du i sosiale medier?

— Jeg har åpenbart mye å lære om riktig bruk av sosiale medier. Der er jeg nokså uerfaren og klønete.

Hvilke TV-serier følger du med på?

— Jeg ser gjerne serier som Broen, House of Cards, Unge lovende og Skam. Jeg kobler ekstra godt av med «klein» humor som i «Klovn» og i Linn Skåber og Thomas Gjertsens humorserier. •

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

Sak LB-2018-20261

Erstatning etter uhjemlet forvaltningsvedtak

Et selskap fikk avslag fra kommunen på en søknad om utvidelse av en driftsbygning. Vedtaket ble kjent ugyldig av domstolen. Selskapet fremmet erstatningskrav mot staten, men kravet var foreldet. Selskapet fremmet da krav mot advokatfirmaet som hadde bistått. Advokatfirmaet ble frifunnet for kravet.

Dette fremkommer i en dom fra Borgarting lagmannsrett, avsagt 5. juni 2019 (LB-2018-20261). Bakgrunnen for saken var at selskap A ønsket å utvide en driftsbygning. A fikk bistand fra flere advokater i et advokatfirma. Kommunen avslo søknaden om utvidelse. Klage til Fylkesmannen førte ikke frem. A tok ut stevning mot staten med påstand om at vedtaket fra Fylkesmannen var ugyldig. Staten ble frifunnet i tingretten, men vedtaket ble kjent ugyldig i lagmannsretten. Kommunen godkjente deretter utvidelsen, og utvidelsen ble ferdigstilt fire år etter den opprinnelige søknaden.

Advokatfirmaet tok ut stevning mot staten på vegne av A og selskapets leietaker B, som leide driftsbygningen. Det ble fremmet krav om erstatning for oppstått tap som følge av det ugyldige avslaget, herunder tap som følge av at utvidelsen ble fire år forsinket. Staten ble frifunnet i tingretten, som la til grunn at et erstatningskrav var foreldet. Anke til lagmannsretten ble senere forkastet, og anke til Høyesterett ble ikke tillatt fremmet. A og B fremmet deretter erstatningskrav mot advokatfirmaet og dets forsikringsselskap. A mottok 2.764.410 kroner i erstatning. Selskap A og B mente å ha ytterligere krav mot advokatfirmaet og tok ut stevning. A fremmet også krav om tilbakebetaling av salær med i underkant av 1,4 millioner kroner. I dom fra Oslo tingrett

ble advokatfirmaet dømt til å betale erstatning, samt til å gi et prisavslag på i overkant av 8,7 millioner kroner. Saken ble anket til Borgarting lagmannsrett.

SPØRSMÅL OM KRAV MOT STATEN HADDE FØRT FREM

For lagmannsretten erkjente advokatfirmaet at det var utvist uaktsomhet som følge av at kravet mot staten ble foreldet. Spørsmålet var om det forelå årsakssammenheng mellom tapet og

og at det offentlige ikke har et objektivt ansvar for ugyldige vedtak av den aktuelle karakter. Det avgjørende var om det offentlige hadde utvist uaktsomhet etter arbeidsgiveransvaret i skadeerstatningsloven § 2-1. Lagmannsretten påpekte i så måte at ansvar for feil lovforståelse er strengt.

Etter en gjennomgang av vedtaket og de aktuelle rettsregler, la lagmannsretten til grunn at det ikke var utvist uaktsomhet fra fylkesmannen. Etter lagmannsrettens syn var det rom for ulike forsvarlige tolkninger av de aktuelle rettskilder i den konkrete situasjonen. Lagmannsretten mente således at det var sannsynlighetsovervekt for at staten ville ha blitt frifunnet også om kravet ble fremsatt rettidig. Det forelå da ikke årsakssammenheng, og advokatfirmaet ble frifunnet for erstatningskravet.

Lagmannsretten la videre til grunn at det ikke var grunnlag for kravet om tilbakebetaling av salær med 1,4 millioner kroner. Ved at advokatfirmaet før saksanlegget hadde utbetalt i overkant av 2,7 millioner kroner, var mangelen ved rådgivningen å anse som utbedret.

Advokatfirmaet og forsikringsselskapet ble således frifunnet både for kravet om erstatning og prisavslag. A og B ble dømt til å betale sakskostnader for ting- og lagmannsrett med 1.199.396 kroner. Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

”
Staten ble frifunnet i tingretten, men vedtaket ble kjent ugyldig i lagmannsretten.

fristforsømmelsen, det vi si om erstatningskravet mot staten hadde ført frem om det var fremsatt rettidig. Lagmannsretten måtte således ta stilling til om staten var ansvarlig for det ugyldige vedtaket.

Lagmannsretten viste til at erstatningsansvaret for ugyldige forvaltningsvedtak er utviklet i rettspraksis,

3 KJAPPE

1. Hvem er Norges beste advokat på ditt felt?

— Det er mange dyktige strafferettsadvokater, men jeg vil fremheve John Christian Elden som har vært drivende i rettsutviklingen på strafferettsområdet.

2. Har du et faglig forbilde, og i tilfelle hvem?

— Mine forbilder er mange, det er gjennomgående dyktige og samvittighetsfulle advokater som jobber for sine klients beste. Ingen nevnt, ingen glemt.

3. Hva brenner du for, rent faglig?

— Vernet mot myndighetsmisbruk og overgrep. Rettsikkerheten til enkeltmennesket.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT	
	Nora Lund Lefdal, IF Skadeforsikring NUF, LYSAKER
	Hildegunn Piro, Tryg Forsikring, OSLO
NYINNMELDTE	
Bedriftsadvokater	
Hungnes Kristin Coop Norge SA OSLO	
Sand Sigve Reme Höegh Autoliners Management AS OSLO	
Advokatfullmektiger	
Allahpour Mojdeh Advokatfirmaet Elden DA OSLO	
Amundsen Jonas Advokatfirmaet Hesselberg AS LARVIK	
Ankervold Ragnhild Advokathuset Just AS MO I RANA	
Askhaven Hanna Bjørhus Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO	
Bang Mari Kristina Kvale Advokatfirma DA OSLO	
Bille Tomas Svanes Advokatfirmaet Hals AS DRAMMEN	
Brodahl Victor Radet Advokat Bratteng AS SANDEFJORD	
Christoffersen Heidi Brækhus Advokatfirma DA OSLO	
Christoffersen Håkon Advokatfirmaet Selmer AS OSLO	
Cowan Hannah Rachel Advokatfirmaet Skarbøvig AS OSLO	
Dale Camilla Bergen Familie Advokat AS BERGEN	
Fossbakken Aksel Sundgaard Bull & Co Advokatfirma AS OSLO	
Gabrielsen Sjur Obrestad Advokatfirmaet Hjort DA OSLO	
Gulichsen Anne-Marie Bjørnås Advokatfirmaet Elden DA OSLO	
Guttormsen Elsebeth Cathrine Advokatfirmaet Thommessen AS BERGEN	
Heggem Kristina Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Henriksen Aleksander Bergby Advokatfirmaet Hjort DA OSLO	
Jensen Vetle Andre Advokatfirmaet Meling AS STAVANGER	
Jørgensen Elisabeth Rui Advokafirmaet Dehn DA SANDVIKA	
Jørgensen Sindre Advokatfirmaet Seland Orwall DA OSLO	
Kalstø Maria Vierdal Advokatfirma AS STAVANGER	
Kløvstad Inger Katrine Advokatfirmaet Kirkholm AS OSLO	
Kvien Anne-Stine Svanøe-Hafstad Advokatfirmaet Elden DA OSLO	
Lønstad Thomas Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO	
Nilssen Emilie Bakke Advokat Hildur Strømhaug STATHELLE	
Nøkling Oskar Andreas Advokatfirmaet Meling AS STAVANGER	
Solbakken Camilla Betten Advokatene på Storkaia DA KRISTIANSUND N	
Solbrække Juni Nyheim Advokatfirmaet Hjort DA OSLO	
Stenberg Stine Kalkvik Advokatfirmaet Elden DA OSLO	
Strømsvik Brynjar Mathias Aas Advokatfirmaet Aga ANS BODØ	
Svendsen Veronika Steen Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO	
Sørensen Martine Advokatfirmaet Grette AS OSLO	
Truyen Helene Thunes Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS BERGEN	
Vang Håvard Nybakk Advokatfirmaet Hjort DA OSLO	

Ytterstad Emma Udbye Osloadvokatene AS OSLO
Øien Alexander Bjorvatn Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Øren Vilde Amundsen Advokatfirmaet Andersen & Bache-Wiig AS OSLO
Øyen Sunniva Jacobsen Advokatfirmaet Hjort DA OSLO
Fullmektig hos bedriftsadvokat
Blaker Kari Brandeggen HELP Forsikring AS OSLO
Eriksen Ole Grønvold HELP Forsikring AS OSLO
Larson Hege-Marie HELP Forsikring AS OSLO
Nygaard Christian William Ottesen Protector Forsikring ASA OSLO
Ramsland Carl Ruben Nye Veier AS KRISTIANSAND S
Øyna Benedikte Protector Forsikring ASA OSLO

Fullmektig hos offentlig advokat
Tollefsen Mads Trygve Innovasjon Norge OSLO
Øveraasen Elisabeth Homme Bane NOR SF OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Negassi Hewan Den Norske Advokatforening OSLO
Pedersen Marianne Lindmark Norsk Lektorlag OSLO
Rogne Malin NITO - Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon OSLO
Tjønnås Hans Christian Huseiernes Landsforbund OSLO

Privatpraktiserende advokater
Evenrud Anne Merete Advokatfirmaet Tønset AS LILLESTRØM
Hamzaoui Mohamed Advokatfirmaet Hamzaoui OSLO

GJENINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Ahmed Khoula Advokatfirma Suleiman & Co OSLO
Bedriftsadvokater
Kjøllestad Ada Molne Norsk Gjenvinning Norge AS OSLO
Lystad Renate Höegh Autoliners Management AS OSLO
Platou Heidi Katrine Sæbø Statkraft AS, Skatteavdelingen OSLO
Ravndal Anett Aarrestad Justify AS STAVANGER
Tosterud Jardar ISS Facility Services AS OSLO

Fullmektig hos offentlig advokat
Mokleiv Anette Jacobsen Karmøy kommune - Kommuneadvokaten KOPERVIK
Skjærpe Benedikte Slørdahl Forsvarsmateriell LILLEHAMMER
Offentlig ansatt advokat
Andersen Helge Jellestad Bergen kommune - Kommuneadvokaten BERGEN

Privatpraktiserende advokater
Algerøy Petter Advokatfirmaet Algeroy AS OSLO
Garvik Janne Advokat Janne Garvik BERGEN
Grimstad Benedicte Krogh Dalan Advokatfirma DA OSLO
Helmen Ole Jacob Advokat Ole Jacob Helmen KOLSÅS
Lillerud Katrine Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Pedersen Ragnhild Advokatene Wold & Co MOLDE
Ramm Silje Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA OSLO
Seth Beate M. Advokatene Laastad Stavenes Aarseth og Laastad DABERGEN

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Jensen Eirik OSLO
Moksness Ludvig Birger FREDRIKSTAD

Codex-fullmektig løper 170 kilometer i uka

Det raske multitalentet Runa Skrove Falch er ikke bare advokatfullmektig i Codex, men også Norges beste kvinnelige maratonløper.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

2017 løp Runa Skrove Falch sin første maraton. Tiden ble 2.36.48 og på et blunk var hun Norges beste kvinnelige maratonløper.

29-åringen fra Verdalen hadde allerede løpt langt og lenge før den tid. I løpet av en karriere på nærmere 17 år har hun blant annet NM-gull på 3000 meter for junior i både 2007 og 2010. I 2016 ble hun norgesmester på halvmaraton, og tok sølv i senior-NM på 10.000 meter.

I dag er hennes personlige maratonrekord 2.33.52, som hun satt like før hun ble advokatfullmektig i advokatfirmaet Codex for et halvt år siden. Nå har hun øynene på to mål: Å få advokatbevilling og å løpe så fort som mulig, med neste års Tokyo-OL i bakhodet.

– Man får gjort treningsjobben, men det må litt planlegging og kreativitet til. Det er en evig balansegang som er ganske så hårfin, og det skal ikke mye til før det tipper over og blir for mye, forteller Falch til Advokatbladet.

170 KM I UKA

En vanlig dag for Falch starter gjerne klokken seks, hvor hun så løper til jobb, er på jobb, løper hjem fra jobb, løper til fellestrening med sportsklubben Vidar, er på fellestrening og løper hjem fra fellestrening. Selv anslår hun at hun løper mellom 130 og 170 kilometer i uka.

– Det viktigste for meg det første året i jobb er å komme inn på arbeidsmarkedet. Det er begrenset hvor mange krav jeg kan stille til løpingen, og det har gått litt utover idrettsresultatene de første månedene. Nå begynner jeg å bli mer komfortabel, og jeg får gjort treningsjobben med den arbeidsmengden jeg har. De små smellene jeg møtt på veien gir svar på hvordan jeg må tilpasse det, sier Falch.

Hun tror det er mange løpelærdommer som er nyttig også i virket som advokat.

– Det å sette seg konkrete mål, samt å analysere hva som skal til for å komme dit, og hva som eventuelt gikk galt hvis man mislykkes. Hele tiden å jobbe målrettet mot noe. Jeg vil jo bli så god som jeg kan bli som advokat også. Den forståelsen av at det er greit at man setter seg høye mål, så lenge man er klar over at jobben må gjøres for å komme dit, er også en lærdom. Det er så enkelt og vanskelig på samme tid.

– En ting er å jobbe mye, en annen er å jobbe smart. Det er en målsetting jeg har både på trening og på jobb. Når man bruker kroppen som verktøy, hvor responsen er såpass fysisk, lærer man å skjønne hva som funker for at man skal prestere. Akkurat den prosessen tror jeg man kan overføre til hva som helst i livet.

SENTRALE MOTVEKTER

For å komme seg til Tokyo må Falch løpe 42.195 meter, eller drøye 4,2 mil, på to timer og 29 minutter. Første, og forhåpentligvis eneste, kvalifiseringsforsøk finner sted i Valencia nå i desember.

– Hva gjør du hvis du får muligheten til å jobbe med en kjempespennende sak rett før du skal av gårde til Valencia?

– Jeg hadde fått til å ta del i saken, og det kommer jo an på hva som skal gjøres til hvilken tid, men det er nok ikke sikkert jeg tar en rettsak uka før Valencia.

Likevel trekker Falch frem stor arbeidskapasitet som hennes hovednøkkel for å få det til. Hun fristes ikke av å drive med idrett på heltid, og mener motvektene i livet er viktig for at hun trives.

– Jeg liker å si at jeg egentlig ikke har noen talenter, utover at jeg har stor arbeidskapasitet. Jeg er god til å jobbe og tåler å jobbe mye. •

– Jeg har jobbet meg opp i distansene, og det har vært en gradvis økning hele veien. Vil man ha høyt tempo på maraton, er det en fordel at man har løpt mye før og har mye mengde i kroppen, sier Runa Skrove Falch. Øverst fra NM på Hamar tidligere i sommer.

Foto: Samuel Hafsal

”
En ting er å jobbe mye, en annen er å jobbe smart.

Jobber stort sett anonymt i kulissene

I Leknes i majestetiske Lofoten jobber Hallvar Tjønndal som advokat sammen med sin far i et tradisjonsrikt advokatfirma med røtter førti år tilbake i tid.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Leknes er en av to byer i Lofoten, ligger i Vestvågøy kommune, og er et administrasjonssenter for Vest-Lofoten. Stedet har drøye 3500 innbyggere, og er det tettstedet som har sterkest befolkningsvekst i Lofoten og Vesterålen.

Byen er en populær cruise-destinasjon, fjellene er stupbratte, strendene hvite og vannet turkist som i Karibien. Leknes tiltrekker seg også surfere, og på Trip Advisor listes Hauklandstranden utenfor Leknes som den aller beste turistattraksjonen på stedet. Stranden er tidligere kåret til en av Norges vakreste.

Det finnes fire advokatfirmaer i byen, og ett av dem er Advokatfirmaet Tjønndal, der sønn Hallvar jobber sammen med sin far, Arnt Egil Tjønndal.

Sistnevnte hadde drevet alene i nærmere førti år da Hallvar ble medeier i firmaet i 2013.

Firmaet, som jobber mest med forretningsjuss, har ikke sett behov for en egen nettside, da de fleste klientene allerede kjenner firmaet fra før.

Da Advokatbladet var på besøk tidligere i år, forsøkte junior i far-og-sønn-firmaet på Leknes å avvikle pappa-

permisjonen sin. Vi møter ham i firmaet som ligger midt i den brede Storgata, og der fjellene troner hvitt i bakgrunnen.

– Hva er den største utfordringen i firmaet ditt akkurat nå?

– Akkurat nå prøver vi, som mange andre, å balansere pappapermisjon og avviklingen av den. Det er jo et i-landsproblem. Men når far må ta så og så mange uker, så skal man få det til å passe inn i en jobb der jeg ikke kan ha en vikar. Min far har ett hundre prosent jobb og jeg har ett hundre prosent

jobb, så det er vanskelig. Vi har funnet en løsning på det – kona og jeg kan jobbe femti prosent, og så skal vi få det til å passe med hennes arbeidsgiver, min arbeidsgiver og Nav.

– Og den største utfordringen for bransjen som helhet?

– Automatiseringen som kommer. Skal man lage testament, for eksempel, er det jo mye variasjoner over samme tema. Jeg ser for meg at det kommer automatisering der man kan standardisere en del slike ting, med spørsmål folk kan krysse av for. «Hvor mange barn har du?», «Har du særkullsbarn?», og så videre. Men det juridiske håndverket vil man jo fortsatt ha. Man kan nok ikke automatisere det å gå i retten, for eksempel. Vi har fått innført Aktørportalen, som er en del av det jeg kaller automatisering. Det viste seg at det ble enklere.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Ingen kommentar. Vi har bare vært i kulissene, og det er ikke kjent at vi har vært involvert. Vi er stort sett i kulissene på det aller meste: Vi er veldig anonyme.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrket som du er kritisk til?

– Jeg har bare praktisert siden 2012 og vet bare hvordan det er nå. Det er ikke noe som jeg er spesielt kritisk til.

– Og trekk du synes er positive?

– Automatiseringen og digitaliseringen. Den forenklingen synes jeg er positiv. Men man må ikke glemme at vårt fag også er et håndverk.

– Hva er den viktigste politiske saken for Advokatforeningen å jobbe med i år?

– Salærsatsen, som jeg fortsatt synes er for lav.

Leknes er det tettstedet i Lofoten som vokser raskest.
Foto: Vadim Nefedov, Istock

– Hvordan reagerer du på forslaget til ny advokatlov?

– Jeg forholder meg til det som kommer. Vi har våre organer som tar opp de tingene vi synes er viktige. Jeg synes at lokalkretsen vår fungerer veldig bra.

– Hvordan tror du at advokathverdagen din vil forandre seg i løpet av de neste fem årene?

– Jeg ser at det er et utviklingstrekk at det blir færre rettsaker. I hvert fall for min del. Folk er kanskje blitt flinkere til å forhandle seg frem til minnelige ordninger? Og så er det jo automatiseringen, da, som vel kommer mer og mer. På godt og vondt.

– Hvor lenge har du arbeidet som advokat på Leknes?

– Jeg har arbeidet her som advokatfullmektig siden 2012 og fikk bevillingen i 2015. Her er det ikke den store forskjellen på å være fullmektig og advokat. Jobben er den samme. Mens jeg studerte i Tromsø, jobbet jeg i sivilseksjonen på den lokale politistasjonen her i feriene, blant annet med å avslutte arkivsaker fra de gamle lensmannskontorene på Vestvågøy.

– Og hvor er drømmestedet å praktisere som advokat?

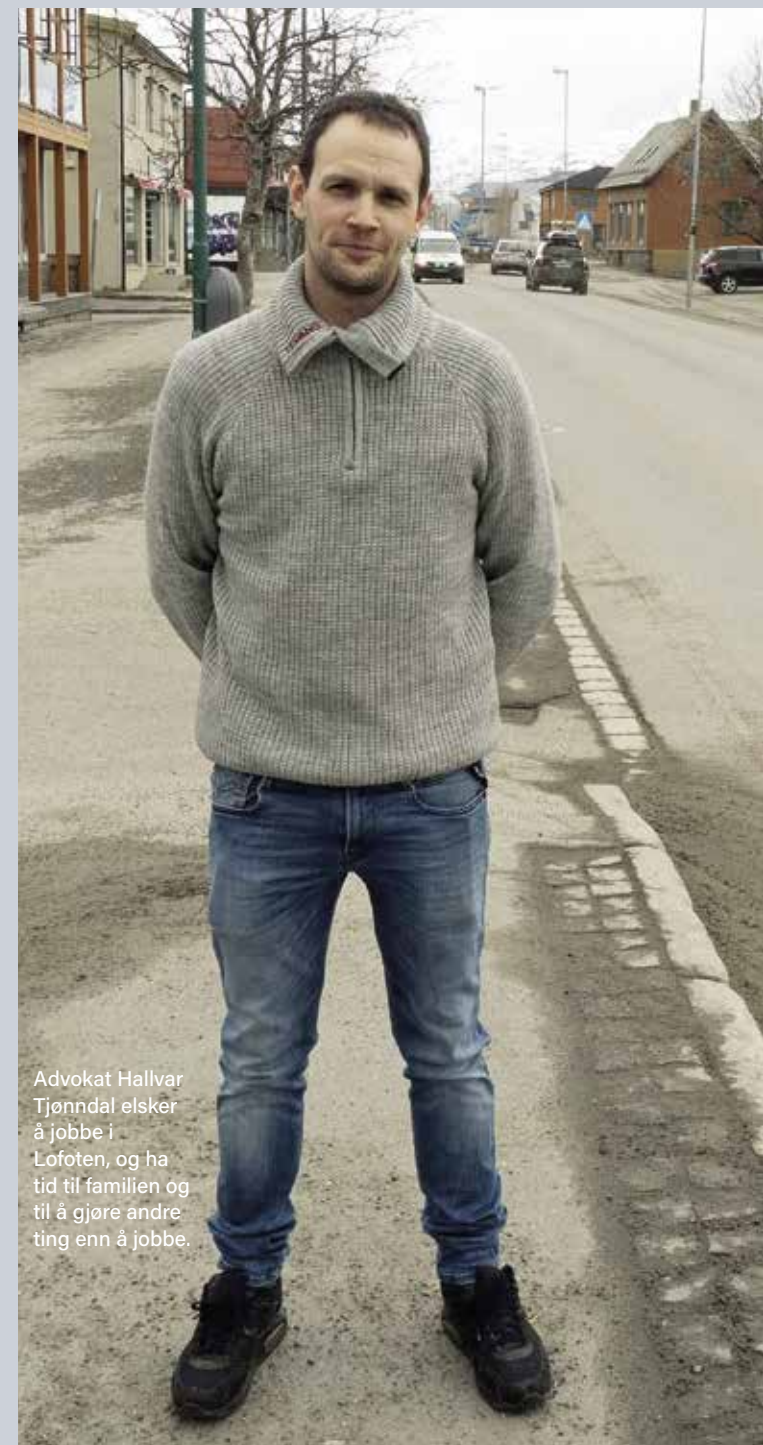
– Jeg trives veldig godt her, med korte dager og tid til familien. Skulle jeg gjort noe helt annet, så måtte jeg ha jobbet med noe helt annet. Kanskje strafferett? Da kunne jeg ha tenkt meg å jobbe i Oslo, men det kommer ikke til å skje. Familien kommer først.

– Hvem er den svakeste parten i den norske rettsstaten, synes du?

– Man ser ofte at den svakeste parten kan være de som søker fri rettshjelp.

– Jobber du noe pro bono?

– Jeg har nok ikke gjort det. Selv om det har skjedd at jeg har tatt saker og sagt at vi får se hvordan det går. Det er ikke pro bono, det er mer «no cure, no pay».

Advokat Hallvar Tjønndal elsker å jobbe i Lofoten, og ha tid til familien og til å gjøre andre ting enn å jobbe.

NAVN: Hallvar Tjønndal

ALDER: 35 år

STILLING: Advokat i Advokatfirma Tjønndal AS

SPESIALITET: Fast eiendom

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Selvinkrimineringsvernet for juridiske personer

FAMILIE: Gift, en datter (6) og to sønner (4 år, 8 mnd.)

BOSTED: Leknes

OPPRINNELIG FRA: Fygle, et tettsted utenfor Leknes

BOKTIPSET

Hvilken bok har gjort sterkest inntrykk på deg, og hvorfor?

– Knophs oversikt over Norges rett. Fikk meg til å gå fra jager-flyutdannelse til jurist.

Hvordan velger du lesestoff?

– Tilfeldig; gjerne etter tips fra en venn eller kone.

Hvis du skal kjøpe en bok til en god venn, hvilken vil du kjøpe?

– «Hemmelige hytter» av Marius Nergård Pettersen. Handler om hytter i utmarka som er oppført av ukjente og i randsonen av Plan- og bygningsloven, samt nok i ytterkant av allemanns-retten.

Hvilken er den neste boken du skal lese?

– «Alene med vidda» av Peder W. Cappelen, fordi jeg skal på fisketur med min sønn og min bror på Hardangevidda i høst.

Kan du anbefale en fagbok?

– Som Brynjar Østgård går jeg for Per Augdahls Obligasjonsrett; Carsten Smith inspirerte oss da han sa noe a-la dette: «Boken kom som en bombe i våre studiedager, og de av oss som tok utfordringen lærte obligasjonsrettens indre struktur å kjenne for livet».

Leser du e-bøker?

– Det hender, men jeg liker egentlig ikke bøker hvis de ikke har bilder.

HEMMELIGE HYTTER

Forfatter: Marius Nergård Pettersen
Forlag: Dal forlag 2018.
Sider: 228
Pris: 399 kroner

HVEM: Bjørn Kvernberg, 60 år.

TITTEL: Advokat og partner

ARBEIDSTED: Advokatfirmaet Elden, Stavanger

Er glad i advokatyrrket, men mest av alt i sin kone, to barn på 33 og 30 år, og barnebarn. Feiret i sommer datterens bryllup i herlige omgivelser på Flor & Fjære, et unikt hageanlegg på øya Sør-Hidle i Ryfylke. Trives godt med friluftsliv, vannsport (windsurfing og wakeboard) og stell i hus og hage.

Hvem vil du utfordre (og litt om hvorfor)?

– Jens Edvin Andreassen Skoghøy, fordi han var en stor inspirasjon under de mange kjekke Farsundseminarene både under foredrag og i de festligere anledninger.

50 år siden

OM FORMALISME I ENGELSK RETT

Av høyesterettsadvokat Ole Torleif Røed

Det har vel hendt enkelte advokater, som det har hendt meg, at han et øyeblikk ønsket han praktiserte i London. Hvis noen skulle komme på slike tanker igjen, vil jeg gjøre oppmerksom på tre verker som er nødvendig for en praktiserende jurist i England.

1) The Encyclopedia of Forms and Precedents. Dette verk kommer nå i fjerde utgave i 24 bind og omfatter bare formularer til daglig bruk i alle slags saker som ikke er gjenstand for rettergang. Prisen er £ 6,6 pr. bind.

2) Til bruk under rettergang har man til alt hell et annet verk, nemlig **Atkin's Court Forms**, som nå kommer i 2. utgave i 42 bind, 41 bind med rettergangsformularer og hovedregister. Hvert bind koster her £ 4,15.

3) De engelske skrevne lover finnes i **Halsbury Statues of England**, som nå kommer i 3. utgave i 40 bind med hovedregister à £ 6,10 pr. bind.

Hvor takknemlig kan vi ikke være i Norge med en hendig og grei lovsamling i ett bind og med lite formalisme både i og utenfor rettergang.

Norsk Advokatblad nr. 7, 1969

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 16.september. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT ANDERS KJØREN har sluttet som partner i Advokatfirmaet Christensen-Ertsaas – Kjøren – Smalås - Henderson ANS på Steinkjer og startet opp Advokat Anders Kjøren AS på Steinkjer.

ADVOKAT ANETT AARRESTAD RAVNDAL har sluttet som senioradvokat i Kluge advokatfirma og dommerfullmektig i Oslo tingrett, og har startet som juridisk direktør i Justify AS.

ADVOKAT ANNE HAZELAND TINGSTAD har sluttet som partner i Dalan Advokatfirma DA i Oslo, og startet opp Advokat Tingstad AS hos Matrix Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT CATHRINE B. HETLAND har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og begynt i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT HANS MARTIN ASHEIM har byttet fra KPMG Law Advokatfirma AS kontorer i Oslo til firmaets kontorer i Bodø.

ADVOKAT HENNING ROSENLUND WAHLEN har sluttet i Haver Advokatfirma AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS i Stavanger.

ADVOKAT PERNILLE EDH HASSELGÅRD har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo.

ADVOKAT HANS GEORG WILLE har sluttet som partner i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo, og startet opp Advokat Hans Georg Wille i Oslo.

ADVOKAT CHRISTOFFER BERGENE har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Danske Bank i Oslo.

ADVOKAT INGER HELENE LIE har sluttet i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og tiltrådt som partner i Langseth Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT PETTER SVERSTAD ERIKSEN har sluttet hos Codex Advokat Oslo AS og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS i Oslo.

ADVOKAT MARIUS MOURSUND GISVOLD har sluttet som partner i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Gisvold AS i Oslo.

ADVOKAT OLE-ALEXANDER HOLMEN har sluttet i Crawford & Company AS i Sandvika og startet opp Advokat Ole-Alexander Holmen i Sandvika.

ADVOKAT TROND MARTINUSSEN har sluttet i Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS på Bekkestua og begynt hos Rørentreprenørene Norge i Oslo.

ADVOKAT ELISABETH HELENE AASEN har sluttet hos Advokat Tarjei Aasen AS i Ålesund og begynt i Legal 24 Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT HANNE OLSEN KJELLEVOLD har sluttet i Tryg Forsikring i Bergen og begynt i Kluge Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT ELISABETH BRATTEBØ FENNE har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Norsk olje og gass i Stavanger.

ADVOKAT ALEXANDER BEHRANG MARDAZAD har sluttet i Advokatfirmaet Aro AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Staff AS i Oslo.

ADVOKAT PER CHRISTIAN ASK har sluttet som partner i Deloitte Advokatfirma AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Stavanger.

ADVOKAT KARIANNE RETTEDAL har sluttet i Industri Energi i Stavanger og begynt i Projure Advokatfirma AS i Stavanger.

ADVOKAT LIV AANDAL har sluttet som partner i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og startet opp Advokat Liv Aandal i Oslo.

ADVOKAT MARIUS EUGEN NIELSEN har sluttet i Advokatfirmaet Braaten Skard DA i Oslo og startet opp Advokat Marius Eugen Nielsen i Oslo.

ADVOKAT JARL BORGVIN DØRRE har sluttet som partner i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Lund & Co DA i Oslo.

ADVOKAT JANNE REBECCA FJELNSETH har sluttet som partner i Advokatfirmaet Løvehjerte AS i Trondheim og startet opp Advokat Janne Fjelnseth i Trondheim.

ADVOKAT SIRI LANGSETH har sluttet i Advokatfirmaet Staff AS i Oslo og begynt hos Advokat Henjum AS i Oslo.

ADVOKAT CARINE RØKENES har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Sekretariatet for Skatteklagenemnda i Stavanger.

ADVOKAT SINDRE MARQVADSEN har sluttet i Industri Energi i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Wexels DA i Skien.

ADVOKAT THOMAS KNUTSEN har sluttet i Gram, Hambro & Garman Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Ernst & Young Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT BIRTHE MARIA ERIKSEN har sluttet i Advokat Birthe Eriksen i Bergen og tiltrådt som partner i ADI Advokater AS i Bergen.

Vil ha egen rettsguide for
EMOJI-SPRÅK

Britiske advokater har tatt til orde for at advokater og dommere bør få en egen rettsguide til hjelp for å kode kommunikasjon via emojis, og mener det er kort vei til feiltolkning når de velkjente symbolene er involvert, skriver domstolmagasinet Rett på sak. Den amerikanske jusprofessoren Eric Goldman forsker nå på utviklingen av nettopp emojis i rettsaker, og ifølge ham er en av hovedutfordringene at symbolene kan være tvetydige og vanskelig å forstå. Det er for eksempel stor forskjell på en setning som er etterfulgt av en blinkesmile og en uten. En annen utfordring kan være at emojienes utseende avhenger av hvilken telefon man bruker.

Meglere	↘	Mynt-	Seig	↘	Pluss	↘	Appro-
Forenklet		enhet	E.Kr.		Trykkfeil		basjon
↳							
Sanerer							
Bakverk						Hølereg	
↳							
Hast							
I orden			Kjapp				
↳							
		Stykke					
		Var					
		skyld i				Massen	
Parti			Maler				
Slektning			Slagsted				
↳							
				Aber			
Kryper				Konkur-			
Fotball-				ranse			
klubb							
↳							
			Fire		Rekke		
					Dele ut		
Måltidet							
Inn-							
kalling							
↳							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no** innen **16.september**.

Vi trekker ut en vinner som får fem flaxlodd i posten. Vinneren av kryssordet i nr 5/19 var Vidar Strømme, Oslo.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **KJENNELSE**.

Annonseinformasjon
27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.200 kr
1/2 side 176x123	15.100 kr
1/4 side 176x58/116x83	9.950 kr
1/6 side 56x23/116x58	5.850 kr

Se vår MEDIEFOLDER på
advokatbladet.no/annonser

Kontakt annonsekonsulent
Jannicke Isaksen
marked@advokatbladet.no
Mobil 41 41 44 40

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Bred juridisk erfaring og kompetanse.
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

Sosiale medier

Advokatene i
Trondheim-firmaet Nidaros
dro på studietur til
vindmøllepark i Åfjord.

Wiersholm-advokater valgte el-sparkesykkel på vei til klientmøte. Foran Ingeborg Kristine Lind.

I Rogaland gikk advokatene fra blant andre Eurojuris Hauge-sund under Advokatforeningens parole i Haugaland pride.

Advokatene i Harris i Bergen plukket søppel i vannkanten.

I vår nett-sommerserie intervjuet vi Birte Hansen Nordgård, som sitter i styret i Troms krets. Hun fortalte at manglende overtidsbetaling og misbruk av begrepet "særlig uavhengig stilling" har stått på agendaen for mange unge advokater i Troms i år. Dette fikk John Christian Elden til å reagere.

John Christian Elden Det burde vel vært overtid på den offentlige salærsats også for 8, etter 16 og i helgene om man jobber eller reiser da? Forening?

Like · Reply · Message · 4w

10

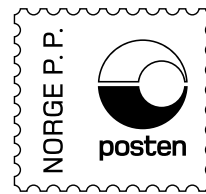
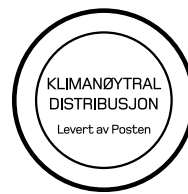

Jon Wessel-Aas
@jonwesselaas

Det er skuffende hvordan også ellers tilsynelatende oppegående folk angriper og/eller prøver å nedverdige @BNMeling for den jobben han gjør og har gjort i rollen som advokat for #Krekar - herunder ved å identifisere advokat og klient. De angriper da reelt sett også rettsstaten.

Flere reagerte da mulla Krekars advokat Brynjar Meling omtalte Italia som bananrepublikk i et VG-intervju. Lund & Co-partner Jon Wessel-Aas var blant advokatene som forsvarte Meling, og pekte på at Meling har krav på å ikke bli identifisert med sin klient.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Bedre føre var

Sikkerhetsstillelse og profesjonsansvarsforsikring er obligatorisk fordi det gir trygghet, men ikke alle tilbud er like trygge. Vi kjenner din hverdag, og gir deg markedets beste dekning og vilkår.

Les mer på Advokatforeningen.no